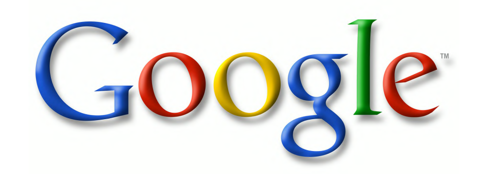

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

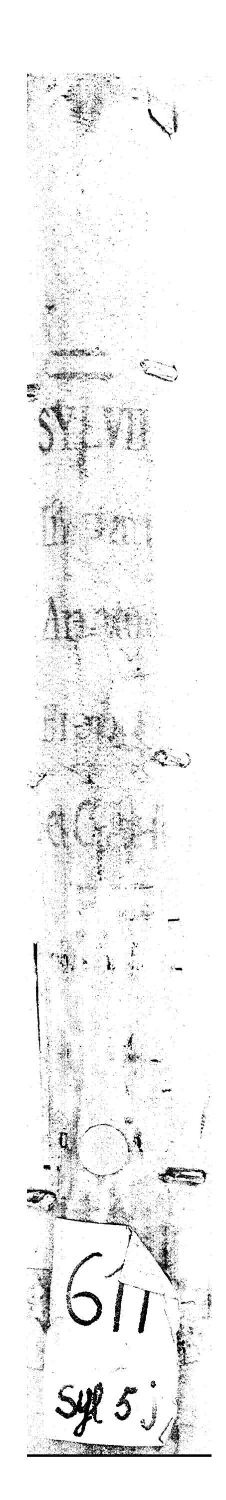
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

IN HIPPOCRATIS ET GALENI PHYSIOLOGIÆ PARTEM ANATOMICAM

Isagoge, à Iacobo Syluio rei medicæ apud Parrhisios interprete Regio conscripta, & in libros tres distributa.

4. 19. Cax. 2º Lib. 16.

PARISIIS,

Apud Ioannem Hulpeau ad scholas Marchianas.

1555.

Cum Priuilegio Regis.

Digitized by Google

EXTRAICT DV PRIVILEGE du Roy.

IL à pleu au Roy nostre souuerain seigneur, permettre & donner priuilege à M. Iehan Syluius d'imprimer, ou faire imprimer, vendre & distribuer, par tel que bon luy semblera plusieurs liures de feu M. Iacques Syluius son frere, nommez tous plus amplement en iceluy priuilege. Entre autres vn liure intitulé, In Hippocratis & Galeni Physiologiæ partem anatomicam Isagoge, à Iacobo Syluio rei medicæ apud Parrhisios interprete Regio conscripta, & in libros tres distributa &c. tant en Latin qu'en François. Et deffenses à tous autres Libraires & Imprimeurs de ce Royaulme, de nõ imprimer, ne faire imprimer, vendre ne distribuer iceluy liure, sans le vouloir & consentement dudict M. Iehan Syluius, iusques à cinq ans consecutifz, à commencer du datte de la premiere impression, sur peine de confiscation desdictz liures & d'amende arbitraire, comme plus à plain est specifié en iceluy priuilege donné à Fontaine Bleau, & datté le 12. de Mars, L'an de grace 1554. Signé,

Clausse.

Soy de la Librería
del Colegio
de la Concepcion
de Alcalá.

Digitized by Google

Henrico II. Galliarum Regi

AVGVSTISSIMO REGNARE FELICITER, IACOBVS SYLVIVS MEDICVS.

Egum gloria summa Gallicorum
HENRICE, omnibus absolute punctis,
Et virtutibus omnibus beate:
Gallos religione Christiana,
Gallos iustitia seueriore,
Gallos pace beas diu cupita:
Musarum domus omnium sacrata,
Hîc per magnificum patrem patrono
Diuinos tibi iam refert honores.
In te est numinis indoles auiti,
Per cunctas venerata nationes.
Quod iam Gallia cantat vniuersa,
Quod iam finitimi pauent Tyranni,
Quod iam Carolus Imperator horret,
Regnis Italiæque Theutonúmque
Inuisam omnibus ob tyrannidem, abs te
Pulsus: maxime Io Deus triumphe,
Successus reliquos tibi secundet,
Póstque heroïca gesta gloriosum
In cœlos reditum remunerarit
Terrarum dominus Deúsque rerum.

Digitized by Google

LECTORI CANDIDO.

VERISSIMVM esse,quod vulgo dici solet,hominem quidem sibi multa proponere, Deũ verò de rebus ipsis prò arbitrio semper statuere:cùm in multis,tum nouissimè in Iacobo Syluio optimo atque doctissimo medico, re ipsa experti sumus. Nam cùm is omniũ artium peritissimus,& præsertim in re medica exercitatissimus,tibi,candide lector,diligenti studio,lõga exercitatione,plurimóque labore anatomicas institutiones parasset,hancq; hyemem delegisset,tempus ad corporũ dissectionem maximè opportunum: vt quod literarum monumentis iam tradiderat, re ipsa quoque auditores suos doceret, atque ita ipsis quarundam partium scrupulum eximeret, quæ in variis corporibus luxuriãte & ludente interdum natura variè obseruari solent:hoc tantum bonum medicinæ studiosis velut inuidẽs mors,hominem,proh dolor,antequã id,quod animo iam destinatum habebat,effectum daret,sustulit.Qui etsi sibi & naturæ vixisse satis videatur, nobis tamen & patriæ parum verè possumus affirmare.Nam qui nullum finem laboribus imposuerit,aut se respexerit vnquam dum ad rem literariã aliquid conferret,& suo nitori medicinam restitueret,Hippocratem & Galenum à calumniis vindicaret,quî potuit satis,& patriæ & rei literariæ vixisse?In quo cum iam decrepita senectute tantis se angeret & conficeret laboribus,parũ vitæ & saluti consulebat.Sed tanquam huic vni rei natus, semper legẽdo euadens doctior, multa literis committebat,quæ si limata & perfecta essent,medicina,quę eo cœpit à barbarie vindicari,eodem auctore suum splendorem obtineret.Primus enim Hippocratis & Galeni libros Lutetiæ syncerè interpretatus est:primus certam methodum docendi & discendi medicinam tradidit. Etsi ante illum floruere præstantibus ingeniis præditi multi, & bonis artibus exculti,qui medicinam & facerent & nossent:ij tamen aut priuatis studiis delectati, domi latitarunt, neque ad docendum publicè prodierunt,aut domesticis negociis occupati suísq; rebus & familiæ inseruientes,maluerunt eã augere quàm publicæ vtilitati consulere.Syluius verò communem salutẽ suæ antefferens,atque vni studiosorum commodo prospiciens, vitam egit in ocio literario,longè ab omnibus negotiis abhorrentẽ.Vt mihi videatur eorum vitam effinxisse,quos summus ille & ingenij

&

& linguæ parens Plato (quòd honores & ea quæ plerique vehementer expetunt, & de quibus inter se digladiari solent contẽnant & pro nihilo ducant) iustos esse, monumentis cõsecratum reliquit. Eò tamen laus illi clarior & illustrior, quòd eã vitæ societatem quam tueri debebat, desertam non est passus: in quam operæ, studij, fructus, quantum vires ferre valuerunt (valuerunt autem plurimùm) contulit. Verũtamen, vt nihil est in rebus humanis firmum ac stabile, & quæ certissima putãtur sæpe aut casu, aut morte preuertuntur, non potuit ipse anatomicas institutiones exquisito iudicio inchoatas, ordine admirabili digestas, tam accuratè perfectas tibi exhibere, quin imperfecta quædã, vt caput de tendonibus, cui nondum summam manum addiderat, & alia pauca obscuriora, quæ dissecãdis cadaueribus hac hyeme exploratissima & clarissima reddere statuerat, reliquerit. Quæ licet doctorum hominũ operam iudiciúmque requirere viderentur, ne tamẽ nimis ingeniosi in alio opere fuisse videri possemus, non fuit consilium quicquam immutãdi. Quorum etiã cùm maxima cupiditate teneri te videremus, maluimus, vti habebant exhibere, q̃ fructum laboris tãti viri diutiùs priuare: præsertim eius partis medicinæ, in qua quantum elaborauerit, cuique quantum lucis addiderit, plurimi non solũ Galliæ, sed etiam Europæ totius testes locupletissimi & oculatissimi esse potuerunt. In quo si quid parum aptè positũ, si quid non suo ordine collocatum reperias, expostules ipse cum superis qui vitã homini diuturniorẽ non propagarint, quoad hanc medicinę partem, quã tam variè & absurdè multi studio maledicendi aliquando tractarũt, excoluisset. Has igitur tibi candide lector anatomicas institutiones spectandas proponimus, dum commentarios in libros de vsu partium, ad quos lectorẽ sæpe remittit, tibi paramus. In quibus quæ hic concisè & breuiter tractata sunt, eadem illic fusiùs & latiùs explicat: alios præterea commẽtarios in libros Galeni de differentiis febrium, de facultatibus medicamentorum tibi exhibebimus, si intellexerimus nostram qualemcumque diligentiam non ingratam esse.

Digitized by Google

IACOBI SYLVII ISAGOGE IN TRES libros distributa est:
Quorum

PRIMVS liber, de partibus nostris similaribus agit, & in nouem capita distribuitur.
Primo enim de Ossibus agit.
Secundò, de Cartilaginibus.
Tertio, de Ligamentis.
Quarto, de Membranis.
Quinto, de Villis.
Sexto, de Carnibus.
Septimo, de Glandulis.
Octauo, de Pinguedine.
Nono & vltimo, de Medulla.

SECVNDVS, nouem quoque capitibus complectitur totam venarum, arteriarum, neruorum, & musculorum historiam.
Primo igitur agit de Venis & arteriis in genere.
Secundo, de Vena porta.
Tertio, de Vena caua.
Quarto, de Vasis vmbilicis.
Quinto, de Arteriis.
Sexto, de Neruis.
Septimo, de Musculis.
Octauo, de Tendonibus.
Nono & vltimo, Anacephaleosi quadam omnes musculos colligit.

TERTIVS liber in viginti tria capita partitus, reliquas corporis nostri partes persequitur.
Primo enim cap. breuiter Peritonæi naturam explicat.
Secundo, Epiploon percurrit.
Tertio, Oesophagum & ventriculum.
Quarto, Intestina.
Quinto, Mesenterium.
Sexto, Hepar.
Septimo, folliculum fellis.
Octauo, Splenem.

Nono,

Digitized by Google

Nono, Renes.
Decimo, Vreteres & Vesicam.
Vndecimo, Testes & Vasa spermatica.
Duodecimo, Penem.
Decimo tertio, Vterum.
Decimo quarto, Tunicas subcostales.
Decimo quinto, Asperam arteriam.
Decimo sexto, Pulmones.
Decimo septimo, Pericardium.
Decimo octauo, Cor.
Decimo nono, Meningas.
Vigesimo, Cerebrum, & Cerebellum.
Vigesimo primo, Partes quasdam totius cerebri, vt glandulas, nates, plexum retiformem, vermiformem epiphysin &c.
Vigesimo secundo, Rhachitida seu spinalem medullam.
Vigesimo tertio, Administrationem anatomicam breui oratione, sed diluda explicat.

Addita est ad finem Isagoges variorum animalium sectio, vt ouis, vaccæ, suis, canis &c. hoc tantùm nomine, vt quilibet, nullo alio secãdi magistro, sed suopte marte & ingenio: eadem, vel simili sectionis methodo, multa quæ hodie quoque in homine obscura sunt, pquirere facilè ac peruestigare possit. His interim fruere lector Christiane, dum tibi multa alia, sanè præclara, quę ad sinceram medicinam viam sternere possint, parãtur: & bene precare D. Syluij manibus.

Digitized by Google

Errata ſic emendabis.

Fol.2.pag.1.verſ.33.atrachilos.38.ſpithamiæos.pag.2.verſ.31.plerique.f.5.32.maximæ.pag.2.26.bregmatis.f.7.Rhacheos.p.2.21.literę υ ſeu &c.f.8.20.aeri per.p.2.26.dicta.f.9.p.2.4.diuerſis ſceletis.31 lectione ac auditu breuius ac &c.f.10.pag.2.26.genæ inferioris.f.12.in margine leg. Communium. f.20.23 dyſpnœæ. Βάλανος &c.f.21.19.Sphincterem.f.23.in lib.2.inſcript. Iſagoges.f.24.7.σκέλετον. verſ.16.congeriē.23.ἐπίπλοος. 24.μῆνιγξ.p.2.14. λαμβδοειδῆ. f.26.12.ſanguineum. f.27.p.2.26. vel à clauali non. f.28. 10. κορώνων. f.29.p.2.1. Adipoſa. 8. ſi ren &c. f.30.p.2.1. Saphœa. f.31. 22. pericardion egreſſa &c.f.33.p.2. 15. κορώνων. 35.cωnario.36.chωroide.f.34.p.2.5.circundatam.f.35.11.Paria duo prima neruorum &c.25.ex medullæ lateribus.&c.p.2.28.laterales colli &c.f.36.10. deltoide, & cutim illi incumbentem articulo vicinam &c.11.ab ortu implexi,mox &c. f.38.19. alter infernè &c. f.40.14.leuator proprius &c.f.42.verſu vltimo,quà.fol.49.leg.43.& in primæ diuiſionis capite leg. Muſculorum epigaſtrij &c.verſ.27.leg.infimi thoracis &c.f.45.4.inguen.p.2.25.delato inſeritur infernè &c.f.52.p.2.10.fœtus.23.in vterum diſtribuuntur &c.f.58.28.colore.39.emulge.

Cætera quæ oculos noſtros effugerunt, facilè candidus lector pro ſua humanitate emendabit, cùm ſatis intelligat nihil ab omni parte beatum.

Digitized by Google

Ad candidum Lectorem Iacobus SYLVIVS MEDICVS.

COMMENTARIOS rei anatomicæ ex diligenti corporum aliquot humanorum, publicè priuatímque à nobis dissectorum obseruatione comprehensos, iam sub doctorum virorum oculos & iudiciũ emittimus: rem profectò medicinæ studiosis omnibus non vtilem solùm, sed & necessariam, si iustam Galeni reprehẽsionem metuunt, *Lib. Admi nist. anat.* in medicos ætatis suæ frequenter inclamantis, quòd viscerum obseruatione contenti essent, neque illa multùm accurata: artuum verò & partium cæterarum naturã omnino auersarentur, quarum ignoratione plurimùm quotidie ab illis peccaretur: tumores, vulnera, vlcera, fracturas, & affectus alios partium externarum malè cognoscentibus, peius curantibus, pessimè quò euasuri essent prenoscentibus ac præsagientibus. Quo autem ordine partes sint secandæ, & quæ ad anatomicam administrationem pertinent reliqua, te Galenus abundè docuerit: & in fine huius Isagoges quantum satis esse posit, audies: mihi in præsens suffecerit causam afferre, cur in nostris corporibus hodie pauca quædam aliter appareant quàm Hippocratis, aut Galeni, aut aliorum veterum sæculo. Corporis primùm nostri *Homerus Iliados 5. de Diomede.* magnitudinem diminutam multùm esse, ex veterum scriptis & superstitibus adhuc sarcophagis ac sceletis comprobarem, nisi otiosa hæc testimonia vobis putarem, qui etiam hodie hãc plu- *Virgilius 12. de Turno.* rimùm imminui cernitis: præsertim quibus regionibus matrimonia nimiùm libera, & ante iustam ætatem permittuntur. *Plinius li. 7. cap. 16.* Vitam quoque veteribus quàm nostris hominibus longiorem fuisse literæ tum sacræ, tum prophanæ testimoniis quamplurimis apertè conuincunt. Partium verò internarum quarundam magnitudinem, numerum, figuram, situm, mutata multis esse regionibus, nec eadem omnibus nostris corporibus superesse quæ veteribus sunt obseruata, illorum scripta, nostráque corpora abundè testantur: vt sit credibile regionum singularum hominibus, vti & aliis animalibus, atque adeò plantis ipsis, vel peculiare aliquid ab illis inesse, vel quandam ex priore natura mutationem accidisse. In Syria nanque oues cauda cubiti mensura lata sunt, & capræ auriculis mensura palmari aut dodran- *Arist. li. 8. hist. ca. 28 & alibi. paßim.*

Digitized by Google

tali,& quædam demiſsis ac terram ſpectantibus. In Cilicia capræ tondentur vt alibi oues. Oues Pyrrichæ in Epiro maximæ, in Aphrica arietes tam mares quàm fœminæ ſtatim corrnigeri generantur. In Ponto prouincia Scythica contrà,nullis arietibus cornua enaſcuntur. In Syria boues nodos ſcapularum flectunt vt cameli. In Phrygia boues cornua habent mobilia. Boues Scytharum Nomadum cornua ob frigus non habent. In Ægypto boues, oues,cerui & alia quædam,maiora quàm in Græcia:contrà, canes, lupi, vulpes, lepores, cerui, accipitres in Ægypto ſunt minores quàm in Græcia ob alimentorum cuique idoneorum copiam vel inopiam. Illyrium & Epirus quadrupedes omnes habet magnos,ſed aſinos paruos,quos Scythia & Gallica terra nullos habet ob frigus immodicum. Illyrium ſues gerit ſolidipedes. India ſue & apro caret.Leporum cuidam generi apud Bolbam lacum bina inſunt iecora:leporem Ithaca inſula non habet, vt nec Lebadicus ager talpam, nec Sardinia lupum. Sícque variæ regiones rebus variis quædam abundant, aliæ carent. In Elapho monte Aſiæ apud Arginuſſam ceruæ omnes aure ſunt ſciſſa. Camelus Bactriana differt ab Arabica tubere,quòd altera vnicum habet,altera geminum.Beſtiæ in Aſia omnes ferè ſunt efferatiores, in Europa fortiores, in Aphrica multiformiores. Fel grande quadrupedibus in Naxo. Fel nullum pecori in parte quadam agri Chalcidici. Eubœæ ſplen deeſt pecoribus:in Creta Aſplenium depaſtis, qua parte Potereus amnis Cortinam vrbem ſpectat:adeſt aliis oppoſita eius amnis parte Gnoſon vrbem ſpectante,vbi deeſt Aſpleniū. Ictus ſcorpionis in Pharo innocens, in Sicilia homini & beſtiis eſt pernicioſiſsimus, Italiæ locis quibuſdam ſtellionis morſus exitialis. Lupi cum canibus coëunt agro Cyrenenſi. Canes Laconici ex vulpe & cane gignuntur: Indici ex cane & tygride. Volatilia quoque & aquatilia,vti & quadrupedia atque adeò plantas regiones quædam, hæ illa habent & ſæpè varia partibus & moribus,aliæ non habent. Quorum exempla quia ſunt aut familiaria aut inuentu facilia, ſciens omitto. Hæc aliáque numeroſa in partibus animalium & moribus per regiones varietas à maioribus noſtris obſeruata & deſcripta, facit vt in hominibus quoque diſsimilitudinem non paruam pro vario regionum ſitu eſſe facilè perſuadeamur: tamen argumentis id eſſe veriſsimum comprobabimus ex maiorum quoque teſtimonio acceptis. Quibus ſi fidem abrogamus,omnia propè maiorum ſcripta

Hipp. lib. de aquis.

Ariſtot. hæc oĩa in lib. animalium.

Vitruuius lib. 1. cap. 4.

Pli. lib. 25. cap. 5.

pta

pta pro fabulis ducamus oportet: neque historiæ vlli credamus factum fuisse aliquid aut dictum, Anatomicas quoque obseruationes omnes à maioribus scriptas proscindamus, & quæ à nobis scribentur posteritas aliqua forsan varietate perculsa, obliterabit. Iam igitur hominibus quoque partium quarundam, & morum varietatem per cæli regionúmque situm varium ac victum doceamus. Infans sine vnguibus nascitur si mater multo sale vtitur. Æthiopes & Ægyptij, cruribus sunt ob siccitatem blæsis. Qui meridiem versus habitant, oculis potius nigris nascuntur. Æthiopum & similiter nigrorum, dentes candent, cutis & vngues nigricant. Æthiopum & aliorum loca æstuosa colentium crania solida sunt seu suturis carent. Æthiopes, & Ægyptij, & Aphrorũ pars plurima, naso sunt camuro, ima parte crasso, lato, naribus patulis, labris enormibus, cruribus exilibus, aluo compressa, tota patriam testante figura: vt Vrgilius in Moreto scribit. Qui Alpes Stiriam spectantes accolunt, capitibus sunt magna figuræ varietate deformibus. In Asia macrocephali fuerunt populi, capita habentes prælonga, primùm à consuetudine (nam recèns natis cranium molle ac tenerum, manibus & vinculis aptísque instrumentis in longum producebãt) deinde à natura per consuetudinẽ illam euicta, sed quæ tandem victrix, minus longa reddiderit capita. Phasiani à reliquis hominibus multùm sunt diuersi: magnitudine enim sunt ingenti & corpulentia insigni, adeò vt nec venæ illorum, nec articuli appareant, colore semper flaui, similes ictericis, voce grauissima. Barbatæ mulieres in Caria sunt, mulieres aliquot priùs fœcundæ, pòst viduæ suppressísque diu ob id mẽsibus, virili corpore, nempe penitus hirsutę & barbatę, & voce aspera euaserunt. Fœminas in mares mutari nõ est fabulosum. Syluestres homines auersis post crura plantis, & horũ alii qui cum digitis octo in singulis pedibus. Cyclopes, & bina in vtroque oculo pupilla præditos, homines monoscelos, andraginos, cynocephalos, atrachillos, acephalos, astomos, & alia nõ pauca naturæ ludibria, Indiæ præsertim familiaria si Plinio, aliísque quibusdã scriptoribus creditur. Taceo & homines gentis Turdulorum septenis costis creari, quòd id nullius idonei authoris testimonio cõstet. Troglodítas ad Nili exortũ pusillos esse ac Pygmæos, & alios in India spithanieos, seu dodrãtes tres altos cum gruibus certantes, Homeri atque Aristotelis testimonio certius est. Hæc argumenta, & quæ Hippocrates libro de a-

Hist. animalium. 7.4. sect. 4. probl. Ibidem Lib. 3. hist. cap. 9. Celsus. Hipp. lib. de regionibus. Ibidem. Arist. lib. 3. hist. ca. 11. Libro 6. Epid. Pli. ca. 4. lib. 7. Pli. lib. 7. cap. 2. Li. 1. hist. cap. 15.

Digitized by Google

quis, aere & regionibus, alia cælo, ventis, solo adscribit, non leuiter me mouent, vt credam nostris corporibus magnas interdum mutationes accidere. Quam rem etiam sequentia confirmant. In locis multũ vel æstuosis, vel frigidis homines sunt aspectu & moribus efferi: qui tamen loca colunt feruida, timidi sunt magis sed sapientiores: qui verò frigida, sunt fortiores: sic Hippocrates (cuius tanquam dei cuiusdam rationem magis sequimur, quàm Firmici aut Ptolemæi) Asianos pulchriores, maiores, benigniores, cultiores, timidiores, effœminatiores, imbelliores demonstrat ob cæli temperiem & leges. Europeos contrà, magnitudine multùm inter se diuersos, feroces, magnanimos, audaces, integros, bellaces: ob cæli inconstantiam, & quia regibus non seruiebant. Animalia quoque cætera & plantas omnes felicius in Asia temperata, quàm in reliqua, aut etiam in Europa prouenire. Viuaces tamen magis sunt in locis calidis, editis, apertis. Et vlcera capitis in locis sunt palustribus curatu faciliora, quàm crurium: & magis fiunt regionibus frigidis ardores febrium, siue causi hyberni, vt æstiui calidis. Dysenteriæ quoque, & tinesmi, & choleræ, & morbi alij à bile magis nascuntur locis calidis, vt frigidis à pituita. Æsculapij tempore, destillationes & inflationes non erant. Sæculo quoque Hippocratis rigor non erat sine febre, ob victum frugaliorem, Galeni tempestate iam erat frequens, hodie frequentissimus præcipuè mulieribus ob victum intemperantiorem. Eunuchi quoq; podagra non laborarunt ad vsque Hippocratis tempora, Galeni ætate iam frequenter podagrici erant ob victus intemperiem: & mulier podagrica etiam fluentibus mẽsibus, & pueri podagrici ante vsum venereorũ. Peripneumonia, pleuritis, podagra, & alij aliquot morbi ante pubertatẽ, seu annum decimumquartũ non fiebãt: aliis ætatibus & hi, & alij morbi fuerunt familiares: nunc horum plærique aliter contingunt. Mulieres vesicæ calculo non laborabant ob frugalitatẽ, & colli vesicæ amplitudinem, breuitatem, rectitudinem: nunc ob victum intẽperantiorẽ in vesica calculosæ sunt quãplurimæ. Mulier ambidextera non fiebat sæculo Hippocratis: iam non rara inuenitur. Morbi quoque sunt familiares quidam vrbibus oriẽtalibus, sed pauci: plures occidentalibus, meridianis, septentrionalibus. Tiberij quoque Cæsaris principatu medio, lichen seu mentagra Romam ex Asia irrepsit in procerum mentum & faciem reliquam fœdo cutis furfure. Carbunculi etiam

Sec.14. prob. *sect.14.* *Plat. dialogo 3. de repub.* *lib. de causis sympt.* *Aph.28. 29.30. lib.2.* *Lib. de coacis prænot.* *Lib. de aquis.* *Hip. aph. 44. lib.7.* *Lib. de aquis.* *Plin. lib. 26. cap.1.*

& ele-

& elephantiæ, & colicus dolor noui aliquando Italiæ affectus acciderunt. Et paulò ante nostram ætatem morbus maximè pernicialis & contagiosus, elephantiæ symptomatum sęuorum magnitudine propinquus, Europam prius peruasit ex orbe nouo inuectus, vt doctè probat Manardus, ætate nostra medicus longè diligentissimus: nunc etiam tenet Asiam & Aphricam. Nostra denique memoria morbus, nescio quis, sudatorius ex Britannia in Germaniæ loca quædam maritima peruasit, acutissimus, & corrupto cæli tractu epidemius magis quàm nuper dictus contagiosus. Vides natura, moribus, forma corporis, colore, magnitudine, morbis homines, vti animalia cætera, plurimùm per cæli, regionúmque natura & victuum, variare, si quid maioribus, vera omnia scribere consuetis, creditur. An verò nunc Homero, Hippocrati, & aliis post eos plerisque testibus bonis, non credis Amazonas fuisse in Scythia, propterea quòd hodie forsan videri desierint? An reges Europæ nullos fuisse falsò tibi affirmasse ob id videtur Hippocrates, quòd hodie sint quamplurimi? An malè asinos Scythię, Ponto, Galliæ, ob frigus immensum negauit Aristoteles, aliáque non pauca locis aliis in quibus tamen hodie luxuriant? Neque taxãdus Hippocrates, si Silphium olim Syriæ Armeniæ, Mediæ, Libyę familiare, hodie Ionia & Peloponnesus, gignat cũ suo tempore ob humoris Silphio cognati inopiam, non gigneret? An marem hominem moueri in dextro latere vteri, circa diem quadragesimum falsò affirmauit Hippocrates, & post eum Aristoteles, quòd hodie mulieres non paucæ motum hunc multò tardius experiuntur, & quædam fœminas quàm mares moueri citiùs sentiunt, & quædam mares sinistro, fœminas dextro vteri latere perpetuò ferunt? Quòd si semen ipsum & priusquam ab omnibus animalis partibus decidatur, & postquam vtero conceptum est, ac inde embryon, ipsúmque fœtum animi moribus & corporis natura sic mutare solent, aer, venti, sol, victus ratio, an miramur adhuc hominum corpora non modò per mundi ætates, sed etiam per regiones propè singulas immutata esse? Temporum siquidem mutationes crebræ, & inter se plurimùm diuersæ quibus locis contingunt, iisdem hominum formas, & mores, & naturas plurimùm diuersas reperias. Adhæc regio in qua multæ mutationes fiunt, & aquarum magna est varietas, hominum naturas plurimùm immutat: adeò vt carnosi, malè articulari, humidi, laborum impatientes, & vtplurimùm mali-

Sudor Britannicus.

Lib. 4. de morbis.

Lib. de aquis.

Ibidem.

Digitized by Google

gni,segnes,somnolenti,stupidi,artibus tractandis inepti nascan tur in terra pingui,molli, aquosa, sed aquis valde sublimibus & superficiariis: ita vt æstate caleant, hyeme frigeant. Contrà autem regio nuda,natura munita, aspera,à frigore hyberno pressa,à sole æstiuo exusta, duros, robustos, vegetos, benè articulatos,hirsutos,laboris patientes,vigiles, pertinaces, iracundos, feros magis,quàm mansuetos,acutos,solertes,artibus & rei bellicæ aptiores producit. Ex his abundè cuiuis patêre arbitror magnam partium corporis humani varietatem in magnitudine, numero, figura,& situ per varias regiones contingere ob illarum cælum, & solum, & victus rationem. Quo etiam fit, vt sphenoïdes postica parte semper foraminulentum esse cum Galeno contendam,licet magis & minus id recipiam. Quin & spõdylorum colli apophyses transuersæ omnes nobis semper sunt pertusæ,Galeno infima rarò pertusa est visa. Sutura quoque ad dentes caninos semper Galeno est obseruata, nobis rarò integra,imperfecta tamen propè in omnibus apparet:nunc scilicet in palato tantùm, nunc inter ossa nasi & magnum canthum inchoata;frequentissimè etiam in foramen sub oculo deerrans. Cartilaginosum quoque os commissuræ acromij & clauis superdatum,cum Hippocrate & Galeno quotidie in multis obseruamus, & sæpe cartilaginem inter vtrunque os velut innatantem,qualis in altero fine clauis,in capite genæ infernæ, in fine cubiti vna,in tibiæ cauitate gemina cernitur. Sternon Galenus cum veteribus septem ossibus perpetuò constare obseruauit,quanuis costarum numerus non semper idem ipsis apparuerit. Nobis autem ossium sterni numerus maximè est varius, & frequentissimè parcior. Quam rem sequitur thoracis & breuitas, & inde multa in partibus thoracis & actionibus varietas. Ex hac enim thoracis longitudine ossa sterni septem sequente, & ex reliqua eiusdem capacitate factum arbitror, vt Demosthenes contenta voce vno spiritu complures versus pronunciarit, & Hercules sine respiratione vnum stadium decurrerit, & Torquatus quidam Mediolanensis vno spiritu tres vini congios,hoc est pintas Parrhisienses nouem(nam congius sextarios Italicos,seu chiopinas sex continet) siccarit:& Milo ille Crotoniates, athleta fortissimus, viuum bouem per stadium vno spiritu pertulerit. Quæ alia multa huius magnæ respirationis testimonia afferri possunt. Sed hæc suffecerint,præcipuè cum videas nostris hominibus ob thoracis breuitatem,simul

Laurẽtius Valla lib. 2. cap. de cum. & tum.

mul breuem esse admodum respirationem, etiam si thoracis angustia anhelosis molesta non accesserit. Decima metaphreni spina Galeno, & prioribus eo medicis ἀῤῥεπὴς semper est visa, nobis est recta sæpe vndecima, sæpius duodecima. Spondylorum hoc decimo inferiorum & spinæ & apophyses transuersæ frequenter nobis, vt Galeno semper, sursum vergũt: alij eas in suis regionibus deorsum inclinari affirmant. Quid, quod azygos vena calumniatori (vt scribit) sæpe visa primùm bipartita, idque etiam variè: & Nicolao Massæ etiam in ortu ipso bifida & coniugata: qualis nunquam mihi visa est, nec visam Parrhisiis audio, tamen illorum testimonium facilè recipio. Deberent hi quoque Galeno, & veteribus omnibus vera & sensibus manifesta locutis, assentiri: non in omnia calumniari, etiam si in quibusdam corporibus sint quæ scripsit Galenus contemplati. Magnam igitur esse in corporibus per cælum, solum, & victum, varietatem quæ antè testati sumus abundè declarant: & cum reliquis Galeni de ossium natura placitis nostra corpora consentiunt. Si quæ verò aliarũ regionũ corpora dissentiant, certè cõprobant quod diximus immẽsũm corporis partes per varias regiones immutari. Idẽ quoque in partibus aliis de Galeno eulogion concipe: eum scilicet quæ & maiores, & ipse vidit frequentissimè aut semper, scripsisse: nihil falsum aut mendacio affine vnquam docuisse, vt libri eius omnes locupletissimè testantur. Non sunt igitur ignorantiæ aut negligentiæ taxandi maiores nostri in re anatomica, sed mutationis in nostris corporibus causa est agnoscenda, quæ corporum naturam vitiarit. Multò æquior Galenus, & humanior in præceptores suos fuisse passim comprobatur, & in Herophilum. Cum enim vasa quatuor vtrinque duo, venã vnam & arteriam vnam: illam à *Lib. de a-*
caua, hãc ab aorta in vterum distributam docuisset, addit. Alia *natom. v-*
item quatuor vasa in quibusdam mulieribus se vidisse testatur *teri.*
Herophilus, quæ à renalibus orta, vterũ adeant. Quæ (inquit) in nullis animalibus aliis quàm in simiis, & ea rarò inueni. Nec diffido tamen quin Herophilus sæpe hoc in fœminis etiã inuenerit, qui cum in aliis omnibus, quæ ad artem spectant, tum verò ad exquisitissimam anatomarum cognitionem peruenit, ac maiori ex parte non in brutis, vt plærique solent, sed in hominibus ipsis periculum fecit. Hæc Galenus, quem Herophili sectatorem certum est in hominibus anatomas exercuisse magis quàm in brutis. Quòd si multa anatomarum ob-

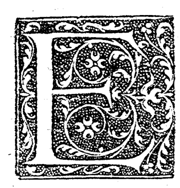
Digitized by Google

ſeruatione inuenit aliquis pauca quædam aliter habere quàm ſcribat Galenus, acceſsiones quaſdam ad Galeni anatomica adſcribat, aut admoneat Plus enim gratiæ & gloriæ etiam ſolidæ illa ipſi pietas apud poſteros conciliabit, quàm impia linguæ petulantia ore ſacrilego effuſa admirationis apud imperitos omnis ordinis homines ſit præbitura. Nam qui ex medicis hæc impietatis ſtudia magnifaciunt, & res nouas in lucẽ nuper editas colunt ac prædicant, hi rerum anatomicarum imperiti cum ſint, & fortè reliquarum medicinæ partium, facilè abiecta haſta ad impiorum caſtra transfugerunt, ignari & quæ deſerant & in quæ conuolent. Quibus omnibus mentem precor meliorem: & hortor, vt cognitam noſtris laboribus Galeni veritatem anatomicam venerẽtur, ad Galeníque fidem quamprimùm redeant. Fauete igitur animis & linguis lectores optimi, & diligenter attendite, dum vobis Galenicam puritatem quàm poſſum breuiſsimè & clariſsimè interpretor.

Digitized by Google

In libros Hippocratis & Galeni anatomicos IACOBI SYLVII MEDICAE REI apud Parrhisios Regij interpretis Isagoges Liber Primus.

PROOEMIVM.

X materia & forma mundi naturis communibus & principiis constituuntur, ignis, aer, aqua, terra, rerum omnium generandarum & corrumpendarum elementa quatuor communia. Ex quibus proportione ad cuiusq; actionem vel vsum, idonea mensuráque iusta permistis, humores quatuor generantur, sanguis sincerus, pituita, bilis tum flaua tum atra, animalium sanguinatorum velut elementa, sanguinem mistum componentia, & eius sanguinis interuentu sperma, duo generationis nostræ primordia. Ex hísque tandem partes conflantur simplices ac similares, tam sanguineæ quàm spermaticæ: quas hominis tanquam elementa medici statuunt, & colore illas rubro, has albo ferè fecerunt. Sunt verò ipsę huiusmodi, ossa, cartilagines, ligamenta, membranæ, villi, carnes, glandulæ, pinguedo, medulla. Quibus nerui, venæ, arteriæ, musculi interdum adduntur, compositæ quidem partes, sed minus quàm aliæ propè reliquæ: ob id simplicibus proximæ, & simplices dictę Gal. commentario in librum de natura hominis. Libro autem de diff. morborum, prima & simplicia instrumenta vocantur. Compositæ autem probantur lib. primo Methodi, & lib. de inæquali intemperie: vena quidem & arteria ex villis & membranis, musculus verò ex vena, arteria, villis neruosis & ligamentosis, & carne simplici constare, lib. de motu musculorum: vbi & tendo, musculorum quorundam finis, ex iisdem villis componitur. Quin & nerui ex meningibus & sua propria substantia harum media componi apparent. Vngues quoque inter digitorum partes minimas statuuntur lib. de inæquali intemperie. Ex iisdem simplicibus nostris partibus magnitudine, numero, figura, situ variè coagmẽtatis compositæ sunt, plurimùm quidem organa hæc prima & maxima, caput, thorax, venter, κῶλα seu artus, hoc est, femur totum, manus tota: minus verò horum ipsorum partes maximè,

Digitized by Google

vt capitis, facies, collum, pars capillata: thoracis, cor, pulmo, thorax ipse: imi ventris, ventriculus, intestina, hepar, lien, & reliqua eius instrumenta: manus totius, brachium, cubitus, manus extrema: fœmoris totius, crus, tibia, pes. Et his adhuc compositæ minus aliæ atque aliæ, donec ad prædictas simplices ac similares multis communes sit diuidendo peruentum ac resoluendo: quibus etiam sanguinem, saniem, pituitam, bilem flauam & atram, & stercus, pilos, vngues adnumerat Aristoteles. Quin & Galeno spiritus, & humores quatuor partibus similaribus accensentur, vti partes solidæ: quibus tribus febris inest, intemperies calida: partium similarium proprius morbus. Cæterùm cum simplex composito sit & natura & doctrina prius, de simplicibus ipsis partibus est antè agendum ordine docendi compositorio: quem hac in Physiologia præcipuum sequimur initio ab ossibus sumpto. Nam de naturis & communibus rerum principiis, materia & forma, libris physicorum abundè tractauit Aristoteles: de elementis, Hippocrates libro de natura hominis: Galenus scriptis aliquot in eum librum commentariis, Aristoteles passim: & nos quoque commentario de elementis inscripto. De humorum quoque nostrorum natura Hippocrates libro de his inscripto, & libro de natura hominis, & in aphorismis, & alibi passim: & Galenus tum suis in eos libros commentariis, tum libro secundo facultatum naturalium, de temperamentis, de febribus, & aliis compluribus locis. Ex quibus potest quisque etiam mediocriter in re medica institutus, quæ ad humorum quatuor naturam pertinent repetere. De sanguine misto ibidem leges, de semine autem plenissimè docent tum Hippocrates libro de genitura, tum Galenus libro de spermate. Ne igitur quæ præceptores nostri, omnium nobis bonorum authores, & rectiùs & pleniùs scripserunt, hîc otiosè repetam, ad hos fontes purissimos, & vberrimos te remitto: ex quibus cum hauseris quantũ cupiditatem tuam satiaris, ne illos quæso, impiorum huius tempestatis sycophantarum exemplo, conturbaueris, conspurcaueris: & conspueris: vt lectores alios ab his deterreas, solúsque in precio habearis: cùm reuera quicquid dignum lectione habeas, id totum illis debeas. Quo crimine haud scio an quicquã flagitiosius, & nota insigni, & censoria dignius fieri, aut etiam cogitari queat. Quis enim, etiam stupidus, ferat fontem priùs illimem, & vndis argenteis nitidum ab apro potum, mox pedibus

Libro 3. hist. cap. primo.

Digitized by Google

dibus & roſtro eius conturbari, ſpuma inquinari, grunnitu infamari, deinde permei, atque concacari? Nónne mox fuſte aprum abiget, ac ſi poteſt, vti dignus eſt, mulctabit? At magis animaduertendum facinus id fuerit, ſi ab homine rationis alicuius participe, mala ſcientia perpetretur. Vobis igitur lectores pij & candidi, præceptorum veſtrorum cauſam certè veriſſimam & æquiſsimam modis omnibus tutandam relinquo: ne pro ſuis ſeminibus bonis malum ab ingratis metant. Interim ad rem propoſitam aggredior, & ab oſsibus hanc in Galeni anatomica Iſagogen auſpicor: quòd hæc ſint reliquæ hominis fabricæ, velut pali quidam & fulcra, quibus cæteræ partes affiguntur, & ſæpe affinguntur, vt in oſteologia Galeni abundè ſcripſimus: vſum verò ſubſtantiæ, magnitudinis, numeri, figuræ, ſitus, connexionis oſsium & partium reliquarum tum ſimplicium tum compoſitarum, ex libris Galeni de vſu partium repetes: hîc enim ſtatuimus oſsium noſtrorum nomenclaturas breuiter deſcribere, & alia quædam haud ita multa, in libris nuper dictis vel omiſſa, vel breuiùs perſtricta. *Gal. initio adm. anat.*

De Ossibus. Caput primum.

Gal. li. de ossibus.

Ibidem: et lib. 11. de vsu partium.

SSA sunt partes nostræ omniũ maximè terrestres, & ob id siccissimæ, durissimæ, frigidæ: & quia neruos non recipiunt, sensus tactorij expertes, præterquam dentes, quos etiam ossibus rectè Galenus accenset. Ossium verò differentiæ ab apophysibus, epiphysibus, cartilaginibus, ceruicibus, capitibus, soliditate, cauitatibus, harum quarundam superciliis, medulla, & aliis quibusdam ipsorum particulis, & à consistentia, magnitudine, numero, figura, situ, & accidentibus aliis sumptæ, tibi in sceletis compluribus & regionum variarum, spectandæ sunt, ac etiam tactu explorandæ potius, quàm legendæ fusius ac audiendæ: præsertim cum ossa ipsa, & ea ex quibus differentiæ huiusmodi sumuntur, lectori adhuc sint incognita. Hîc quoque sciens omitto, quæ ossa, vel ossium partes nomen à rerum externarũ figura, vel aliũde sunt sortita, quòd ea sint omnia suis locis in Galeni osteologia audienda, vt σφηνοειδὲς, γραφιοειδὲς, πτερυγοειδὲς, ζυγῶδες, ὑοειδὲς, ξιφοειδὲς, ἀγκυροειδὲς, κορακοειδὲς, σκαφοειδὲς, κυβοειδὲς, σησαμοειδὲς, & alia non pauca: dicam tamen paucis de quibusdam baseos cranij (quòd velut κράνος, id est, galea cerebrum vndique communit) differentiis à figura sumptis, si prius omnium corporis ossium nomina recensuero.

- Ossa
  - cranij 7.
    - Frontis, vnum, aliquãdo geminum, quando sutura recta nasi principium attingente, diuiditur.
    - Bregnatis, seu sincipitis duo.
    - Temporalia duo.
    - Occipitis vnum.
    - Sphenoïdes vnum: cui addi potest paruũ cristæ gallinaceæ æmulum, foramina ethmoidea complexum.
  - genæ supernæ 14.
    - Sex os frontis tangentia, vtrinque tria, maximũ, minimum, situ & magnitudine medium: quibus addas duo nasi parua, & contigua his, duo longissima dentes incisores complexa, Galeno in omnibus sceletis, nobis in multis obseruata. Maxima omnium duo dentes cæteros cõtinentia: minima duo

in

in palati intimo ſeceſſu prope ipſius foramina.

Genę infernæ: Duo in mento vnita, vtrinque fine altero velut bicornia, dentes infernos complexa omnes, hoc eſt, in perfectis ferè ſexdecim: molares decē, caninos duos, inciſores quatuor: quot etiā gena ſuperna cōprehendere ſolet, in viris præſertim: nam mulieribus ſunt pauciores etiam Ariſtoteli, vt ætatis huius plęriſq;. genuinos denique quibuſdam quatuor, vtraque ſcilicet gena binos circa annum viceſimum aliquando & octogeſimū naſcentes molaribus continué.

Hiſtoriæ aīal. lib. 2 cap. 3. & 4. & in fine generat.

ὑοειδὲς velut bicornis vtrinque, plura, pauciora, vt mox audies.

Racheos totius 24.
- Ceruicis ſeptem.
- Metaphreni ſeu thoracis duodecim.
- Lumborum quinque: quibus ſubditum os ſacrum tribus connatis oſsibus coagmentatum, & coccyge, etiam oſſa tria, quatuor cartilaginoſa, & connata complexo.

Oſſa thoracis.
- Sterni tria, quatuor, quinque, ſex, ſeptem, plura.
- Coſtę viginti quatuor, rarius plures quàm pauciores.
- Claues duæ / Omoplatæ duæ. — vtrinque vna.

manus totius & vtriuſq;
- Brachiorum duo.
- Cubitorum quatuor, duo ſcilicet cubiti, & totidem radij.
- Carporum ſexdecim.
- Metacarpiorum octo.
- Digitorum triginta.
- Seſamoïdea intra digitos ad articulos triginta octo: quæ verò extra articulos incumbunt minora & obſcuriora.

fœmoris totius
- Ilium duo oſſa, pubis duo, & iſchij duo, cōplexa inuicem & connata in iſchij cotyle & lateribus.

Digitized by Google

& vtriusque,
- Crurum duo.
- Molæ duæ.
- Tibiarum quatuor, tibiæ duæ, & peronæ duæ.
- Astragali duo.
- Pternæ duæ.
- Scaphoïdea duo.
- Cyboïdea duo.
- Tarsi sex innominata.
- Pedij decem.
- Digitorum viginti octo.

Sesamoïdea ad flexus articulorũ manus alterius nouemdecim, pedis totidem, ad tensiones verò articulorum manus ferè 14. præcipuè senibus: pes autem supernè his caret, sed grandia duo habet ad articulum astragali quidem cum scaphoïde vnũ, pternæ verò cum ciboïde alterum. Sesamoïdea dicuntur, quia sesami semen oblongum, & planum figura referunt, articulos manuum & pedum, quà flectuntur, firmant: ne in magna tensione euertantur & luxentur. Horum numerus, & vsus iste comprobatus à nobis est in calumnię duodecimæ depulsione. ὑοειδὲς os quia simile formalitere seu ὑ psilo, & λ vnde & ὑψιλοειδὲς quoq;, & λαμβδοειδὲς vocatur Galeno: sitũ est ad linguæ radicem super

Libro de de anat. neruorũ.

laryngem. Huius ossis velut basis antica parte ad securitatẽ gibba est, postica linguam spectante caua, ad continendum: duo vtrinque ceu cornua emittit, breuius & inferius, vnum osse vnico constans, in thyroidis apophysin prælongam inserto: alterum gracilius, rotundius, longius, ossiculis tribus, quatuor, colligatis inuicem, ad styloidis radicem ascendentibus conflatum. Quo loco quibusdam præsertim mulieribus ligamenta sunt tantùm sine ossiculis.

Ossicula duo meatui auditorio hærentia, sed mobilia, & mẽbranam tenuẽ, densam, ceu tympanon percutientia, ad sonum & auditum facere putantur Nicolao Massæ Veneto. Nunc ad variam basis cranij figuram, vti eram pollicitus, transeo. In cranij interna basi cauitatum triplex differentia est, fossa, foramen,

Fossa in cranio quid, & quotuplex.

sinus. Fossa est velut vallis quædam ossibus ceu collibus ansancta, & vndique conclusa. Fossæ autem vtrinque tres sunt: primę duæ ad nares & oculos in osse frontis inferno omnium minimæ, postremæ totidem in occipite, omnium maximę: duæ autem reliquæ, ad aures situ & magnitudine sunt mediæ: vtiles cerebro

Digitized by Google

rebro his partibus auctiori capiendo. Quidam verò tanquam
colliculi his circumpositi, sunt cranij ossa huc illuc intrò extu-
berantia. Fossæ item in basi externa, sub auribus genam infer-
nam excipientes, & in apophysi pterygoïde vtraque, & ad sexti
neruorum paris foramen: sed minus insignes, quàm quæ infra
& supra palatum, & sub zygomate in temporibus, & in oculo-
rum loculamẽto. Quarũ quis sit vsus tum intelliges primùm,
cùm partes his fossis destinatas doceberis. Fossis quoque addi
possunt velut canales vasorum sanguinis, exculpti intus in osse
occipitis vtrinque, & in medio osse bregmatis, & frontis, aut
prope medium, insignes quidem illi ob vasorum amplitudi-
nem: ac præter hos, quidam minores in aliis ossium propè om-
nium cranij partibus internis, ad vasorum sanguinis aliorum,
sed minorum, viam liberiorem: vt in venarum & arteriarum
anatome audies. Foramina autem quæ foras exeunt in basi cra-
nij interna, hoc ordine ab antica parte cœpto apparent. Prima
octo, plura, pauciora, minuta, ceu versu gemino ad nares perti-

Foramina in cranio, atque eorum ordo, & vsus.

nentia: pituitæ cerebri humidioris excernendæ, & transmitten- 1.
dis in olfactus quidem instrumentum vaporibus odoris, in ven
tres verò cerebri, aere per nares inspirato, destinata. Quibus si- 2.
milia sunt, sed ferè minora & in orbem sita in sphenoide, inter
apophyses clinoïdes: quæ pituitam sani cerebri etiam sola trãs-
colant in palatũ præcipuè. Inter quæ, medium foramen sæpe est
insigne, vt in ethmoïdibus illis primũ venulam iugularem in-
ternam excipiens, & transmittens in crassam meningem. Post 3.
ethmoïdea foramina, duo sunt rotunda in oculos transmitten-
tia neruos opticos seu visorios, & venulam parui canthi. Proxi- 4.
ma his subiecta duo, scissuræ longiori similia, sed initio subro-
tunda: qua scilicet sui parte neruos oculi motores in oculi mus-
culos septem transmittunt, & neruulos quatuor posterioris pa-
ris tertij in vicinas oculo partes, & arteriam ex cerebri basi in
oculũ, & crotaphitarum partem internam. Per scissurę verò re-
liquum, venam in crassam meningem & arteriæ carotidis ra-
mum insignem. Subdita his parua duo portioni paris quinti in 5.
crotaphitan debita: quæ desunt quando portio hæc per dictam
scissuram cum neruulis quatuor paris tertij dictis, excidit. Pro- 6.
pinqua his oblonga duo, pari neruorum tertio reliquo, & quar-
to destinata. His propè contigua, sed exteriùs parua duo, inter- 7.
dum quatuor, vtrinque scilicet bina, venulam iugularem im- 8.
mittunt. His & foraminibus tertij & quarti paris hiatus quidã

adiacet, in quibusdam craniis vndique velut præruptus, sæpe
9. contiguus foramini amplo sphenoïdis, per quod præcipua
carotis, ex obliquo osśis auditorij foramine elapsa, in cere-
brum ascendit: non autem cerebri pituita in partes subiectas,
per id excernitur, magno earum partium & vitæ incommo-
do. Talis quoque hiatus sæpe apparet in foramine sexti pa-
10. ris. Vltra hæc, parte postica osśis auditorij, foramen est am-
bagiosum quidem, sed in aurem peruium, neruo audito-
rio destinatum, à quo foramine propè medio, parua duo
exeunt: vnum anfractuosius, neruulo ab hoc pari quinto in
crotaphitas, & masseteras emittendo, destinatum: alterum
11. venulæ iugulari in meatum auditorium immittendæ. Post
hæc, amplum foramen par sextum neruorum emittit, &
immittit carotidem minorem, & internam iugularem præ-
cipuam in canales in osse occipitis insculptos ipsis sanguinis
ductibus. Huic proximum, sed obliquum ad rachitidis fora-
12 men septimo neruorum pari debitum. Huic proximum exile
13. ad apophysin occipitis, reliquias ceruicalis venę & arterię cere-
bro immittit in vas commune, vbi verò id foramen nunc in
sextum paris, nunc in sexti, nunc in medium horum interual-
lum exit: quas tres eius differentias in tribus craniis, quæ tum
fortè mihi ad manum erant cum hæc scriberem, deprehendi.
Aliud in suturæ lambdoïdis additamento, venulam iugularem
in prædictos ductus sanguinis obiter emittens: & hæc omnia
sunt gemina. Postremum est omniũ maximũ rachitidis. In basi
verò externa sunt, præter iam dctia, etiam alia foramina: in su-
percilio quà oculũ tangit sæpe vnum, sæpe duo, sæpe horum lo
co parua rima, & cauitas in altero tantùm, vel vtroque, via ner-
uulo à tertio pari longinquo in superciliorum & frontis cutim,
vt sentiat & moueatur. Sub oculo vnum mediocre, alteri neruu
lo eiusdem paris deducẽdo in partes faciei, musculos, gingiuas,
dentes supernos: in magno cantho magnum, tertio eiusdem pa
ris neruulo, in narium tunicam deducẽdo. In palati initio vnũ,
medium ad incisores dentes, infernè simplex, supernè duplex,
venulam & arteriolam emittit, & narium orísque tunicam cõ-
mittit. In fine palati vtrinque vnum, neruum quarti paris de-
mittit. Propè hæc duo palati foramina maxima respirationi
per nares seruiẽtia, & pituitæ in fauces vacuationi. Scissura lon-
ga sub zygomate in oculi cauitatem incidit, neruósque paris ter-
tii longinqui in crotaphitan transmittit & vasa quædam. In
hiatus

Alia i basi externa foramina.

Palati foramina.

hiatus latere antico, duo parua: vnũ arteriolam à carotide præcipua, hàc cranion subeunte, in nares educit: alterum in sinum sphenoïdis fertur. Inter apophysin mastoïde & graphioïde paruum, cæcum, paruũ aliud pone mastoïde, ramulũ iugularis externæ in vas cerebri commune emittit. Sinus ab ore angusto in amplitudinem latescũt: vt in mari & vlceribus, sic in ossibus. In osse frontis duo ad supercilia, ampli, humore mucoso pleni fortasse olfactui subseruiunt. In osse sphenoïdes duo ampli, osse tenuissimo secreti, pituitam ex choana per glandulæ & ossis hîc tenuissimi foramina acceptã, emittũt in palatũ præcipuè & nares: aliàs aëre pleni, carotidis præcipuè diastolẽ & cerebri iuuare possunt. In apophysi mastoïde duo magni, sępe plures sed parui, auditui subseruiũt. In gena superna duo vasti ad molares, quibus ceu medullam in alimentũ suppeditant. Adde his paucas alias ossiũ differentias à figura sumptas. Omoplata quia triangula dicitur (cum verius sit trapezia, id est propemodum triangula, & quodammodo quadrangula, quòd ad ceruicem duos habeat angulos sibi propinquos) costas habet duas, superiorem & inferiorem, & basin spondylos spectantem, omnia hæc minerua crassiore quàm mathematici æstimantes, & angulos hîc duos superiorem & inferiorem. Spinæ verò eius, & acromij, & colli, & glenes, & simæ partis ac gibbæ mentio plenior, libro de ossibus facta est. Apophyses præterea ossis innominati (quòd os pubis, & ischij, & ilium cæteris maius comprehendit, & ob id os ilium aliquandò dicitur) acutæ spinarum modo, spinæ nobis vocantur: quanquam & coronæ vocari possint: inter quas ceu promontoria quædã, veluti sinus parui obseruãtur. Quorum amborum, spinarum, inquam, & sinuũ historia, musculis, neruis, venis, arteriis in crura distribuendis non parum conducit: ob id eadem paucis hoc loco declaranda veniunt. In osse pubis spina vna, prope summã ipsius cum altero congenere commissurã, cui maximũ foramen subiectum, pubi quoque adscribitur: etiã si portione sui bona ab osse ischij ambiatur. In osse iliũ spinæ duæ anticæ: vna inferior cotylę incubat, altera costã finit ossis iliũ superiorẽ, nam quodãmodo id os est triangulũ. Rectã quoq; iliũ ossis lineam, ex qua oritur pars musculi trãsuersi, vocat Gal. in admin. anat. In osse ischii spina vna cotylę subiecta, & sub hac spina tuber eiusdem ossis crassum admodũ: minus crassũ tuber est, sed longius, à costa iliũ summa ad cotylen. Sinus verò tres sunt, amplissimus, sed

Spina.

Sinus tres.

Digitized by Google

parum cauus inter ſpinam pubis,& ſpinam ilium infernam, in medio ad cotylen elatior ob horum oſsium commiſſuram.

2. Alter,inter ſpinas duas oſsis ilium æquè profundus, ſed lõgitudine multùm varius in diuerſis, ſceletis quem nos mediocrem

3. vocamus. Tertius,parte poſtica profundiſsimus inter ſpinam iſchij,& oſsis ilium cum ſacro commiſſuram: quem coccyx nõ parum adauget,& verum ſinum efficit. Qui verò ſinus,admodum exiguus & inæqualis in oſſe ilium,quà id cum ſacro committitur apparet,quia parui eſt momenti, nobis omittitur: ſed qui inter iſchij tuber & ſpinam, obturatori interno, qui inter idem tuber, & cotyles ſupercilium, externo ſeruit. Cauitas in oſſe ilium inſignis intus & foris, muſculis eſt deſtinata, ſed interna ventris capacitatem etiam auget. Quoniam autem articulatio eſt oſsium compoſitio, propter motum voluntarium comparata, ipſis autem oſsibus articulos conſtituentibus cartilago,vnctionis cuiuſdam vſum pręſtat,ligamenta autem connexionis & firmitatis: nunc de cartilaginibus, pòſt de ligamentis agendum eſt.

Cauitas in oſſe iliũ.

Lib.12.de vſu partium.

DE CARTILAGINIBVS.

Caput II.

Lib.7.vſus part.

CARTILAGO pars corporis eſt poſt os maximè terrea, ob id ſiccißima, durißima, frigida, ſenſus quoque tactorij, vti & neruorum, expers, ſolida. Oſſa quoque omnia, & dentes genis adhuc clauſi infantibus, cartilago ſunt, quæ tandem in oſſa duratur: vti cartilagines,quæ ſterni oſſa intercedunt, & ſæpe xiphoides, coſtarum fines,coccygis extremum. Ob id rectè etiam ſcripſit Ariſtoteles,cartilagines ex eadem materia conſtare, ex qua oſſa, ſed minùs ſicca: ob id alterutrum fractum, non coaleſcit. Differentiæ cartilaginum à ſubſtantiæ conſiſtentia, magnitudine, numero, figura, ſitu, connexione, actione,vſu,propemodum eædem,quæ in oſsibus ſumendæ: viſu & tactu quàm lectione, ac auditu breuiùs, ac clariùs cognoſcuntur. Paucas tamen aliquas à ſitu, & connexione, & vſu earum ſumptas differentias fuſiùs explicare nunc ſtatuimus. Cartilago vel oſsibus connaſcitur, vel partem per ſe conſtituit. Quæ oſsibus connaſcitur, nunc oſſa inuicem connectit, nunc oſsibus tantùm appenditur. Quæ oſſa ipſa inuicem coniungit, vel

lib.1.hiſt. cap.1.

Differentiæ cartilaginum vnde petendæ.

Digitized by Google

vel per se coniungit, vt in ossibus sterni, pubis, osse sacro, & spondylis, & hyoide, & epiphysibus nondum ita inueteratis: vel cõmunium articuli ligamentorum interuentu: vt in costis septem veris cum sterno, in finibus omnium ossium diarthrosi aut synarthrosi iunctorum, vbi est ossium articulis superlita ad motuum varietatem, securitatem, diuturnitatem, & quæ articulis quibusdam velut innatat. Quæ ossibus appensa, aduersus foris occursantes iniurias, quassantes, aut contundentes, tum ossa ipsa, tum seipsa, tum sibi subditas partes communit, & impetus externos, molliter cedendo, eludit: vt quæ costas septem veras perficit, vt multò magis quæ costis quinque infernis accreuit, & quæ imo sterno ξιφοειδὴς dicta, quòd ferè gladij modo est acuminata, interdum tamen latescens, nonnunquam bifida: & quæ in imo naso vtrinque, & in medio multiplex, & aures ipsę, & coccygis pars multa, & spondylorum spinæ, & apophyses transuersæ, & hyoidis latera præcipuè in mulieribus, & quæ omoplatę basi, & coracoïdi, & acromio, & aliis partibus nudis accreuit. Cartilagines autem in imo naso, ad hunc habent modum: maxima, & crassima, & duplata in medio ad vsq; ossa ethmoïdea, huius imo alia, summo autem, quâ nasi ossa tangit, aliæ duæ tenues alarum æmulæ, quarum imam partem superuectæ insignes duæ dextra & sinistra, in multis ante sectionem perspicuæ, vnguium magnitudine, subcrassæ, quibus cutis adnata, sed magis harum extremo subnata, cartilaginosum imum nasum vtrinque & antè constituit. Quinetiam homo animalium solus os habet paruũ, cartilaginosum, colligans clauem cum omoplatæ spina, ligamentis quibusdam fortibus, præter communia illa & membranosa, vt securior esset hæc articulatio. Cartilaginosum verò est, quia eminet, & primum occurrit causis externis, frangentibus: quarum impetus cedendo frustratur. Id quoque os Hippocrates & Galenus, simiæ negant: ne putes cartilaginẽ eam esse, quæ hominibus multis ac simis inter acromion & clauis finem intercedit, vt in aliis quibusdam ossium iuncturis, de quibus paulò pòst. Articulo nanque id os foris incumbit: vt sesamoïdea ossa internis manus & pedis digitorum articulis omnibus, & externis manus quibusdam. Adde, quòd non soli fines ossium diarthrosi, aut synarthrosi iunctorum, cartilagine læui ad motus liberiores incrustantur: sed etiam harmoniarum pars plurima, quæ scilicet motus edunt obscuros: vt in ossibus carpi & tribus innominatis tarsi, quâ tum secum iungũ-

Lib.13.v.par.

Lib.de articulis, & cõment. in eũ primo.

Lib.13.v.p.

Digitized by Google

tur, tum vicinis ossibus. Quæ verò motu omnino carēt harmoniæ, vix cartilaginem recipiunt, vti nec suturæ, nec gomphoses, nec symphyses: præterquam in prima ætate, in qua hæc quatuor, harmoniæ, inquam, suturæ, gomphoses, symphyses aliquandiu cartilaginosæ perseuerāt, vti & ipsę epiphyses, & epiphyseon cum ossibus connexio, atq; adeò ossa ipsa etiam tota. Sunt igitur cartilagine hac, veluti tectorio quodam incrustata in articulis omnibus ossa duo, vnum cauum, alterum gibbum: ídque in his omnibus magis & minus: vt in articulo genæ infernæ cum osse temporali, spondylorum apophysibus decliuibus cum accliuibus, costarum cum spondylis, & horum transuersis apophysibus, clauis cum acromio & sterno, brachij cum omoplata & cubito & radio, & horum cum carpi ossium ordine priore, huius cum posteriore, huius cum metacarpii ossibus quatuor & primo pollicis, horum cum phalangibus ossiũ vicinis vsque ad postremas: quibus caro & vnguis pro cartilaginis munimento est, vti acromio & coracoïdi & olecrano & transuersis spondylorum apophysibus, & aliis quibusdam extantibus ossibus, ligamenta aut multa aut valida pro cartilagine ad munimentum videntur inesse. Similiter res habet in fœmoris totius, vt manus totius partibus. In quibusdam tamen diarthrosibus & synarthrosibus, etiam post coctionem vel putredinem, non facilè apparent cartilagines ob tenuitatem, densitatémque parti connatæ, & inseparabiliter cohærentes: vt in ossis temporalis cauo condylum genæ superioris excipiente, in fine inferno brachii, superno radii, & cubiti, & aliis non paucis. Accessit articulis quibusdam media, & velut inter fines ossium cartilaginosos innatans cartilago: vt in commissura tum genæ infernæ cum temporali osse, tum clauis cum sterno omniũ, & cum acromio multorum, tum cubiti ossis cum carpo, tum cruris condylis cum tibiæ glenis: vt eas cruris condylos excepturas augeret. In aliis, vt attritus esset mollior, in gena verò etiam ad motuum varietatem seruire cartilago hæc possit. De qua pleniùs calumniarum depulsionibus diximus. Huc quoque pertinet cartilago, quæ synchondrosin constituit & ligamentum cartilaginosum in spondylis, in pube, in media ischii cotyle, & cruris capite, & in medio genuum articulo: sed quæ spondylos committit cartilago in lumborum parte inferna, est amplissima ad flexionis & extensionis magnitudinem. Quin & parte inferna

Digitized by Google

na vltimi lumborum spondyli in mulieribus paruis præsertim, magna est cartilago ligamentosa: vt os sacrũ foras longiùs excurrens, locum det ampliorem fœtui. In iisdem recèns fœtis aut parturientibus, cartilago pubis ossa connectens, mollior est ac laxior: vt vi parua secando, facilè separetur. Cartilago autem per se partem constituit in vtriusque cilii tarso, in quo sunt palpebræ, & in epiglottide, in larynge toto, in totius asperæ arteriæ bronchiis omnibus, in cordis basi media: vnde arteria magna & vena arteriosa emergit. Quæquidem cartilago in minoribus animalibus est mollior, in grandioribus durior, in maximis autem, vt elephantis, vel os planè est, vel ossea cartilago. Sic nanque ob naturæ cognationem cartilago, ętatis aut temperamenti siccioris occasione, in os degenerat: vnde xiphoïdes Galeno nunc os, nunc cartilago, vti reuera habet: & acromion Hippocrati os, Galeno cartilago dicitur. Quæ cartilaginibus per se partem facientibus accenseri potest, vt quæ articulis quibusdam media velut innatare paulò antè dicta est, & quæ imo coccygi, & quæ imo naso gemina, insignior vtrinque appenditur, & ipsa auricula. Quòd autem cartilagines & secum, & cum ossibus, ossium modo, etiam diarthrosi articulantur, ostendunt quæ in imo sunt naso, quæ in coccyge imo, quæ in larynge tres sunt, quæ in fine costarum septem verarum. Quin ossa ipsa cartilaginum interuentu articulari antè probauimus. Ex his, cartilaginum vsus duplex præcipuus apparet: vnus, vt partes quasdam læues ac politas, ad motuum promptitudinem efficiant, in articulis scilicet: alter, vt violentiæ foris occursantium mediocriter cedant. Cartilaginis enim substantia maximè idonea ad tegendum, & defendendum partes subiectas. Non enim potest comminui & frangi, vt dura, & friabilia: neque incidi & contundi, vt mollia & carnosa. Vsus alios cum ossibus communes, vt sustinendi, fingendi partis appositus, ex ipsarum natura & forma cogitandos relinquimus. De cartilaginibus asperæ arteriæ ad extimos vsque lobos, & membranam pulmones vestientem, suam retinentibus naturam, Galenum audire satius est, quàm ex eo excerpta huc parum feliciter adscribere.

Vsus cartilaginum duplex.

Libro 11. vs. par.

Digitized by Google

DE LIGAMENTIS.

Caput III.

LIGAMENTVM pars est corporis nostri simplex, post os & cartilaginem maximè terrestris: & ob id sicca, dura, frigida, quia etiam est exanguis. Hæc pars neruo est similis quoniam alba est ac solida, sed neruus non est, quia penitus ex se insensilis est, nec mouere quicquam potest: & neruo est multò durior, nec à cerebro, nec à rachitide nascitur, sed ab osse, vel cartilagine, vel osse cartilaginoso, vel membrana: & in os, aut cartilaginem, aut musculum, aut partem aliam inseritur. Est verò id ligamentum speciatim & propriè dictum, & cuius naturam hîc explicare statuimus. Interdum nanque generatim & abusiuè ligamentum medicis latius patet, vt etiam quicquid in corpore alterum alteri colligat, ligamentum dicatur: sic cutis reliquarum corporis partium est ligamentum, & per se, & membranarum, neruulorum, venularum, alicubi etiam arteriolarum interuentu. Per quæ eadem cutis subiecto adipi, membranæ carnosæ, musculis, & aliis propè omnibus internis partibus connectitur. Cæteræ etiam corporis partes, sibi inuicem colligatæ sustinẽtur. Peritonæos quoque tunica diaphragmati, hepati, lieni, ventriculo, intestinis, renibus, vesicæ, vtero, venæ tum portæ, tum cauæ inferiori, arteriæ inferiori, epiploo, mesaræo cũ lumbis ligamẽtum est: & subcostalis tunica pulmoni, cordi, pericardio, œsophago, venæ cauæ superiori, aortæ arteriæ cũ thoracis spondylis. Et meninges cerebro, cerebríque partibus cum cranio & pericranio vinculum sunt. Sic partes faciei, collíque omnes, tum sibi, tum capiti ac thoraci copulantur. Sic partes propè omnes cerebro, & rachitidi, per neruos, cordi per arterias, hepati per venas colligãtur: & rursum cor omnibus thoracis partibus per tunicas thoracem medium diuidentes, à subcostali exortas, & pulmoni per arteriam venosam, & venam arteriosam. Et faucibus copulatur pulmo quidem per asperam arteriam, ventriculus autem per œsophagum. Hepar quoque committitur per venam, portam quidem folliculo fellis, lieni, vẽtriculo, intestinis, mesaræo, epiploo, pancreis: per vmbilicam autem, & peritonæi portionem vmbilico: & in quibusdam hominibus per membranosa quædam vincula, tunicæ suæ & peritonæo cõmunia, cum ipso hypocondrij dextri peritonęo, vti & quorundam

Lib. 1. & 6. & aliis vs. part.

Ortus ligamenti.

Ligamentum generatim sumptum.

dam

dam lien cùm ſiniſtro tum peritonęo, tum rene: & pulmonum tunica interdum cum ſubcoſtali, membranoſis compluribus vinculis naturaliter cohæret. Veſica autem omnibus cum vmbilico, per vrachum & arterias vmbilicas geminas alligatur: & vt ſemel finiam, partes corporis omnes ſibi continuæ colligantur, vel aliarum interuentu: vt ſit verum, omnia oſsibus & perioſtiis per ſe, aut per aliud, cohærere. Id quoque ligamentorum genus, neruorum quos recipit beneficio, ſenſus tactorii propè totum eſt particeps: cum alterum oſſoſum ſcilicet, aut cartilaginoſum neruis ac ſenſu, vt dixi, careat. De quo hæc ſufficiant. Ad propriè dictum ligamentum redeamus, quod articulos colligat, & tendones induit, conſtruit, munit. Ex ligamentis propriè ſpeciatímque dictis, quamplurima ab oſſe in os inſerũtur, pauciora à cartilagine in cartilaginem, non pauca ab oſſe, vel cartilagine, vel membrana, in muſculorum capita tranſeũt. *Ligamentum propriè dictum.* Quæ ab oſſe in os inſeruntur, firmant partim articulos, partim oſſa ipſa extra articulos, partim tendones ipſos præſertim longos. Quæ articulos firmant, quędam ſunt tenuia, & membranoſa, vndique articulum cingentia, omnium articulorum communia: & ea craſsiora, tenuiora, robuſtiora, imbecilliora, pro partis mouendæ magnitudine, paruitate, & partis motuum robore, imbecillitate: quæ cum exploras, ſint ęquè tenſa, vel æquè laxa. Nam laxitas craſsitiem, tenſio tenuitatem auget & mentitur. Alia ſunt articulorum quorundam principalium, vel motus robuſtiſsimos obeuntium ferè propria, & ea communibus multò craſsiora, robuſtiora, & parte ſui maxima rotunda, híſque articulorum partibus vel indita, vel ſuperdata: quibus ex motuum violentia, maius impendebat luxationis, vel affectus alterius periculum. Communia, circunſtant articulos, genæ infernæ cum oſſe temporali, ſpondylorum in ſuis corporibus, apophyſibus obliquis accliuibus, & decliuibus, coſtarum cum ſpondylis, & horum apophyſibus tranſuerſis, & cum ſterno, omoplatæ cum claui & brachio, brachij cum cubito & radio, radij cum cubito ſupernè & infernè, radij & cubiti cum carpo, carpi oſsium inter ſe, & cum pollice & metacarpio, & huius cum prima digitorum phalange, & primæ cum ſecunda, & ſecundæ cum tertia: vt in quatuor digitis, ſic in pollice, & vt in manus totius partibus, ſic in femoris totius articulis omnibus: ſi magnorum articulorum, aut motus vehementes edentium craſsiora, & valentiora intellexeris, & contrariorum tenuiora

& imbecilliora. Valentiora enim, quæ occipitis corona primi
ſpondyli glenis iungunt. Adhæc ligamentum validum anticas
omnium ſpondylorum partes adeò exactè colligat, vt pleriſ-
que medicorum ea parte coaleſcere ſpondyli videãtur. Deſinit
autem ligamentum hoc, parte quidem poſtica, in tunicam craſ
ſiſsimã meningas duas rachitidis ambientem, antica verò, pau-
lulùm vtrinque progreſſa, inſeritur in cartilaginem ſpondylos
Lib 13. v. part. iungentem. Spondyli enim omnes, præter primum & ſecun-
dum, ſibi interſita cartilagine iunguntur, & membrana, omni
villorum, ſed præcipuè rectorum genere prædita, à ſecundo
ſpondylo ad vſque imum os ſacrum, obiter ſpondylorum me-
dio inſinuata. Craſſa quoque & denſa, & dura, & valida, tamen
membranoſa, quæ articulos brachij, cubiti, manus, cruris, tibiæ,
pedis omnes ambiunt: & manui internæ, & inferno pedi craſ-
ſiora, denſiora, duriora, validiora quàm parti oppoſitę ad actio-
nis robur addita ſunt. Robore enim magno hi omnes articuli
eguerunt: quapropter ligamenta etiam pternæ cum aſtragalo
& vicinis oſsibus aliis, dura & cartilaginoſa, & partim lata, par-
Lib. 3. vſ. part. tim rotunda ſcribit Galenus: & tam valida, vt horum quædam
ſint νευροχονδρόδεα: qualia intùs in cotyle & genu interſunt. Vali-
da etiam os ſacrum, & ilium, & oſſa pubis extrinſecus colligãt.
Ab oſſe item ſacro, & vicina oſsis ilium parte, ligamentum for
Omniũ ligamentorũ origo. te in ſpinam iſchii & tuber. Hæc autem communia articulo-
rum ligamenta ex epiphyſeos cum oſſe commiſſura, non ſolùm
ex ſuperciliis & cõdylorum radicibus naſci videntur in quibus
epiphyſis eſt. Quò fit, vt quæ crus cum cotyle ambiunt, ex cru-
ris epiphyſeos ſymphyſi enata, quadantenus deorſum feran-
tur, & collum cruris propè totum ambiant, priuſquàm ad coty-
les ſupercilia referantur. Propria ſunt & craſſa, & ferè neruo-
12. vſus partium. rum modo rotunda: vnũ quod ſecũdi ſpondyli dentem medio
coronarum occipitis interuallo colligat: alterum illi tranſuer-
ſum, à dextra parte primi ſpondyli ad lęuam, quod primo ſpon
13. vſus partium. dylo dentem colligat, & cõtra dentis duritiem rhachitida mu-
nit: ipſum quoque articulum brachii cum omoplata, præter
tenuia illa & membranoſa articulorum ambitui communia,
confirmant quatuor: vnum latius à fine acromii in finem co-
racoïdis, alterum anguſtius & breuius, à radice acromii in
radicem coracoïdis: duo reliqua, quoniam muſculum brachii
bicipitem bona parte conſtituunt, in ligamenta muſculorum
differantur. Cubiti apophyſin ſtyloide cum carpi oſſe octauum
ſuſtinente

Digitized by Google

ſuſtinente ligamentũ ſimile confirmat,id os carpi cartilaginoſum colligat oſsi carpi ligamentũ rotũdum,de quo poſtea. Ligamentum etiam à cotyles fundo propè toto,prȩſertim quà pubis foramen ſpectat rotundum & validum, adipe interſperſum,tam latum vt pubis foramẽ etiam attingat, paulatim contractius & rotundius in medium cruris caput inſeritur:durum adeò,vt νευροχονδρώδεις dici queat.Ligamentum quoque alterum eſt hoc firmans præualidum,in labro cotyles interno tranſuerſum à ſpina ilium ſuperna, in ſummum os pubis ligamentum validum.Tibiæ cum crure diarthroſis parte externa ligamentum habet robuſtum, & finem muſculi lati ſeu membranoſi: interna autem tantùm lata & tenuia omni articulo cómunia. Antica molam ſed tendonibus firmatam:poſtica denique communia. Ad hæc tibia cruri alligatur ligamentis tribus, præter membranoſa illa & communia,validis & rotũdis:in genu nanque interno ligamentũ paruum,rotundũ,ex canali inter cõdylos medio prodiens,in adipem genu anteriorem deſinit. Alterũ cartilaginoſum ex reliqua canalis aſperitate, in tibiæ eminentem mediam apophyſin ſimile illi, quod à media cotyle naſci nuper dicebamus. Alia ſunt ligamenta cartilaginea vtrique tibiæ, cauitati vndique circundata: quæ inuicem coëuntia qua parte cauitatis tibiæ committuntur, validius & cartilagineum illud ligamentum producũt in canalem medium, quod inter duos cruris condylos inſeritur, totúmque articulum in duas partes diuidit.Sub planta,cuti cum adipe ablata, ligamentum latũ & validũ ab ima pterna, ramoſè oſſa in omnia primæ phalangis ſeſamoïdea inſeritur, ad maximam pedis totius firmitatem.Ligamentum validum latum à baſi externa epiphyſeos pternæ ad cyboides, & oſsis in pedio minimi & proximi principium: alterum illi ſubditum, ſed exiguum, à pternæ fine obliquum in partem cyboidis & oſſa innominata.Ad ligamenta hæc articulorum propria referri poſſunt, tum illud quod acromion committit,cartilagine vel oſſe cartilaginoſo auctum & firmatum:& quæ cartilagines mobiles articulos quoſdã intercedunt(de quibus antè)& tendones muſculorum cruris anticorum epigonatidem complexi, & ipſam tibiæ affirmantes, & qui pedem extendunt duo plantæ ſubditi, ad ſcaphoides & cyboides cartilagine ſibi implexa firmati: & qui alios articulos ambiunt, aut parte aliqua confirmant: & quæ ligamenta oſsibus ſeſamoidibus augentur & robuſtiorą fiũt, vt capite pri-

Lib.3. vſ. part.

Lib de oſſibus & 2. admin.

mo docuimus. Ligamenta quoque τένοντες, id est tendones dicta, scolicoides dorso gloutiorum alligant, lib. octauo vsus partiũ: quorũ meminit Galenus lib. de sanitate tuẽda. Ligamẽta speciatim appellata ex osse in os prodeũtia, ipsaq; ambo ossa sine articulo firmãtia, sunt partim tenuia, partim crassa. Tenuia radiũ cubito & peronen tibiæ quà interhiãt hæc ossa, vbiq; colligãt, & similia his, os pubis & partẽ ischij in foramine iũgũt. Talia quoque spondylorũ spinas colligãt, à supernę spinę medio quodã canaliculo subiacẽte exorta, & in suppositæ spinæ velut lineã quãdam à medio ipsius dorso extantẽ inserta, eas cõtinuant tanquã vnũ os essent. Musculos quoque dextros à sinistris, aut anticos à posticis, partésq; alias quasdã eadẽ discriminãt. Crassum autẽ est ligamentũ, & neruosum, & latũ, & durũ mediocriter, & forte super cartilaginẽ in fine spinarũ plurimarũ: per quod etiã omnes spõdylorum spinæ velut vnũ corpus efficiuntur cũ opus est, cooperante in id mẽbranoso inter spinas ipsas medias ligamento nuper dicto. Valentia etiã & æquè propemodũ crassa duo, à coccyge vnũ in ischij tuber, alterũ in eiusdẽ spinã inserta. Nec imbecillũ quod interna cotyles labra (vt dixi) cõtinuat, & quod claues sub sterni vertice simul confirmat. Ligamẽta hyoidis lateribus cũ vicinis eiusdẽ partibus nõ solùm mẽbranosa, sed etiã cartilaginosa & rotunda, & cũ vtraq; apophysi styloide produxit natura, & cũ apophysibus supernis duabus cartilaginis thyroidis. Ligamẽtũ est rotũdũ, reuellẽs os carpi octauũ cartilaginosum, ne à tendone carpũ flectente in id os inserto euertatur. Ligamẽta propriè dicta, quę ab osse in os sine articulo trãseunt, & tendones firmãt ac muniũt, & tutò trãsmittunt, præcipuè in imo cubito, & ima tibia, & digitorum tam manus quàm pedis parte sima primæ & secũdæ phalangis. In cubito enim maximũ illud & robustissimum, quod ab osse carpi pollicem spectante, transuersum ad os carpi minimum digitum spectans fertur, annulo cuidam simile, sub quo omnes tendones digitos & pollicem flexuri tutò descendunt. Talia sed tenuiora, minora, imbecilliora, tamen etiam transuersa, in cubito externo septem, digitos carpúmque extendentibus & in obliqua mouentibus tendonibus destinata: vnum tendonibus quatuor digitos totidem extendentibus, & idem cubiti & radij finẽ connectit: vnũ in fine cubiti ossis cõmune tendonibus duobus digitos paruos duos abducentibus. Alia duo affixa radio, quorum vnum tendones indicem & medium abducentes continet: alterũ est tendonis

Ligamenta speciatim dicta.

Lib. 1. vs. part. & lib. part. administ.

Lib. 10. administ.

donis pollicem indici adducentis, aliud in apophysi cubiti, tendonem carpi extensorem transmittit inserendum imo osſi metacarpij: vnum alterum carpum extendenti tendoni: aliud validum ad pollicem, per sinum in imo radio exculptum, tendones duos transmittit: vnum in os carpi prælocatum pollici, alterum in primum os pollicis. Qui verò musculus toti radio affixus descendit, tendone & ligamento transuerso caret: sed desinit cum radio in membranæ naturam, prope ipsam radij cum carpo cõmissuram. Carpum verò flectentes tendones, ligamentum trãsuersum non habent in carpo simile prædictis, sed amplum & validum tegit tendonem carpi supernè flexorem, primi in metacarpio osſis principio inserẽdum, non in os carpi primum, vt apparet. Talia pedis tendones muniunt & amplectuntur: digitos extendentes vnum, pedem totum flectentẽ vnum, tibię imæ adnatum ante digitum flexores magnos: duo tibiam pternæ intus etiam colligantia: vti vnum peronam tibiæ, alterum eandem pternæ colligat & subiectos ei parti tendones. Ligamenta vnguium ab osse digitorum vltimo nata, his addi posſunt. *Lib. primo administ.*
His ampliora sunt intus, in secunda pollicis phalange, & prima & secunda quatuor digitorum tam manus, quàm pedis: sub quibus flectentes ipsas phalanges tutò feruntur tendones: & per quæ etiam phalanges ipsas flectunt, adiuuante non parum hanc flexionem ligamento paruo & tenui, sed firmisſimo, à fine phalangum in partem tendonum propinquam inserto.
Hoc ligamentorum genus, quod tendones digitis alligat, membranam vocare potes duram, vel ligamentum membranosum, vel tendonum ligamentum, velamen, tunicam. Hactenus ligamenta propriè vocata ex osse in os prodeuntia recensuimus: nunc his similia vsu, à cartilagine osſis vicaria in cartilaginem dicenda. Hæc autem sunt tenuia & membranosa, in finibus costarum notharum, atque etiam verarum, quandiu scilicet osſium sterni commissuræ per ætatem teneram sunt cartilaginosæ. Talia in imo fine coccygis, quandiu etiam eius osſicula cartilagines adhuc sunt. Huc referri posſunt propè omnia articulorum communia, & etiam propria: quandiu animal molle adhuc est ac tenerum: quippe cui epiphyses osſium, extrema ad articulum formantes, sunt adhuc omnes cartilaginosæ. Talia cartilagines particularum hyoïdis diu continuant, & cartilagines duas in arytenoïde inuicem connectunt, & cum innominata, & hanc cum thyroïde.

Lib. 1. administ.

Ligamentũ propriè dictum à cartilagine in cartilaginem.

Digitized by Google

Talia denique bronchia asperæ arteriæ omnia colligant dupliciter: quædam scilicet singulorum fines committunt, & circulum absoluunt, alia ipsorum latera, ídque non solùm in ipso arteriæ asperæ trunco, sed ramis quoq; omnibus per pulmonum carnem numerosissimè distributis: quibus tum cartilaginibus, tum ligamentis omnibus, tunica intus subtensa est, & altera foris superiecta, sed hæc tantùm ad vsque pulmonis corpus exporrecta Membranarum quoque cordis epiphyses, & pericardios, & arteriarum tunica, corporis substantia ligamento est similis: ob id vt ligamentũ, sic ipsa omnia ossi cartilaginoso, aut cartilagini in cordis capite, seu basi constitutæ alligauit natura, ossi quidem cartilaginoso in magnis animalibus, in admodum paruis verò νευροχονδρώδει τινι σώματι. Ligamenta etiam ab osse nata, in cartilaginem inseruntur, vt cartilaginosa duo & crassa in genu: vnum, à condyli interni radice interna in cartilaginem genu mobilem externo condylo destinatam, & in tibiæ apophysin subditam. Alterum illi subditum multò crassius, etiam obliquum in mediam & cauatam tibiæ apophysin. Ligamenta propriè nuncupata vel ab osse, vel cartilagine, vel membrana, procedunt in musculorum omnium capita cum neruo, ad musculi & tendonis villorum neruosorum robur, ipsa quoque in villos diuisa: horum pars plurima, ab ossibus ipsis musculorum principio propinquis: quorum enumeratio & lõga esset, & obscura lectori myotomen adhuc ignoranti: pauciora sunt à cartilagine vt duodecim laryngis propria. Quidam quoque thoracici, & rhachitæ, à cartilagine costarum & spinarũ ligamenta habent, à membrana non pauci: vt, qui oculos mouent septem, qui digitos adducunt lumbrici quatuor, & diaphragma à subcostali mediana. Nam quæ ab eodem duo in lumborum spondylos extenduntur ligamenta, alterius sunt naturæ, & id firmant, quia non in caput, aut prope ipsum immittuntur. Duo autem maximè insignia, in caput musculi in brachio cubitũ flectentis, quem ob id bicipitem appellamus, quorum superius & rotũdius à supercilio omoplatæ per scissuram super brachij caput descendit: alterum inferius & carnosius, à coracoïde proficiscitur. Mediæ quodãmodo naturæ ligamenta, inter illa tum generatim, tum speciatim appellata, quædam sunt partim ex ossibus nata, aut cartilaginibus: (tamen non in os, vel cartilaginem, vel tendonem, vel musculum procedunt,) partim aliũde nata. Ab ossibus pubis ligamenta nascuntur gemina

Ligamẽta ab osse in cartilaginem.

mina, ſed caua, & receptis inſignibus neruis ſentientia, vel nerui caui & cauernoſi dicenda maximã penis partem conſtituentia, & quibus ſpiritu repletis penis riget. Spincter ſedis ligamentum habet validum à tubere iſchij. Ab oſsibus quoque pubis ligamentum inſigne per ſinum oſsis ilium aſcendit, & communibus vteri ligamẽtis à peritonæo natis intextum, vteri cornua validè confirmat. Ligamenta quoq; valida, intra cordis ventres inſerta, partim ex membranis venæ cauæ, & arteriæ venoſę nata, partim ipſius cordis diaphragmati iniecta: quibus harũ membranarũ & cordis motus adiuuatur. Ligamẽtum quoq; moderatum linguæ & peni ſubnexum eſt, in quem verò vſum libri de vſu partium abundè docent. Ligamentum cum vmbilico, hepati quidem vena vmbilica occæcata, veſicæ verò tum vrachus, tum arteriæ vmbilicę geminæ, horum vnumquodque peritonęo confirmatum: à quo etiam multis hominibus membranoſa ſunt ligamenta hepati & lieni: vt à ſubcoſtali pulmonibus, à meningibus inter ſe, & à tenui in cerebri meandros, à craſſa in cranij loca non pauca, ſed præcipuè in ſuturas, & pericranion tunicam: quæ etiam oculo eſt ligamentum firmiſsimum. Alium ligamenta docendi ordinem, Galeno in adminiſtrationibus anatomicis obſeruatum ſequi potes, vt partium ligamenta ſimul omnia deſcribas: vt, brachij, cubiti, manus, cruris, tibiæ, pedis, ſpondylorum, & partium reliquarum: id quod hîc etiam locis aliquot obſeruauimus. Ex his ligamentis propriè dictis, quæ quidem ab oſſe vel cartilagine, partibus nõ ſentiẽtibus oriuntur, non ſentiunt: niſi horum quædam neruos acceperint, vt quæ penem conſtituunt, linguam & penem firmant. Quæ verò ex perioſtio, membraniſque aliis ſentientibus oriuntur, ſentiunt: vti & quæ ligamenta tendones ad articulos dilatati efficiunt: vt quæ in pterna, epigonatide, digitis, partibúſque non paucis ligamentorum vſum explent, ſentiũt. Quæ res impoſuit quibuſdam putantibus ligamenta vera nũc ſentire cùm neruos non recipiant, nec à cerebro aut rhachitide oriantur, nunc non ſentire. Ex his perſpicuum eſt ligamentum ligare, munire, veſtire: qui tres ſunt ipſius vſus præcipui.

14. vſ. part. *Lib. 6. vſ. part.* *Lib. primo admi. anat.*

Digitized by Google

DE MEMBRANIS.

Caput IIII.

MEMBRANA pars est corporis nostri simplex, lata, plana, tenuis sed valida tamen, alba, & neruosa, ob id sentiẽs, & dilatari comprimíque citra noxam habilis, sine villis tamen magna ex parte. Hãc Gręci nunc ὑμένα, nunc χιτῶνα, nunc μήνιγγα indiscriminatim appellãt. Nos membranam semper vocabimus, interdum tamen tunicam, cum partem aliquam vestit: & quæ cerebrum foris integunt, priuatim meningas vocabimus. Hæ porrò intra cranion sunt duæ, tenuis & crassa, à consistentia nuncupatæ. Tenuis meninx cerebrum omne, anticum scilicet geminũ & posticum, atque ab his omnibus ortam rhachitidem totam, & neruos opticos, & alios cerebrales vndique per cranion conuestit, & vasis sanguinis, quibus implexa est, nutrit & temperat. Propterea etiam in cerebri meandros altiùs insinuatur, & in ventres iisdem vasis intertexta, vbi choroïde membranam efficit. Crassa verò meninx tenui propemodum toti circumposita, vasis etiam intertexta, & quà cerebrum dextrum à sinistro, & vtrunque à postico cerebello diuidit, duplatæ similis. Portiones sui multas & magnas tum in cranium, tum per cranij suturas in pericranium, & per ossa ethmoïdea in nares, pérque neruorum in cranio inferno foramina, neruis & toti rhachitidi vestiendę & muniendæ impertitur. Pericranios membrana ex meninge crassa, vt dixi, conflata totum cranion ambit, præterquam quà caput collo committitur: naturæ eiusdem cũ periostio, id est membrana os vnumquodque propè totum ambiente, sed nomen peculiare ob cranij præstantiã ab eo est mutuata. Hæ tres membranę in oculum quoque feruntur, & in eo pericranio quidẽ fit cohærens, oculum foris ad iridem vsque integens & capiti affirmans. Crassa verò meninx fit dura oculi tunica, quæ antica sui parte, iam inde ab iride, fit ceratoïdes: tenuis denique meninx fit χοροειδὴς seu ῥαγοειδὴς, quæ mox ab iride duram, cui toti tota hactenus inhæsit deserens, ac intrò nonnihil exporrecta, ibíque relicto foramine, quam vocamus pupillam, reflexa, & quadantenus duplata, in maximum humoris crystallini circulum firmiter inseritur, tota hîc velut striata ac imbricata. Nec hæ tantùm tres membranæ oculo à capite impertiuntur, cohærens vt dixi, crassa, ac tenuis, neruum

Tenuis meninx quid præstet.

Crassa.

Pericranios membrana.

Tres oculi mẽbranæ. Cohærẽs.

Ceratoides.

Choroides seu ragoides.

opticum

opticum comitatę: sed ipse etiam neruus opticus in oculi cauitatem simulatque incidit, transmutatus in membranam amphiblistroïde, & retis modo vasis intertextam, & humorem vitreum ambientem ac nutrientem degenerat. Atque etiam præter hanc, quinta est tenuissima, humorem crystallinũ, principalissimum videndi instrumentum, vndique ambiens, & quæ splendida, tersa, quæ & transparens, speculi modo obiecta repręsentat: vt illi humor crystallinus, quod vitro plumbum, vel aliud opacum, esse videatur. Eadem quoque pericranios, priusquam cohærentem oculi tunicam efficiat seu coniungentem, duplata & cuti subnexa cilium vtrunque facit, & ossa faciei omnia, & genam infernam vbique conuestit: nisi quà musculos, aut recipit, aut emittit, fitque iam ex pericranio periostios. Quæ verò palatum & oris partem aliquam subungit à neruo quartæ coniugationis contexitur: vt quæ linguã vestit, & sapores discernit ab insigni portione neruorum tertiæ coniugationis. Quæ verò reliquum os, & fauces, & epiglottiden, & laryngem, & asperæ arteriæ reliquum intus subuestit, est continua cum interna œsophagi & ventriculi tunica, tenuis, densa, moderatè sicca, villis rectis constans: alia verò membrana foris asperam arteriam amplectitur. Nec sola pericranios tunica est fœcunda, aliarúmque quamplurimarum ceu parens, sed etiam vtraque meninx. Nam vtraque rhachitidem totam conuestit ac munit, ac præter eam neruos quoque omnes tum à cerebro, tum à rhachitide ipsa exortos. Præter has verò meningas, tertia quædam membrana crassissima, ex spondylorum ligamentis nata, intus eos subungens, & meningas duas, totámque rhachitidem vestiens: atque contra motus violentos, & iniurias alias omnes tum internas, tum externas tutò communiens. Foris verò spondylos omnes, vt ossa reliqua præter dentes, alia quædam valens membrana vestit, nata vel ex ipsorũ quoque ligamentis, vel ex pericranio huc vsque continuato, à qua subcostalis quoque & peritonæos proficisci possunt videri. Quapropter etiã Herodotus in lib. cui nomen est, Medicus, subcostalẽ, & peritonęon à pericranio nasci affirmat: ea scilicet per colli spondylos ad metaphreni, & lumborũ spondylos extensa, & à thoracis spondylis subcostalem, à lumbaribus peritonæon producente tunicas omnium quæ in toto corpore sunt capacissimas, & quæ in partes plurimas sunt distribuendæ. Siquidem subcostalis costas omnes, musculos intercostales internos, phre-

Quarta oculi mẽbrana amphibliſtroide dicta.

Quinta oculi mẽbrana.

Gal. comment. in libro 6. Epid.

Digitized by Google

nas, ſternum ſubungit & ſubtegit: & tunicam largitur pulmoni, aſperæ arteriæ, vti & œſophago, externam pericardio, arteriæ magnæ aſcendenti & deſcendenti, & venæ cauæ aſcendenti, quandiu ſcilicet vaſa hæc per thoracem feruntur: ſimiliter quoque neruis tum à collo in phrenas, tum à cerebro in ventrem infernum deſcendentibus. Eſt autem tunica ſubcoſtalis gemina, dextra ac ſiniſtra: & vtraque dũ ſibi in medio thorace contigua eſt, cohærens & vnita, à mediis thoracis ſpondylis, ad medium ſternum fertur, thoracémque in duas partes æquales, dextram ac ſiniſtram, diuidit, ceu diaphragma quoddam, & paries medianus. Quà autem coſtas ſuccingit, ſimplex non eſt, ſed connata perioſtio coſtas ambienti, vt alia oſſa veſtire ſolet. Sic peritonæos omnibus ventris inferni partibus tunicam largitur, phrenibus, hepati, folliculo fellis, qua parte non tegitur hepate, lieni, ventriculo, inteſtinis, veſicæ, vtero, renibus, vreteribus, venæ cauæ & arteriæ magnæ deſcendentibus, & vaſis ab vtraque ſpermaticis. Eadem quoque duplata, epiploon & meſaræon ramos portæ venæ vtrinque colligans, facit: illud diſsita, hoc vnita, ambo ex ipſius peritonæi baſi orta. Quinetiam parti coſtarum notharum, & muſculorum epigaſtrij, præcipuè tranſuerſorum, tum carni tum aponeuroſi ſubtenditur. Epiphyſin quoque à ſe largitur vaſis ſpermaticis in teſtes cum neruulo & muſculo deducendis, & aliis ſperma efferentibus reducendis: quæ à colore rubro tum muſculi illius, tum vaſorum in ſe multorum erythroïdes dicitur, teſtéſque ipſos vndiq; inuoluit ſua craſsiore propriáque tunica (quã vocãt darton & epididymida) circunte ctos. Cordis verò tunica tum externa ab ipſius baſi orta, tum interna ventriũ parti attenſa non occupatæ à mẽbranis, quas os venæ cauæ in cordis ventriculũ dextrũ, & os arteriæ venoſæ in ſiniſtrũ obtinet. Quinetiã ipſę membranarũ epiphyſes in ore prædictorũ vaſorũ, & epiphyſes ſigmoïdes arteriæ magnę & venę arterioſę, mẽbranarũ numero ſunt accẽſendę: vti & tunicæ vaſorũ proprię, arteriarũ quidẽ & venæ arterioſæ duplices, vti œſophagi, ventriculi, & inteſtinorũ: venarũ verò & arteriæ venoſæ, ſimplices ſunt, vt veſicę vrinariæ, & bilarię, & vreterum, & vteri. Et muſculis omnibus ſuæ ſunt tunicæ, ex neruorũ tunica exortæ: aut etiã ex perioſtiis ligamenta in muſculos deducentibus. Sũt & aliæ tunicæ tenues, & in multa ſectiles, per adipem partéſq; alias non paucas corporis totius. Omnium corporis membranarum ampliſsima eſt cutis, partiũ ſubiectarum tegu

Subcoſtalis tunica gemina.

Lib. 8. administ. anat.

Cutis.

Digitized by Google

tegumẽtum, munimentum, ornamentum: quanquã composita sit ex neruo, carne, venulis, & alicubi arteriolis, sed ante cutim epidermis sensu destituta, ex cutis excremento producta, & toti cuti supertensa: à qua sæpe citra dolorem facilè separatur. Ambabus propemodum æqualis membrana, cuti toti subiecta, interueniente tamen paßim adipe quibus inest partibus, alicubi aßumpta carne fit carnosa & musculus, vti ostendit musculus latus: alibi neruosa tantùm est, & venarum subcutanearum vehiculum: à cuti scalpello acuto curiosè separanda, non digitis & vnguibus, ne violetur: quibus tamen à subiectis corporibus, vt membrana altera musculos ambiente eam separare poßunt, quòd illis hæreat tantùm per villos quàm aranearum fila tenuiores. Pudendo item muliebri inest cutacea quædam epiphysis, nympha dicta, ad ornamentum, tegumẽtum, munimẽtum vteri: qualis cutis epiphysis est summo peni præputium. Membranæ præter has fœtus in vtero sunt tres: duę ipsum totũ ambiẽtes choriõ & amnios, allantoïdes inter has angusta hęrẽs: chorion admodum crassum & duplex, propriẽ vteri tunicæ toti intus subnexum: deinde huius parti paruæ subtensa allantoïdes etiam duplex & supertensa æquali parti amnij, quæ, vt allãtoïdes, prætenuis & transparens est. Intra allantoïde fœtus lotium per vrachum excernitur, vt inter amnion & fœtum, sudor. Quæ excrementa pariendi tempore excerni solent, membranis his à calcitrante fœtu ob tenuitatem rumpi solitis. Quæ res idiotis imponit putantibus has fœtum totum non ambire, quòd has etiam in fœtu mortuo in vtero ruptas, & plurimùm contractas sæpe reperiunt. Membrana quoq; est quædã instar operculi, in vase paruo venam cauã fœtus cum arteria venosa coniungente: quæ ad pulmonis vas arteriosum facilè euertitur: qualis gemina ad os est tum vreteris in vesicæ capacitatem, tum stomachi bilem excernentis in ecphysin: quò sanguis à vena caua in pulmones affluenter excidat. Hæc membrana natis occæcatur, & coalescit: interdum primo die à partu, interdùm paucis pòst diebus: cùm tamen eius totum corpus in vasis cauitate ita pendeat, vt coalescere vnquam posse diffidas. Membranæ quoque epiphysis est in ore venæ azygi, vasorúmque aliorũ magnorum sępe, vt iugularium, brachialium, cruralium, trũco cauæ ex hepate prosilientis, vsus eiusdem cum membranis ora vasorum cordis claudentibus. Ex his membranis, quædam villos habent: vt venarum, arteriarum, œsophagi, ventriculi, in-

Epidermis.

Tertia mẽbrana toti cuti subiecta.

3. administ.

Nympha.

Mẽbranæ fœtus in vtero.

Chorion.

Amnios.

Allantoïdes lotiũ recipit.

Hipp. lib. de natur. fœtus.

5. de vsu partium.

Digitized by Google

testinorum, vteri, ambarũ vesicarũ tunicę propriæ, cutis, mẽbrana carnosa, tunica interna asperæ arteriæ, epiphyses membranarum in orificiis vasorum cordis, tunica tertia & extima rhachitidis: & harum quędam villorum genus vnum longũ, transuersum, obliquum, vel solum habent, vel præcipuum: quædam duo, alia etiam tria: vt clariùs mox, & in ipsarum partium natura audies: aliæ villis carent, suntque in omnem partem papyri modo diuiduę, & simplices, & vndequaq; araneis figura similes: vt meninges, pericranios, periostios, subcostalis, peritonæos, & quas ab his duabus nasci plurimas docuimus, & quæ tres fœtui sunt destinatæ: licet harum non paucæ colligẽtur tum sibi, tum vicinis partibus per villosa quędam, aut membranosa ligamenta, tum cuti, tum intercedenti passim adipi, tum musculis, aut partibus aliis subiectis. Quin & ipsa membrana alicubi carnosa magis effecta fit musculus: vt in musculo colli totius & faciei lato.

DE VILLIS.

Caput V.

Qui villi sentiant, & qui non.

VILLI sunt fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida, frigida magis, minus, pro natura carnis ipsos ambientis: partim neruosa, & eadem sentientia: partim à ligamentis ossosis in minima diffissis, quæ sensus expertia sunt. Quæ duæ sunt illorum præcipuæ differentiæ. Aliæ quoque à situ sumuntur: à quo villi quidam recti, alij transuersi, alij obliqui statuuntur. Recti autem vocantur, qui secundum corporis eius cui insunt, longitudinem feruntur. Transuersi qui rectos intersecant ad angulos rectos æquales, vt in tela, & panno subtegmen, stamina. Obliqui amborum medij situ sunt, & ambos, si eidem parti insunt (nam sæpe vnicum genus parti inest) intersecant ad angulos inæquales, acutum scilicet vnum, & obtusum oppositũ: quales sunt frictionum differentiæ, & musculorum octo epigastrij Galeno. Propria autem villorũ omnium actio, est ipsorum in se contractio: quæ pro vario villorum situ varium opus efficit. Nam recti attrahunt, transuersi expellunt, obliqui retinent magis, sed aliis duobus adiuti. Retentio enim fit ab omnibus villis simul contractis circa id quod continent: vt in ventriculo, vesica, vtero: sic cor villis rectis per diastolen attrahit, transuersis per

Diff. villorũ à situ.
villi recti.
Trãsuersi.
Obliqui.
Villorum actio.
Attractio.
Expulsio.
Retentio.

Digitized by Google

per systolen expellit, quiescit & tractis fruitur omnibus simul contractis, sed præcipuè obliquis. Villi verò cordis multò sunt duriores & valentiores, quàm musculorum, non solùm magis multiplices. Musculis enim soli ferè adsunt vel recti, vel transuersi, vel obliqui: nullis duo, aut tria ipsorum genera: quòd ipsorum musculorum singuli, motus singulos ac simplices per se & primò edant: vt Galenus docet libris duobus de motu musculorum, & de vsu partium. Ad hæc musculorum villi sunt neruorum & ligamentorum particulæ: cordi autem & arteriæ, vt œsophago, ventriculo, intestinis, vesicæ vtrique, vtero propria est ac innata villorum species. Villi autem insunt instrumentis partium animalibus, vt neruis, horum coniugibus ligamentis, musculis, tendonibus: partim vitalibus, vt cordi, arteriis: partim naturalibus, vt œsophago, ventriculo, intestinis, venis, vesicæ vtrique, vtero. Villis autem ferè obeunt instrumenta hæc actionem aliquam toti corpori communem, vt animalia, motionem volũtariam: vitalia, caloris natiui custodiam: naturalia, alimentum familiare, vel aliquid aliud cognatum trahunt: vt ventriculus, venæ, alimentum: vterus semen, vesica bilaria bilem, vrinaria vrinã rectis villis trahunt (sed villi recti intestinis quibusdam sunt ad transuersorum robur, non tractum stercoris) obliquis retinent ad tempus naturæ præfinitum, aut donec vel quantitate, vel qualitate, vel vtroque partes ipsas molestent, transuersisque tunc expellunt præcipuè, aliis tamen etiam in id iuuantibus. Quatenus verò alimentum in suũ corpus trahunt, idémque retinent, excrementáque propria expellũt, villis nõ egent magis quàm carnes viscerum, ossa, cartilagines, & partes aliæ tum simplices, tum compositæ. Villorum situs in musculis qualis sit posteà in myotome audies, ac libris Galeni, vt dixi, de motu musculorum, & vsu partium. In aliis autem instrumentis sic habet: venæ, vesicæ ambæ, vterus, in vnica sua quæque tunica villorum genus omne sortiuntur, sed obliquos habent pauciores, ac cæteris mistos, ita tamen, vt extimi sint. Sic epiphyses membranarum cordis, & tunica rhachitidos tertia. Aliter autẽ vbi in duplici tunica genus villorum omne inest. Nam obliqui rectis miscentur in tunica nunc externa, vt in magna arteria, nũc interna, vt in œsophago, nunc vtraque: vt in ventriculo. Oesophagus enim tunica sua externa, & ea carnosiore villos habet tantùm transuersos, interna verò eáque membranosiore, tantùm rectos. Ventriculus ha-

Villi cordis duri.

Libro 2. temp.

Villi insunt partibus animalibus, vitalibus & naturalibus.

Lib. 3. facult. natu.

bet omnino similiter: nisi quòd vtraque eius tunica etiam obliquos habet, sed omnino paucos. Contrà autem arteria magna: exteriore tunica eáque tenui, qualem venæ habent, villis constat rectis, & paucis obliquis: interiore autem, quæ quintuplo crassior est, villos solùm transuersos est sortita. Arteria venosa venarum, vena arteriosa arteriarum naturam, quòd ad villos attinet, imitatur. Intestina omnia propria vtraque tunica, villos habent tantùm transuersos, in circulum omnino circumactos: rectos autem in sua tunica externa paucos aliquando fines ilei habent, plures colon per cellularum interualla, plures quàm transuersos rectum. Cutis quoque tota villos quosdam à partium subiectarum neruis productos recipit, quibus cum partibus ipsis connectatur & sentiat: non autem proprios, & sibi destinatos insignes neruos recipit, vt musculus, & aliæ quædam partes: sed tantùm neruorum propagines, quia sensu tantùm egebat, non etiam motu. Quanquam in has propagines multas, multis cutis partibus latè distribuendis, etiam nerui quidam insignes absumuntur, vt in neurotome audies. Sanguini quoque ἶνας seu villos inesse, & ob horum frigiditatem ipsum coagulari, scribunt Hippocrates, libro de carnibus, & Aristoteles, libris historiæ animalium passim, vel hoc argumēto, quòd cui sanguini sunt hi villi vel adempti, vel à natura negati (vt damarum, ceruorum, camelorum sanguini) sangu is ille nunquam à frigido concrescet: tamen hepatis carni sanguinis fonti, vti & pulmonum, lienis, renum, villi desunt: sed villis singulis vasorum rectis trahere, obliquis retinere, transuersis expellere videtur. Villi denique & velut τρίχες, id est capilli, in renibus quorundam præcalidis ab humore crasso gigni, & per vrinas excerni solent. Quidam quoque in dorso infantum setæ similes, lethaliter interdum enascuntur, vt Antonius Beneuenius obseruauit: præterea pili in corde Aristomenis Messenij, hominis astutissimi, authore Valerio Maximo, deprehensi sunt. Quos si ad pilos potiùs, quàm villos referre velis, manū non verterim. Nec omittendum, quod quanquam meninges & subcostalis, & peritonæos tunica, & quę ab his nascuntur villis careant, tamen cum vicinis partibus alligantur, vinculis partim villosis & neruosis, partim membranosis.

Arteriæ magnæ villi.

Cutis villi.

Sanguini insunt villi.

Aph. 75. lib. 4.

Digitized by Google

DE CARNIBVS.

Caput VI.

CARO eſt pars corporis noſtri ſimplex, mollis, nunc villis prædictis muniendis & nutriendis circunnaſcens, nunc in aliud vtilis. Ea porrò triplex in corpore noſtro inuenitur:vna eſt rubicunda,villos muſculorum neruoſos & ligamentoſos vndique complexa, contra caloris interni impetum ac vehementiam,& externorum,calorem,frigus, duritiem hos muniens ac fouẽs,nutriénſque:hæcque ſola,quæ muſculis ſcilicet ineſt,propriè carnis nomine cùm abſolutè pronunciatur,venit, ex ſanguine mediocriter ſiccato & gignitur,& ĩ vlcere cauo regignitur. Ob id caro,pars multi ſanguinis, & calida dicitur:vnde & corpulentia, ſiue carnis abundantia, ex ſanguinis copia naſcitur.Hæc caro partem plurimam animalium ſanguine prẹditorum conſtituit, quantum ſcilicet eorum eſt muſculus(qui ob id caro Hipp.dicitur,vt in muſculis audies)quæ in illis maxima turba eſt:ita vt muſculis de corpore ſublatis, oſſa propè ſola relinquantur, non in quadrupedibus tantùm, ſed & in volatilibus & natatilibus. Quanquam horum,& multarum auium caro frequentius albicat, vti & vitulorum, propter ſanguinis vel aquoſioris, vel aliter attemperati naturam. Ad hanc quoque carnem reducenda eſt,quæ in gingiuis, in glande penis,intus in digitorum radicibus,finibus mediis & lateribus, &cuti ineſt. Ea enim cutis, eſt velut ſanguine præditus neruus,ſeu inter neruum & carnem quiddam planè medium, ac ſi ex miſtis vtriſque conſtitueretur. Sic prædictarum partium velut miſtum quid ex neruoſa & carnoſa ſubſtantia:quomodo & membrana carnoſa cuti propè toti ſubiecta.Quin & plantis ipſis circa lignoſos, ac velut neruoſos villos ſuam quandam carnem Theophraſtus tribuit. Tu quoque in ferro rubigine exeſo carnem contabuiſſe, villos ob duritiem reſtitiſſe deprehendes: ac modo eodem in lapidibus carie exeſis. Hanc ipſam propriè dictam carnem malè putauit calumniator,in muſculis eſſe motus voluntarij authorem,primariúmque inſtrumentum: deceptus carne viſcerum propria, quæ actionis ipſorum naturalis cauſa eſt. Sed hic ſuum errorem poſtea agnouit, & à carne iſta ad villos neruoſos motus voluntarij cauſam,vt debebat, retulit: vt in ſuarum calumniarum depulſionibus abũdè probauimus.

Caro quid
Lib.2.tẽp.
In fine libri 10.& principio 11.m.eth.
Primũ carnis genus.
Lib.1. vſ. part.
Libro 3. meth.
Li.10.tẽp.
Lib.2.tẽp.
Auiũ caro,& vitulorũ albicat.
Lib.1. vſ. part.
Li.2. tẽp.
Plãtis ipſis ſua caro adeſt.
In ferro etiã caro.
Calũniatoris lapſus.

Digitized by Google

Alterum carnis genus. Carnis genus alterum huic finitimum, ſed tamẽ diuerſum, villos rectos, tranſuerſos, obliquos cordis, ventriculi, œſophagi, inteſtinorum, veſicæ vtriuſque, vteri, & ſi qua ſunt alia, his villis cuique propriis prædita ambiens, & his circunhærens ac circũnaſcens, & eos muniens contra caloris natiui furorem omnia *Aph. 21. lib. 5.* populantem, atque etiam contra æſtum, frigus, & cætera foris occurſantia. Ob id ad hoc & primum genus carnis in iuuene bene carnoſo, æſtate media, frigidæ aquæ multa perfuſio, & tuta eſt, & calorem ad cutim reuocat. *Gal. ibid.* Contrà autẽ qui ſunt graciles, & hoc genere carnis vtroque deſtituti, calore natiuo hac frigidæ multa perfuſione extincto, moriuntur. Eadem de cauſa Galenus frigidæ potionem in ſynochis, etiam poſt humorum coctionem, negat gracilibus multùm (quòd carnoſum genus *libro 9. Meth.* non habeant aquæ frigiditatem fracturum) ne villos iſtos naturæ baſes præſtantiſsimas offendat. Eadem ratione non per- *Libro 10. Meth.* mittit hecticis frigidę potionem, & balneum licet ſaluberrimũ indicatione ſumpta à febri, affectione calida ſicca, remedium frigidum humidum, ſeu aquam ipſam, poſtulante. Quanquam verò membranis aliis villi non ſint, tamen his quãdam carnem propriam negare non poſſumus, cùm ſanis & bene nutritis mẽbranæ huiuſmodi ſint habitiores, & corpulentę magis: attenuatis verò ſeu morbo, ſeu ratione alia, ſint tenues magis. *Initio. lib. 11. Meth.* Quod & Galenus innuit carnoſam ſubſtantiam cuique parti ſuam attribuens, quæ magnitudine variat, etiam ſi præterea animans non augeatur, cum ſubſtantia verè ſolida ex ſemine genitali condita, iis quidem qui inaugentur numero par maneat, cæteris etiã quantitate: ſpirituoſa verò ſemper tum augeri, tum minui poſſit. Quanquam eo loco carnoſa ſubſtantia non ſecundi huius generis tantùm, ſed etiam primi & tertij intelligenda ſit: quòd hæ omnes, vt qualitate ſeu temperamento, ſic quantitate tota vita ſint mutabiles, vt nunc augeri, nunc minui poſsint à ſumendis, admouendis, educẽdis, faciendis, ſed in latum & profundũ, non etiam in longum, niſi ad iuſtum partiũ incrementũ. *Tertiũ carnis genus.* Tertiũ ac vltimum carnis genus eſt propria cuiuſque viſceris ſubſtãtia, quam Eraſiſtratus παρέγχυμα, quaſi affuſionem, alluuiémque dicas, appellat: quæ viſceris cuiuſque actionis eſt cauſa. Talis eſt cerebri, pulmonum, hepatis, lienis, renum caro, ſeu id totum quod venis, arteriis, neruis, ſtomachis, præterea folliculo fellis quidem ab hepate, vreteris verò à rene ademptis, reliquum manet. Cordis verò caro qualíſnã ſit prius eſt dictum, villis ſcilicet circunna-

circunnata, non similiter vasis circunfusa & circunhærens. Per hãc ergo carnem cerebrũ animalem spiritum elaborat, pulmo aërem, hepar chylum & sanguinem, lien crassum & fęculentum sanguinem trahit, & sibi concoquit: renes sanguinis portionem sibi nutriendis idoneam & lotium, quod vesicæ mox transmittunt. Caro hęc omnis ceu stœbe quædam & fartura tum viscerum vasa firmat, & spacia horum media opplet, tum villos ipsos tam musculorum quàm partiũ aliarum, quibus villis vndiq; circuniecta est, munit & roborat: ne hi facile contundantur, aut rumpãtur. Adhæc cõtra frigus & æstũ hæc omnia defendit. Cadenti enim aut cubanti caro fit substerniculũ molle, dũ verò cõtũditur, fit operimentũ penicillis simillimum, cùm vulneratur propugnaculũ, cõtra frigus calfacit, contra ęstũ est vmbraculũ.

Libro 12. vsus par.

Carnis visceru vsus.

DE GLANDVLIS.
Caput VII.

GLANDVLA, pars est simplex, sæpius rara & mollis spongiarum modo, sed friabilior. Ob id glãdulas corpora esse spongiosa scribit author libelli de glãdulis, quem Hippocrati malè attribui testatur Galenus, cõmentario primo in librũ de articulis. Multò enim alius erat liber Hippocrati, περὶ ἀδένων, seu de glandulis scriptus: & idem iam inde à Galeni ætate desideratus: glandulas tamen quasdam ad fauces σπόγγους vocari scribit initio lib. 4. Epid. Hippocrates, aut Thessalus eius filius, cui librum hunc vti secundũ & sextũ, tribuit Galenus lib. 3. dispnææ βάλανος autem, id est glans, vel glandula, dicta est quoniã glandẽ figura referre soleat. Vsus autẽ glandularũ ad humores scilicet ebibẽdos, quem scribit ille author libri de glandibus, quibusdã conuenit, & fortasse omnibus: sed non est ille solus: nam glandularũ genus & vsus duplex est. Quædã enim densæ & siccæ sublimem vasorum diuisionem firmant, ne rũpantur & findantur. Aliæ autẽ raræ, humidæ, lacte, semine plenę, vel pituitoso quodã & viscoso humore partes alias irrigant: vt quę sunt in mesenterio, intestina: quæ in faucibus & sub larynge, fauces & asperã arteriam: & hæ venas & arterias recipiunt. Galenus ex Marino & libro secundo de spermate cap. 15. Imo venas & arterias solũ recipiunt hæ glandulæ, quæ succos animanti vtiles gignunt, sed etiam neruos: cùm aliæ quæ diuisionis vasorum stabilimenta sunt, neruis careant, & ob id & sensu & motu voluntario.

Digitized by Google

Glandulæ enim quædam actionem habent nobis ad vitam, aut felicius viuendum idoneam: vt in faucibus saliuares, in mammis lactificæ, in scroto testes seminis genitores: quædam vsum tantum habent, & eum multiplicem, vt pòst audies, & illę, vt dixi, acceptis neruorum propaginibus sensificæ, & facultate naturali qualibet robusta præditæ. Hæ sensu tactus vt neruis carent, & facultatibus his naturalibus sunt imbecillis. Vsúmque habent pręcipuum hæ & consuetiorem, vt vasorum præsertim sublimium per amplas capacitates cum solis membranis delatorum diuisionem muniant & firment, ne motibus violētis rami à vasorum ceu truncis diuellantur. Qua fine etiam plantis omnibus, quo loco brachiantur & in ramos finduntur, natura ceu carnem aliquam largiorem desuper imposuit, huius diuisionis firmamentum. Hac de causa conarion, thymus, & quæ in omento posteriore, & toto propè mesaræo consistunt, factæ sunt. Ad tutiorem quoque vasorum diuisionem collo, axillis, inguinibus, cubiti curuaturæ & popliti, & partibus aliis quibusdam additæ sunt, his maiores, aliis minores. Alios aliarū vsus posteà obiter audies, non quòd hîc partium vsus tractare statuerim, absolutos à Galeno libris de vsu partium: sed quòd in glandulis ad earum naturam vel crassa minerua dicendam, vsuum meminisse sit necesse. De glandulis communia hæc pauca præfatus, particulatim singulas paucis perstringam hoc or-

Ordo glā-dularum. dine. In cerebro duæ sunt, vna κωνάριον dicta, quòd κώνῳ, id est pineæ nuci figura sit persimilis, à basi scilicet lata in mucronē fastigiata, quæ gloutiis innixa, vasorum in ventres diuisioni tutæ ac distributioni præsit. De vsu alio in lib. de vsu partium. Altera inter κλινοειδεῖς aphophyses, sub meninge crassa, suo foramine medio pituitam per sphenoïdis ibi tenuissimi foramina ex choana in subiectum sinum geminū, & inde in palatum & nares transmittens. Vsum alium in libris de vsu partium audies. Aliæ sunt permultæ ab auribus ad claues, iugularium tum internarum, tum externarum, & arteriarum carotidum firmādis diuisionibus destinatę. Duę, quatuor Herodoto in faucibus intimis, ad œsophagi initium, seu ad isthmum, & communem œsophagi & asperæ arteriæ duorum velut marium parietem, inter laryngen, scilicet ac palati foramina: glandibus & amygdalis purgatis similes, quas παρίσθμια, & à situ opposito ἀντιάδας, & tonsillas (vulgus amygdalas) vocant. Duæ item ad laryngis radicem, asperæque arteriæ initium, vtrinque vna: quæ interdum

ob

Digitized by Google

ob magnitudinem in vnam abire videntur. Duæ etiam interdum œsophago substratæ ad primam asperæ arteriæ in thoracis initio diuisiomem: & hæ saliua crassa, lenta magis, minus, œsophagum, asperamque arteriam, & oris partes omnes irrigando, siccari prohibent, pituitamque ex cerebro delabētem, vt reliquæ propè omnes absorbent & ebibunt spongiarum modo: ne in pulmones, & ventriculum, & partes alias magno nostro incommodo irruat. Thymus sub summo sterno in nuper natis animantibus ob vasorum ex mollicie imbecillitatem est maximus: increscentibus autem, quia vasa per siccitatem fiunt firmiora, decrescit, ita vt vix eius vestigium in iuuenibus appareat. *Lib.3.aliment.* Sunt & glandulæ multæ per membranas thoracis capacitatem in duo diuidentes. Quæ omento posteriori sub ventriculo insunt plurimæ, & quæ toti propè mesenterio iam inde ab ipsius medio interspersæ sunt, vasorum ibi sublimium diuisionem firmāt, & humore lento & pituitoso intestina irrigant. De glandulosa pylori substantia in quibusdam animalibus, in lib. de vsu partium dicemus. Prostata glandula est insignis inter vesicam virilem & colli vesicæ sphynctere sita, antè & pòst compressa, lateribus autem in rotundum eminentioribus, meatum vrinæ & semini communem incœptura & irrigatura, in eúmque vasa semen deferentia ex testibus immissura foraminibus posticis, propinquis quidem, sed tandem in carūcula quadam eminente in vnum coëuntibus. Testes glandibus accenset Galenus, eásque semini perficiendo destinatas probat, vti & renes nonnulli glandes pronunciant, immo & cerebrum ipsum totum, quia molle & friabile, glandibus annumerat qui librum scripsit de glandulis. *Lib.3.aliment.* *Lib. de vs. part.* In extremo etiam pene glans est, aut caro glandosa seu glans carnosa: ob id glandibus aut carnibus attribui potest, vt gargareon. Glandulæ in mammis mulierum sunt plurimæ & maximæ, præsertim dum lac habent. puellis enim iunioribus, vti & viris, minores sunt & duriores. Et quando lacte carent, contrahuntur & densantur, fiúntque similes spongiis σκελετευομέναις, id est, vinculo circundato contractis & coactis, vt humor omnis exprimatur. *Lib.3.aliment.*

DE PINGVEDINE.

Caput VIII.

Lib. 3. aliment.

Tὴν πιμελὴν, id est, pinguedinem καὶ τὸ στέαρ, id est adipem, ambo quidem oleosa Græci interdum separant, quòd illa sit humidior, oleo vetustate longa incrassato similis ex animalibúsque humidioribus, vt sue, oue plurima, hoc sit crassius multò & siccius: & ob id fusa solet difficiliùs concrescere, promptiùs ex terrosis magis animalibus, vt bubus, capris plurimum: interdum confundunt, & nunc de hoc, nunc de illa nomen vtrunque indiscriminatim pronunciant: & nos hanc substantiam, nunc adipem, nunc pinguedinem vocabimus. Adeps fit ex sanguinis portione pinguiore & tenuiore & aërea magis, per tenues vasorum præcipuè venarum tunicas euaporante, & à partium exanguium, ob id frigidarum vt multarum membranarum cõtactu, coacta & cõcreta, & affusa siccis corporibus & tenuibus, vt ipsa perpetuò pinguedine natiua humectet: ne in diuturna inedia, aut vehementi labore, aut à calore immodico siccescant & durentur. Quoniam igitur à frigido concrescit adeps, à calido soluitur & dissipatur, & quæ animalia sanguinem habẽt etiã mediocrem, quò frigidiora sunt eò pinguiora euadunt: ob id mulier viro esse solet obesior, ꝙ ea sit viro imperfectior seu frigidior: vt probat Gal. lib. 14. de Vsu partium. Contrà verò circa cor & internum pericardium, & arterias, & hepar, & venas, & partes alias præcalidas pinguedo non coït, aut saltem pauca, & dura. Peritonæos est adiposa, quâ ventriculum & lumbos attingit, fundum quoque ventriculi quibusdam intus est adiposum intestinorum modo. Intra cranion tamen adeps non concrescit, etiam si frigidum id est, & membranis duabus circundatũ, & passim intertextũ tenui meninge ac etiã intra vẽtres, choroïde. Fortè quòd mẽbranę hæ vasis amplissimis & sanguine plurimo calidissimóq; ad cerebri frigiditatem temperandã repletis abũdant: aut quòd intra vẽtres & totam cerebri substantiã spiritus animalis (quæ res est purissima, tenuissima, planè ignea) est plurimus: aut quòd vaporum excrementosorum à toto corpore in illud elatorum copia, prohibetur adipis generatio. Adhæc cerebrum quanuis est frigidum, aëre tamen æstiuo & meridiano est calidius, minus tamẽ calet quàm cor, omniũ quæ

Libro 11. simpl.

Adeps vnde.

Libro 16. vs. part.

in nobis sunt calidissimum, cui adeps accrescere solet. Sed nec cerebrum ipsum adeps est, licet adipi & colore & consistentia simile sit, tamen adipe minus est humidum, neque calfactum liquatur, vt omnia à frigido concreta. Imo cerebrum Hippo- *Libro de* crati, quia minimũ habet pinguedinis, plurimũ verò κολλώδεος *carnibus.* & glutinosi, à calido exuri non potest. Membranis testium eadem ex causa non adest, vt nec pericardio, nec ligamentis articulos ambientibus aut tendones. Cæteris propè partibus adeps accrescere, & allini solet, modo animal probè nutriatur: vt sanguinem bonum habeat largum, vel saltem moderatum. Hinc musculorum non modò membranæ ambientes, sed interna quædam spacia sunt adiposa: & linguæ propria caro in obesis animalibus adipe interlinitur, & ventriculo quoque interno adeps, vt intestinis præsertim crassis, sæpe etiam foris in iisdem *Libro 2.* crassis animalibus accrescit. Plurimus tamen internæ sub cuti *temp.* membranæ (quam in facie & collo carnosam, alibi neruosam & exanguem esse constat) adnascitur in toto corpore, si frontem & scrotum exceperis: nec parcior inter duas mesaræi tunicas sępe nascitur, vti & duabus omenti membranis passim agglutinatur, è regione scilicet vasorum: non autem medio inter ipsas spacio, & membrana planè tenuissima, sed densa tegitur: ita vt nec cultello deradi, aut fusa effluere queat, nisi fracta prius araneosa hac membranula etiam vasa tegente. Hic verò adeps, & si quis partibus aliis adnascitur, causam generationis quam diximus habet. Eo autem, vt carne, abutitur natura ad partium subiectarum tutelam, non modo contra foris occursantia, æstũ, frigus, quassantia: sed etiam continendum diutius calorem natiuum coctionis authorem. Alia est adipis species hac multò crassior & durior, partibus diutius aut valentius mouendis intersita nunc sola, nunc cũ humore crasso & lento, qui in multis quoque articulis & ligamentis articulorum & tendonum, & sub membrana carnosa, & alibi passim munus adipis explet, hoc est, partes atterendas illinit, & moueri promptiores reddit, ac *Libro 13.* siccari prohibet. Talis est adeps sub oculo plurimus, & paulò so- *vs. par.* lidior: talis in cotyle & genu, adeps quoque durior in media renum cauitate. Spondyli quoq; omnes à cõnexione, quam parte anteriore habent retro progressi, paulatim à sese diducuntur, locum verò medium omnẽ refertum habent humiditate crassa, viscosa, alba, simili ei quæ per alios propemodum omnes arti-

culos est dispersa. Quæ humiditas partibus omnibus expeditè mouendis est communis. Tunicæ item rhachitidis tertiæ humor viscosus circunfunditur, vt tunicę spondylos colliganti, & articulis omnibus, & linguæ & laryngi, & meatui vrinario, & oculis pinguedo, in summa omnibus quæ moueri assiduè oportebat. De humiditate illa meatum vrinarium, & eundē seminalem irrigante, & alio simili in muliere, Galenus libro decimoquarto, vsus partium abundè agit.

Ibidē mul tò post.

DE MEDVLLA.
Caput IX.

MEDVLLA, pars est corporis simplex, humida, mollis, pinguis, dulcis, neruorum, ob id sensus expers, familiare osium alimentum. Quapropter in magnis osium magnorum cauitatibus cōtinetur, in paruorum autem cauernulis (quæ etiā magnis insunt plurimæ) humor albus, proprium cuique ipsorum alimentum. Fortium verò & ferorum animalium ossa, vt sint robustiora, cauitatem & in ea medullam aut nullam, aut omnino exiguam habent. Contrà verò mansuetorum & imbecillorum ossa, multùm & caua sunt & medullata. Gignitur hæc medulla ex sanguinis parte crassa, in osium magnorum quidem cauitates per venas insignes illapsa: in paruorum verò cauernulas exilibus venis in ipsa, aut periostios membranas desinentibus. Sic & lumborum spondyli intus sunt foraminulenti, vt venas sui nutrices recipiant. Hæc autem medulla est propriè appellata. Quæ verò μυελὸς νωτιαῖος, & ῥαχίτις vocatur, malè nomen id medullæ accepit, ob id solùm quòd in osibus nempe spondylis contineatur, & colore sit medullæ similis: iisdem ex causis & cerebrum quandam esse medullam putarunt, cum tamen propriè dicta osium medulla sit dorsali & cerebro humidior, mollior, dulcior, pinguior, iucundior. Omnia tamen hæc liberalius sumpta, sunt nauseabunda. Cæterum de dorsali medulla & cerebro posteriùs agam fusissimé. Est præterea in gena inferna, & amplior in superna, è regione molarium humor albus, crassus, glutinosus, eorum dentium familiare alimentum ibi à natura sepositum, ex vasis cum

Libro 11. vs. part.
Ossa animaliū ferociū solida.
Medullæ origo.
Gal. libro de ossibus.
Libro 11. simp.
Lib. 3. aliment.

Digitized by Google

cum neruo tertiæ coniugationis deſcēdentibus. Adhæc in cauitatibus amplis ad ſuperciliorum interualla, in oſſe frontis inferno materia glandulis perſimilis multa eſt collecta, quæ olfactum iuuare videri poteſt. In cornigeris autem animalibus, multò ampliores ſunt hæ cauitates cornuum cauitati continuę ſimili materia plenæ, quam vaſa per foramen oculo propinquum in oſſe frontis nutrit, & auget ac recreat.

IACOBI SYLVII ISAGOGES
Anatomicæ Libri primi,

FINIS.

Digitized by Google

In Hippocratis & Galeni libros anatomicos IAC. SYLVII REI MEDICÆ apud Parrhiſios interpretis regij Iſagoge anatomicæ lib. ſecundus.

PROOEMIVM.

NOMINIBVS nouis in quibuſdam partibus, præcipuè venis, arteriis, neruis, muſculis luſimus, Hippocratem Galenúmque imitati, ad orationis breuitatem ſimul & rei perſpicuitatem. Quibus ſummis medicinæ parentibus ſi in mentem veniſſet, dictarum partium ſaltem inſigniores propriis nominibus à ſubſtantia, vel accidente aliquo rei propinquo, aut etiam remoto ſumptis donaſſe (quod in aliis quibuſdam facere non ſunt grauati) hoc labore caruiſſemus. Oſſa ſiquidem propè ſingula, & oſsium partes quamplurimas, atque adeò oſsium commiſſuras, & quorundam oſsium congeries nominibus idoneis diſcriminauerunt: qualia ſunt oſſium quidem ipſorum, μέτωπον, βρέγμα, ἰνίον, σφηνοειδὲς, λιθοειδὲς, σπόνδυλος, ὠμοπλάτη, κλεῖς, βραχίων, κερκὶς, πῆχυς, πλευρὰ, ὀστοῦν ἀνώνυμον, μηρὸς, ἐπιγονατὶς, κνήμη, περόνη, ἀστράγαλος, πτέρνα, κυβοειδὲς, σκαφοειδὲς, σησαμοειδές. Partium verò in oſsibus hæc, κεφαλὴ, κόνδυλος, αὐχὴν ἢ τράχηλος, κοτύλη, γλήνη, ἀπόφυσις, ἐπίφυσις: & vtriuſq; harũ nomina quamplurima, μαστοειδὴς, γραφιοειδὴς, ἢ στυλοειδὴς, ἢ βελονοειδὴς, πτερυγοειδὴς, ζυγοειδὴς, ὀδοὺς, ξυφοειδὴς, ἀγκυροειδὴς, κορακοειδὴς, ὀλέκρανον, ἄκανθα, κορώνη, ἢ κόρωνον, τροχαντήρ. In ipſa quoq; oſsiũ cõmiſſura nominibus variis luxuriauerunt: huiuſmodi, σύμφυσις, & eius differentiæ tres, συγχόνδρωσις, συννεύρωσις, συσσάρκωσις. Et ἄρθρον, cuius differentiæ διάρθρωσις, συνάρθρωσις, & illius, ἐνάρθρωσις, ἀρθρωδία, γίγγλυμος, huius γόμφωσις, ἁρμονία, ῥαφὴ, & ea λαμβδοειδὴς, ὀβελιαία, λεπιδοειδὴς, στεφανιαία. Ipſa quoq; iuncturæ vitia nominibus diſcreuerũt, παράρθρημα, ἐξάρθρημα, & vnionis ἀγμὸς, τερηδών: & alia non pauca in medendi Methodo de ſolutione continui in oſſe conſcripta. Oſsium denique quorundã claſſem aliquam ſuis nominibus illuſtrarunt, vt omnium capitis oſsium κράνιον: genæ ſupernæ & infernæ, γένυς ἄνω καὶ κάτω. Et dentium (nam hæc oſſa quoque ſunt) quidam τομεῖς, alij κυνικοὶ, alij γόμφιοι dicti ab illis ſunt. ὑοειδὲς, στέρνον, καρπὸς, μετακάρπιον, φάλαγξ, τράχηλος ἢ αὐχὴν, νῶτος ἢ μετάφρενον, ὀσφὺς, ὀστοῦν ἱερὸν ἢ πλατὺ, κόκκυξ, ὀστοῦν ἀνώνυμον, in quo

Digitized by Google

ὀστοῦν λαγόνων, ἰσχίς, ἥβης, ταρσὸς ſeu ὀστᾶ ἀνώνυμα tria in pede, πεδίον. Quin & harum paruarum claſsium congeries quodam generali nomine ſepararunt: σκέλος enim his crus, tibiam, pedem complectitur. Et ſæpe χεὶρ, ſæpius ὅλη χεὶρ brachium, cubitum, manum extremam. θώραξ, ſternum, claues, coſtas, dorſum: ῥάχις collum, dorſum, lumbos, os ſacrum, & coccygem. ὀδοὺς dentes omnes. Nec iis ipſis contenti omnium ſimul oſsium ſyntaxin, σκέλετον appellauerunt. Cæterum in cartilaginibus hac nominum varietate minùs luxuriarunt, quòd hæ, oſsium quibus adhærent magna ex parte nominibus ſatis paterēt: quæ verò per ſe & ſine oſsibus ſunt, etiã nominibus ſuis ſunt inſignitæ. ταρσὸς in oculorum ciliis: ἀκρώμιον in clauis & omoplatæ commiſſura: βρόγχιον in aſpera arteria, cuius ſumma pars λάρυγξ, & in ipſo cartilagines tres, θυρεοειδὴς, ἀρυταινοειδὴς, ἀνώνυμος, & his incumbens ἐπιγλωττίς. Reliquę huius partis cartilagines σιγμοειδεῖς vel σιγματοειδεῖς, & interdum βρόγχια. Quin & harum in ipſa aſpera arteria cogeriem nunc βρόγχον, nunc τραχεῖαν ἀρτηρίαν vocauerunt. Ligamenta quoque per articulos & partes alias ab ipſis colligatas, aut quibus inſiderēt diſtinxerũt, raró propriis nominibus ſeparauerũt: pręterquam dum alteri materię commiſcentur, à qua dicuntur χονδροσύνδεσμοι, νευροσύνδεσμοι, νευροχονδροσύνδεσμοι. Mẽbranas curioſiùs ſeparauerunt his nominibus, περιόστιος, & huius ſpecies vna περικράνιος, περικάρδιος, περιτόναιος, μεσάραιος, ἐπίπλοος, ἐρυθροειδὴς, δέρβα, ὑπεζωκυῖα διαφράττουσα τὸν θώρακα, μήνιγξ λεπτὸς καὶ παχὺς (quanquam omnẽ membranam etiam ſignificet) χοροειδὴς, χορίον, ἀλλαντοειδὴς, ἄμνιος. Partibus cæteris ſimilaribus, quam nominum differentiam certè paucam impoſuerunt, ex præcedentibus harum capitibus repete. Quibus verò aliis nominibus partes alias ventre inferiore & ſuperiore & cranio comprehenſas diſtinxerunt, poſteà in ipſarum tractatione audies. Nunc mihi dicenda illorum diligentia, ſed minus ſolicita in venarum, arteriarum, neruorum, muſculorum diſtinctione idoneis nominibus facienda. Venam appellarunt μεγάλην quidem, quæ ex ſima hepatis oritur parte, quam partem & venam, πύλας & πύλας ἥπατος vocarunt: Alij τὴν ἐπὶ πύλαις φλέβα: alij φλέβα μεγάλην ἐπὶ πύλας, vt lib. de anatome venarũ. Alij στελεχιαίαν, vt lib. ſexto adminiſtration. anat. & lib. ſexto locorum affectorum cap. 4, quòd ſit aliarum velut quidã truncus, vti caua vena aliarum, οἷον πρέμνον, bis lib. 6. de placit. Hip. & Platonis, & initio lib. de Anatome venarum. Venam hanc alteram ab hepatis gibba parte natam, nunc μεγίστην, vt in anat. ve

narũ:& in libello de formatione fœtus:nunc κοίλην, à præſtantia & magnitudine cauitatis, in lib . iiſdem, & alibi paſsim : nunc, ἡπατῖτιν, vt lib.iiſdem:quo nomine Hipp.lib. ſuo de Oſsibus appellare videtur axillarem:quòd ei iungat ὠμιαίαν,tamen cauam venam ab Hipp.vocari ἡπατιτίδα ſcribit Gal.lib. de formatione fœtus. Adhæc appellarunt στεφανιαίαν in corde,ἄζυγον,quæ coſtas octo inferiores thoracis vtrinque nutrit.Pręterea σφαγιτίδα,id eſt, iugularem,& ὠμιαίαν id eſt humeralem,quam & κεφαλικὴν vulgò dicimus.Galenus verò ſæpe, τὴν ἔξω φλέβα vt ei ſuppoſitam,τὴν ἔισω φλέβα,&τὴν κατ' ἀγκῶνα,καὶ τὴν ἐν ἀγκῶνι φλέβα vocauit Hip.& Gal. lib.2.rationis victus acutorum. Eãdem quoque,φλέβα διὰ τῆς μασχάλης, & ἀπὸ τῆς μασχάλης vocat Gal.in anat. venarum. Ad hæc σπερματικὴν tum venam,tum arteriam,& in lumbis quoque cauã & aortam : vbi vtrunque in aliud vas diuiditur, λαμβδοειδῆ vocat Actuarius, à forma literæ λ : quam diuiſionem ν elemento pulchrè comparat Galenus libello ſuo de anat.venarum. ἰγνῦτιν quoque venã poplitis,vt σφυρῖτιν venã malleoli vocare potes non ſolũ illã quæ κατ' ἰγνύας vel παρ' ἰγνύαν & ἐπ' ἰγνύας fertur:hãc κατὰ τὰ σφυρὰ vel παρὰ τὸ σφυρὸν, καὶ παρὰ τὸν ἀστράγαλον, & ἐπὶ τὸ σφυρὸν, lib . de anat.venarum,de curat.morborum per phlebot:quam & σαφηνὰν vulgus vocat,quòd ſub cute ſita ſe prodit . Venas quoque aliquot per cutim modicis interuallis ſparſas, Galenus vocat σποράδας, lib.de anat. venarum, & lib.3.adminiſt.anat. Arteriam itidem maximam cum Ariſtot.ἀορτὴν,principem & aliarum omnium velut truncum quendam ſeu ἀνάλογον στελέχει φυτοῦ lib . de anat. venarum, vnde & στελεχιαία vocari poteſt,vti & vena porta. Alij ἀρτηρίαν μεγάλην vocant ibidem.καρωτίδα quoque vocant eã quæ per collum feſtinat in cerebrum:quæ compreſſa aut obſtructa,κάρον id eſt,ſomnum quendam profundum excitat.

Neruos autem parium numero & ordine diſtinxerunt : magis tamen etiam quoſdã nominibus à conſiſtentia, vel actione, vel accidentium alio ſumptis ſepararunt:vt μαλακοὺς id eſt,molles,αἰσθητικοὺς ſenſorios, κινητοὺς ſeu κινητικοὺς motores,& ex mollibus ſeu ſenſificis,primos ὀπτικοὺς id eſt, viſorios,γευστοὺς ſeu γευστικοὺς guſtatorios,quos etiam abſolutè μαλακοὺς vocant:ἀκουστικοὺς auditorios:φωνητικοὺς vocales, & παλινδρομοῦντας,id eſt recurrẽtes vocat lib.primo locorum affectorum,& alibi paſsim.

Muſculos quoque μασσητῆρας,id eſt manſores vocauit Hippocrates,quorum nomine etiam κροταφίτας, id eſt temporales comprehendit. Muſculum quoque maſſeteri contiguum, in ore latentem

tem vocat Galenus,& ei ſubiectũ,rotundũ:his omnibus & toti collo ſuperpoſitum πλατὺν ſeu latum vocat, & interdum τραπήζιον, quòd ſit propemodum triangulus: δελτοειδῆ quoque vocat eum qui brachium tollit,à Δ triangulari figura,quem etiam ἐπωμίδα, à ſitu in omoplata nominat: ῥαχῖτας quoque ῥάχεως ipſius muſculos: διάφραγμα muſculum quendã nominauit,qui vẽtrem infernum à ſuperno ſeparat:muſculorum octo epigaſtrij rectos duos, tranſuerſos totidem, obliquos quatuor. σφιγκτῆρας duos,vnum qui collum veſicæ,alterum qui ſedem conſtringit. In femore item omnium in nobis muſculorũ maximum: paruos, caput extendentes, & circumagentes vtrinque quatuor. Alios diſtinxit ſitu magis,aut actione:vt cruris anticos,poſticos, laterales,ſeu internos & externos:tibiæ in γαστροκνημίᾳ ſeu ſura, & in ἀντικνημίῳ pedis ſupernos & infernos. In lumbis intus ψόας Inter coſtas μεσοπλευρίους vocat:in omoplata eam tollẽtes,deprimentes,antrorſum aut retrorſum mouentes:in brachio ipſum flectentes,extendentes,tollentes,deprimentes: cubitum flectentes, extendentes & carpum & digitos: præterea in latus mouentes & ad pronum & ſupinum. In thorace ipſum dilatantes, contrahentes:collum & caput flectentes, extendentes, obliquè mouentes, laryngen claudentes, aperientes, & genam infernã. In hyoide ipſum firmantes. In lingua ipſam omni differentia motus,id eſt ſurſum,deorſum,antrorſum,retrorſum, dextrorſum,ſiniſtrorſum mouentes:ſimiliter in labiis. In oculo tollentes,deprimentes,intro,foras mouentes,circumagentes. In cilio ſuperno ipſum tollentes,deprimentes. Quas muſculorum differẽtias generales,à motus ſpecie & ſitu ſumptas, nos quoque ſequimur. Sed,quoniam vna harum muſculi ſæpe quamplurimi comprehenduntur,memoratu difficiles ſi numero tantum ordinati diſtinguantur: dicentibus nobis primus, ſecundus, tertius &c.ſumus coacti ad rei euidentiam & memoriæ promptitudinem, nomina horum plurimis imponere, plurima præcipuè in venis & arteriis ſumpta à parte,quã adeunt:vt in muſculis multa à parte cui infixi inhærent,vt brachiæus,tibiæus,peronæus.A figura quoque,vt maiores noſtri ſic nos non paucos vocauimus,vt trapezion in collo ſubditum lato,quanuis hunc latum Galenus trapezion vocat,quia etiam ſit propemodũ triangulus:quia tamen lati nomine ſatis eſſet cognitus, hoc nomen ad alterum illi ſubditum eadem figura prẹditum tranſtulimus. ſcalenum quoque eum in collo vocauimus, qui, cùm triangu-

lus esset, omnibus tamen lateribus erat inæqualibus: rhomboïdem verò illum, qui omoplatam sursum & retrorsum mouet, & alios similiter ratione aliqua nos à figura nominauimus: & similitudine rerum externarum: vt, serratos in thorace, quòd inæqualem serrarum modo haberent cum costis, & inter eas spaciis connexum. Soleum quoque in sura, & in eadem geminos, in planta & palma lumbricos, & alios simili ratione: sic & à magnitudine magnos, paruos, latos, angustos, longos, breues: à substantia, carnosos, neruosos, membranosos: à capitum numero, vt bicipitem in brachio, tricipitem in crure & pede. Ventriculum quoque, hepar, lienem, venam, & partes cæteras, anticã, posticam, supernam, infernam, internam, externam, dextram, sinistram, sępe ad sermonis breuitatem vocabimus, partem eius anticam, posticam &c. significaturi nō partes ipsas plures, quarum vna sit antica, postica &c. In quibus positionum nominibus ambiguitas sæpe apud scriptores idoneos contingit, pro situ vario partium nobis proposito. Quæ omnia Ruffus Ephesius multò curiosiùs variis nominibus distinxit in Onomasiis.

Locorum differẽtiæ in venis, arteriis, neruis. Nos quoque locorum differentias in venarum, arteriarũ, neruorũ distributione, ad orationis breuitatẽ perspicuam sic expressimus. Ab his enim ramos aut surculos dicimus amitti, quando ex illorum parte anteriore prodeunt: remitti, quando ex posteriore: dimitti, quando vtrinque & è regione: submitti, quando vtrinque, sed alterius, vt vna soboles superior, altera inferior esset: promitti, à dextro latere: permitti à sinistro: emitti sursum: demitti deorsum, seu ad partes supernas & infernas soboles distribui. In partibus cæteris hæ locorum differentiæ ante retro, sursum deorsum, dextrorsum, sinistrorsum, intus foris, variant multum apud anatomicos scriptores, vt interdum corpus rectum spectare videantur, interdum prostratum. Sic & Galenus lib. de anatome vteri scribit, vterum terminari vesica, & intestino recto, illa quidẽ supra, hoc verò infra: tamen paulò antè superiorem vteri partem esse fundum, inferiorem ad pudendum vergere scribit. Internum quoque quod corporis centro accedit, externum quod cuti propinquat fere vocamus, tamen in artubus aliter. Nam internum brachij aut cruris, quod reliquum brachium aut crus respicit, externum cōtrá. Sic Hippocrates os brachij & cruris intus & post simum, foris & antè gibbum scripsit. Similiter cùm venam ὠμιαίαν, id est humeralem vocat Galenus τὴν ἔξω, id est externam, & ei oppositam τὴν

ἔσω

εἴσω seu internam, & condylum brachij externũ radio articulatum, internum verò cum nullo osse totũ articulari dicit. Et apophysin cubiti minorem vocat priorem, maiorem verò posteriorem Galenus lib. de ossibus. Manus media inter pronam & supinam statuatur, & ad hanc figuram respiciens eius partem internam nomina, externam oppositam: si verò manus prona statuatur, internum manus ad pollicem est, externum ad paruum digitum.

DE VENIS ET ARTERIIS, CAP. I.

Vena, vas est sanguineum, arteria spirituosum, quòd largiorem illa sanguinem, hæc spiritũ comprehendat. Qua ratione Galenus ventrẽ cordis dextrum quidem sanguineum, sinistrũ verò spirituosum vocat. Vtrunque tamen vas ex seminis substantia genitum, villis triplicibus cõtextum est: vena autem in tunica vnica, arteria verò in duabus, quarum externa tenuis, villis rectis & paucis obliquis complicatur: interna autem quintuplo crassior, solis transuersis constat: ob id tota arteria sextupla venæ. Herophilo rectè dicitur. Venarum nomine etiam arterias comprehendebant veteres, quo sensu Plato in Timæo venas à corde producit, quãquam philosophis cor primũ gigni & fons esse venarũ, arteriarũ & neruorũ putatur, lib. de formatione fœtus: vbi tamen Gal. venas ante hepar & cor gigni, & hepar ante cor probat. Vena omnis ab hepate prodit, simo quidẽ porta, gibbo autẽ caua, vtraq; in eo tenuissima & rarissima. Nã quę vena fœtũ in vtero vmbilica educat, natis cõtracta pro vena fit ligamẽtum hepati ad vmbilicũ, & interuentu peritonæi etiã ad phrenas. Vena autẽ arteriosa nõ simpliciter vena est, nec ab his sed à dextro cordis ventre oritur, & solis pulmonibus nutriendis destinata est. Renalis autẽ tum vena, tũ arteria etiã integra in renibus manet, nõ autem vt vas cõmune per ramos diuiditur, sicuti quidã falsò scripserunt, quẽadmodum in renibus postea audies.

li. 6. Placit. Hip. & Plat.

Vena porta, Caua.

Vmbilica fœtum in vtero nutrit.

Vena arteriosa.

Vena renalis & arteria.

DE VENA PORTA. CAP. II.

Venæ portæ radices numerosæ à totius simæ hepatis ambitu in ramos quinque, plures, pauciores concurrunt, hiq; mox in vnum velut truncum & caudicem coëunt, cuius statim ab ortu talis est distributio.

Digitized by Google

Venæ portæ exeũt

Trunco.

1 Cysticæ gemellæ, in vesicæ bilarię collum & corpus mittuntur.

2 Gastrica, pyloro & postico ventriculo illi propinquo distribuitur.

3 Gastrepiplois, fundo vẽtriculi dextro toti, & dextro toti epiploo inspergitur surculis illum supernis, hoc infernis ex aduerso adeuntibus.

4 Intestina, ecphysi & initio ieiuni & glandoso huius corpori.

Ex his cysticæ & gastrica paruę, ex antica trunci parte, reliquæ duæ maiores ex dextra. Sed has duas sępe mesenteria primas & initio sui mittit.

Ramo

Splenico.

1 Gastrica minor, gibbæ ventriculi dextræ.

2 Epiplois dextra huic subdita epiploo postico dextro, & cœli parti.

3 Coronaria stomachica simæ ventriculi, quę venula vtrinque emissa, ad stomachum effertur, ibique bipertita, ramo maiore ceu corona, stomachum totum cingit ramulis sursum ad œsophagi finem, & deorsum in vẽtriculum dimissis: minore autem ad pylorũ descendit, ramulis obiter antè & pòst distributis.

4 Epiplois postica huic subdita, quæ mox in duas longè dissitas fissa, epiploo postico toti & cœli parti dorso commissæ dantur. Ex his prior coniugatio parua, posterior magna: reliqua in duas abit venas, illæ in alias atque alias in simam lienis partem, & reliquã eius substantiam spargẽdas, præterquam quòd à summo prope lienẽ ramo, aut sequente surculus in vẽtriculum sinistrũ etiam altius nobis sæpe, & aliquando in epiploon sinistrum anticum effertur: ab infimo autem epiplois sinistra partim descẽdit

scēdit in epiploon ſiniſtrum poſticum partim recurrit obliquè, tanquam gaſtrepiploïdi occurſura ſurculis obiter deorſum in idem epiploon dimiſsis, ac ſurſum in totum ventriculi fundum ſiniſtrum.

Meſenterio, Corpore glandoſo, πάγκρεας vocant, inuecta, in venas multas, tres tamen præcipuas mox tota exit: quæ multipliciter diuiſæ, & inter duas meſenterij tunicas vectæ, in ſimam partem reliquorum inteſtinorum ramulis quamplurimi abſumuntur, ſuis oribus in illorum cauitatem vndique incidentes: quibus & chylum ſugunt vehendum in hepar. Sæpe etiam ſanguinem & harum partium, atque adeò corporis totius, excrementa reuehūt: huius quoque portio vna colo ſiniſtro, & inteſtino recto, & ſedi inſeritur ramulis aliquot venas hæmorrhoïdas facientibus. *Venarum meſaraicarū munus.*

DE VENA CAVA
CAP. III.

VEna caua omnium capaciſsima, à toto gibbæ hepatis ambitu ſurculis ſimiles portæ ſurculos ſpectantibus, & propemodum tangentibus orta, tandem ceu in truncum vnum mox geminum, parte huius gibbæ poſtica exit: non quidem radices ſuas omnes complexum, ſed quarum aliquæ in trunci inferioris per cauatum poſterius hepar deſcendentis partem anticam excipiuntur. Mox nanque in ipſo ſtatim exortu in trūcos abit duos, ſuperiorem & inferiorem, eúmque maiorem, vt exploranti patet. Cuius cauſæ aliquot Galeno lib. de vſu partium ſcribuntur: aliæ nobis eum locum interpretantibus aſcribentur, ne cui ſit calumniæ locus ex partium ſupernarum multitudine, & multa ſanguinis diſsipatione. *Venæ cauæ ortus.*

Digitized by Google

Venæ cauæ superioris exeũt

Trunco

1 Phrenicæ duæ, totum diaphragma nutrientes.
2 Coronaria, interdum gemina basin cordis coronæ modo cingens, in partem cordis externam distributa.
3 Azygos etiã sub corde semper obseruata Galeno, in his quibus sternon ossibus septem conflatum, thoracẽ facit longiorẽ. Nostris autẽ corporibus ob sterni & thoracis breuitatem, supra cor & pericardion oritur intus, magis & minus: sed sæpe ad quintum thoracis spondylũ spacia septẽ inter costas inferiores, quatenus osseæ sunt, interdum omnia vtrinque nutrit, & propinquam his dorsalem medullam, & thoracis membranas sibi vicinas, & huius loci rachitas musculos, hæc autem dextra est: in sinistrum autẽ latus pro illis octo, vel pluribus ramulis, interdum insignem ramum mittit, similiter tamen distribuẽdum. Interdum ab initio non azygos est, sed gemina intercostalis inferior est.
4 Intercostalis superior spacia duo, tria, inter superiores costas, quatenus osseæ sunt, nutrit, quãdo ab azygo, vel à renali non nutriuntur, à quibus dum nutriuntur hæc deficit, vel tenuissima est. Eadem interdum ab initio claualis infernæ nascitur.

Ramo subclauio

1 Mammaria, statim seu initio sub sterni latere descendens, ramulos obiter dimittit vicinis thoracis tum membranis, tum musculis, vt pectoralibus & qui inter cartilagines costarum septem verarum, mammis præsertim è regione ipsarum, & largissimè muliebribus. Reliquum ad xiphoide cartilaginem emergit, & sub musculis rectis delapsum, in hósque & cutim, partésque alias vicinas dispertitum,

dispertitum, paulò supra vmbilicum, surculis aliquot suis occurrit surculis totidem epigastriæ, hínceque fit consensus mammarum cum vtero. Hæc autem sępe simplex ex caua ascendit antica, & ad thymum bipertita descendit vt priùs. *Mammarum consensus cũ vtero.*

2 Ceruicialis, paulò post hanc emicat in cerebrum, per foramina in transuersis spondylorum ceruicis apophysibus, & ea quę sunt in radice κορωνῶν occipitis, ramulis obiter dimissis in musculos vicinos, & colli rhachitida per suorũ neruorum foramina.

3 Muscula, ante musculum scalenũ nata, in musculos rhachitas tum imæ ceruicis, tum summi thoracis.

4 Thoracicæ duæ, extra thoracem ortę, vna in mãmas & thoracis musculos anticos, altera in posticos, & eũ qui est sub fine omoplatæ, interdũ & in latissimũ, cui tamen sæpius vena insignis ad glandes axillæ propria nascitur, inde quod reliquum subclauiæ est, axillaris est in brachium, quæ distribuitur cum humerali, vt post audies.

Ramo superclauio execũt — Iugularis

1 Interna, gracilior secundum latus asperæ arteriæ ascendens ad fauces, & inde ad craniũ venulis exilibus obiter dimissis, asperæ arteriæ, & membranis vicinis, & neruis sexti quidem paris in collo, septimi verò in faucibus: vbi craniũ attigit bipertita, maiore ramo per cranij basin reflexo, vbi surculum dedit musculo colli interno longo, per foramen paris sexti cum minore carotide arteria sibi cõiuge cranium ingressa, coit in vas commune. Minore autem, vbi ramulũ auditus organo dimisit per foramẽ trãsuersum sibi commune, & portioni nerui quintæ crotaphytan petenti, cranium

Digitized by Google

super claujo exeũt

intrat per foramen sæpe geminum, sed exiguum, prope latus externum foraminis tertiæ & quartæ coniugationis in crassam meningen ramosè absumitur.

2 Externa sæpe simplex interdum diuisa etiam multipliciter: idque nũc initio sui, nũc in collo medio, ascendit per colli latus sub cuti & musculo lato, surculis obiter in vicinos musculos, cutim, membranas dimissis: vbi fauces attigit, portionem sui in oris partes, glandulas, musculos tum hyoidis, tum laryngis, tũ linguæ, linguam infernam, tunicam narium internam absumit: nisi ꝙ ramuli aliquot inde etiam in crassam meningẽ emicant per foramen, tũ pone mastoide apophysin, tum secundi neruorum paris, tum maximũ inter ethmoidea surculis obiter in oculos & frontis cutim distributis. Portionem alteram semper subcutaneam dimittit ramo insigni super genam infernam ascendente, in labra vtraque, pinnas nasi, nasum, frontẽ, faciem reliquam, maiorem oculi angulum, & inde in venam frontis vel propriam, vel sibi oppositæ communem, dextra scilicet ac sinistra ibi in vnam coëunte, altero in glandulis ad aures variè diuiso, in cutem tum capitis, tum faciei, & frontis absumitur.

Humeralis, quæ ramulo statim ab origine dimisso, in ceruicis tum cutim, tum musculos externos, deinde alio in gibbam omoplatæ sub ea in brachium fertur: vbi primum humeralis propriè dicitur, antè verò adhuc est superclauia.

Vbi propriè humeralis dicatur.

Humeralis, inter musculum deltoide, & tendonem musculi pectoralis procedit, & super membranam carnosam rectà, & exterior paulò descendit, ad cubiti flexum sub cuti conspicua, in macris præsertim, & cum magna est ac tumida, surculis obiter in musculos brachij vicinos, & cutim dimissis. Hęc paulò supra brachij apophysin externam bipertita, ramo interno cum pari

ramo

ramo axillaris coit in venam communem: quæ ſuper radij finem foras egreſſa, variè in manum externam abſumitur: externo autem ſecundum radium deſcendit ad ipſius dimidium. Hic deinde obliquus foras exit, & ad carpum axillaris ramo auctus, manum externam ſæpe totam nutrit, præſertim è regione paruorum digitorum. Ramus interdum tertius cũ dictis duobus natus, in flexum cubiti deflectens, in muſculos eius loci abſumitur, quibus etiam dicti duo rami numeroſè diſtribuuntur.

Axillaris brachiũ ingreſſa, ſub muſculi pectoralis tendone in profundam & ſubcutaneam diuiditur. *Axillaris*

Profunda arteriæ axillari, & neruorum pari tertio ſemper attẽſa deſcendit, ramulóque extrorſum ad muſculos ex brachij externa apophyſi natos dimiſſo, per medium cubiti flexum effertur, mox iterum merſa muſculis cubiti mediis, ramo vno ſecundum radium, altero ſecũdum cubiti os per annullum delapſa, illo in ſurculos pollici duos, indici totidem, medio vnum: hoc in totidem, medio vnum, medico duos, minimo duos abſumitur, muſculis internæ manus alios obiter largita. *Profunda*

Subcutanea ad cutim emergit, & paulò ſupra internam brachij apophyſin ramo vno, per medium cubiti flexum interiùs delapſo, cum interiori humerariæ ramo communem facit, ſub cubiti flexu, propiùs, longiùs: altero ſubcutanea axillaris per infernum brachij latus conſpicua deſcendit, vti humeraria per ſupernum. Illa ramulis in cutim propinquam, & partes alias dimiſsis prope carpum coit iterum cum altero ramo humerariȩ. Dictu incredibile quàm variè etiam in eodem homine habeãt hæ brachiales venȩ, dextra & ſiniſtra, multò magis in diuerſis. *Subcutanea.*

Digitized by Google

Venæ cauæ inferioris exeunt.

- Trunco in lumbis.
  - 1 Adipoda, sinistra quidem sæpius ex cauæ sinistra, dextra verò ex renali dextra: rarò illa ex renali, hæc ex caua exit. Vtraque in tunicam renũ externam à peritonęo natã sparsa adipem largum adgignit.
  - 2 Renalis, dextra quidẽ superior, sinistra verò inferior. Contrà verò, si ren sinister dextro interdum sublimior fuerit, vtraque abit primum in ramos duos, priorem & posteriorẽ, hique alios sæpe septem, in renũ corpus vtrinque distribuendos, vt in renibus audies.
  - 3 Spermatica, dextra quidem à caua antica sub renali, sinistra verò à renalis mediæ inferno. Est tamen quando etiam dextra est altera à renali, & sinistra altera à caua. Vtraque in viris quidem in testis tunicam & substantiam absumitur, surculis aliquot tenuibus in suam peritonæi apophysin sparsis. In mulieribus autem dimidio in testes, altero dimidio in vteri latera & fundum nutriendum, quo etiã menses fluunt. Insertionis modus in testibus dicetur.
  - 4 Lumbaris, multiplex & vnaquæque bipertita in lumborum medullam per neruorum foramina, & in eius loci musculos cum arteria similiter diuisa distribuitur.
- Ramis duobus iliis.
  - 1 Muscula, in musculos lumborum & epigastrij vicinos, vt obliquos ascendentes, & transuersos, & peritonæum: hæc interdum ab imo trunco nascitur.
  - 2 Sacra, in ossis sacri medullam per antica neruorum foramina.
  - 3 Hypogastria, in partes ꝓpè omnes

hypogastrij,

hypogaſtrij, vt inteſtini recti, tũ muſculos, tum cutim muſculoſam (in qua etiam ſæpe hæmorrhoidas excitat) in veſicam virilem minore ramo, in veſicæ collum & penem maiori, in muliebrem verò veſicam, & vterum ampliore, in collum vtriuſq; minore: per quem virginibus, & ſæpe vtero gerentibus, etiam ſano fœtu menſes purgantur. Huius hypogaſtriæ reliquũ, ramo cruralis auctum, per foramen pubis deſcendit, abſumiturque in muſculos ab oſſe pubis ortos, iſchio, & cutim natium.

4 Epigaſtria, in peritonæum, muſculos epigaſtrij obliquos, tranſuerſos, rectos ſpargitur dum ſub rectis effertur: vbi verò vmbilicum ſuperauit, ſurculis aliquot ſuis occurrit mãmariæ ſurculis, per quos ſolos mammis cum vtero eſt communio. Hæc verò ab externo iliæ prope crus, hypogaſtria ab interno exit.

5 Pudenda, epigaſtriæ oppoſita paulò ſub hypogaſtria, muliebribus, & horum membranis, peni, ſcroto, his diſtributionibus factis ab ilia intra peritonæum, quo pertuſo ſuccedit cruralis.

DE VENA CRVRALI.

HAEc vena ſimul atque à peritonæo elabitur, ſuper os iſchij in inguina deſcendit, & anticã internamq; femoris partẽ, vbi in multos ramos facit diuiſionem, multis & magnis eius loci glandulis firmatam: quæ cũ arteria, neruo hâc cum his deſcẽdente, cauitatem illam ingninum opplet: eſtq; cæterarum venarum in crus demiſſarum truncus hic cruralis, pendens ab externo ramo trunci venæ cauæ ſuper os ſacrum ſeparati. Cuius hæ ſunt propagines.

Digitized by Google

1 Sapheha seu malleoli, ad inguinis glandulas nata, per internum cruris, genu, tibiæ, inter cutim & membranam carnosam: descendit ad malleolum externum, & in pedis superni cutim variè absumitur, sed quatuor obiter di missis in cutim cōiugationibꝰ: prima & summa, ramo interno in inguen, perinæum, & eius loci cutim: externo autem & maiori in cutim summi cruris anticam & externam: secunda ad medium cruris: tertia ad genu, parte vna in molam, altera in poplitem: quę deest cum vena poplitis est amplior: quarta ad medium tibiæ antorsum & retrorsum.

2 Ischias minor, è regione saphenæ cuti ischij & eius loci musculis.

Crurali exeūt

3 Muscula duplex, minor & sub hac maior, musculis cruris compluribus. Maioris profundior quædam portio, assumptis finibus reliquis hypogrstrię per foramen pubis delapsæ ad vsque genu fertur.

4 Poplitea, ex ramis duobus cruralis iam vnitis cōflata, surculis aliquot in cruris cutim posticam sparsis, per medium poplitem delapsa, nunc in surę cutim absumitur, nunc ad calcem vsque descendit, nunc venis saphenæ aucta, per externum malleolum cutim pedis superiorem, aliquando & inferiorem, adit.

5 Suralis, in suræ musculos & cutim tibiæ internæ, & pedis interni: deinde circa malleolum internum reflexa, latus internum pedis & cutim pollicis, rarò alios digitos, adit.

6 Ischias maior, etiam crurali (in has autem duas cruralis tota absumitur) portione maiore per suræ musculos delata, absumitur in surculos decem, singulis scilicet digitis binos, minore autem inter peronen & calcem cessante. Hæc tamen portio interdum perforato inter peronen & tibiam medio ligamento, partim absumitur in musculum digitos pedis abducentem & cutim: partim minimis digitis dat surculos quinque minimo & medico duos, medio vnum: tunc à priori portione tantùm sunt quinque in maiores digitos.

Digitized by Google

DE VASIS VMBILICIS. CAP. IIII.

VEnæ & arteriæ ex ſpermaticis deriuatæ, & in vteri fundū & latera inſertæ, ſuíſq; oribus cauitati vteri adapertæ, & in eā menſtruū ſanguinem effundētes, poſt conceptū verò ſemē, chorion extimam fœtus tunicā, quā attingunt, cauant, & perflando velut fiſtulant: tandémque vaſorū ora tot fiunt in chorio, quot fuerunt in vtero: & oribus ſuccedentia vaſa, venæ ſcilicet venarū, arteriæ arteriarū orificiis reſpondentes. Porrò vaſa hæc ab his velut radicibus in alia maiora, hæcque in alia corriuant: donec venæ omnes in vnum velut truncū coëant, idq; interdū in chorio ipſo fit, ſæpius in vmbilico, ſed miſsis obiter venulis & arteriolis in allantoide & amnion tunicas alias fœtus, quas vaſa hæc peruadunt. Vena inde in ſimā hepatis ꝓpe portæ exortū inſeritur, & diſtribuitur, ad fœtus nutritionē. Arteriæ adhuc duæ permanēt, quę per fœtus vmbilicū receptæ, & ſecundū veſicæ fundū inuectæ, in ilias arterias inſeruntur, in id vtiles in quod aliæ arteriæ. Vena arterioſa, & arteria venoſa pulmonibꝰ propria vaſa, nomē ab actione & vſu, denominationē à tunicarū forma mutuātur. *Vena arterioſa & arteria venoſa.*

DE ARTERIIS. CAP. V.

ARteria aorta ſeu magna, ex ſiniſtro cordis vētriculo per baſin mediā emergit, ac mox pericardion, egreſſa in ramos tota duos abit inæquales, minorē ſupernū, maiorē infernū: qui ad quintū thoracis ſpondylū reflexus deorſum ſecundū ſpondylos deſcēdit, &, vt audies, diſtribuitur. Minor autē medianis in thorace mēbranis firmatus, dū paululū aſcēdit ſubclauiā ſiniſtrā, ſuper ſiniſtrū pulmonē emittit obliquè in primā thoracis coſtam: dū verò thymū glandulā attigit, ſubclauiā dextrā ꝓducit, cuius diſtributionē mox audies. Deinde paucis audies quibus propaginibus hæc ſubclauiā ſiniſtrā ſuperet, exortu multū diuerſam & graciliorē. Sed arteria hęc magna in ipſo ſtatim à corde exortu, coronarias mittit duas, maiorem ſub valuula dextra, minorē ſub poſtica ꝓdeūtes: quę in cordis ſuperficiē, & eius partē craſſiorē, venę coronarię modo diſtribuitur. Corpꝰ autē arterię corpori venę ſexcuplū eſſe, ex Herophilo ſcripſit Galenus, cū externa eius tunica venarū tunicę ſit craſsitie ęqualis, interna autem quintuplo craſsior. Quales verò & quàm multos habeat villos vtraq; hæc arteriæ tunica, dictū nobis abūdè eſt iſagoge de mēbranis & villis. Interna enim craſſa, dura, denſa, villis tranſuerſis: externa rara, mollis, qualis eſt venæ.

Arteriæ magnæ ortus, eiuſque primaria diuiſio.

Coronariæ duæ arteriæ.

Lib. 6. vſ. part.

Arteria ſubclauia dextra exeũt

1 Carωtis dextra (ſed ſiniſtra eſt à trũco in thymo) ſecundum latus aſperæ arteriæ aſcendit cum iugulari interna: vbi verò fauces attigit, bipertita, ramo interno & maiore faucibus, laryngi, linguæ, ſurculos largita, cranium ſubit per foramen lacerum choanæ propinquum, à quo exile aliud foramen in nares, per quod arteria in naſum etiam ſummum demittit, alterum ramum in craſſam meningen variè ſpargit: deinde alium per foramen ſecundi paris in oculum & crotaphitæ internum. Reliquum in oſſe ſphænoide inter apophyſes clinoides variè, retium modo ſibi incumbentium implexum, facit πλέγμα δικτυοειδὲς: in hominibus ſemper obſeruatum Galeno, & cæteris omnibus in anatomica rectè inſtitutis: reliquo craſſam meningen perforat, & in tenuem meningen & membranam chωroide ramoſè abſumitur, vtraque in ſuum latus. Ramus autem externus & minor, vbi à faucibus ſurculum buccis vnum, temporibus alterum, poſt aures tertium dimiſit, craniúmque iam tangit, ramulum mittit in principium muſculi in collo longi, denique cum iugulari interna per foramẽ ſextæ in communem ſinum craſſæ meningis ceſſat.

lib. 9. vſ. part.

2 Intercoſtalis minor, in tria ſpatia ĩter coſtas quatuor ſuperiores, & eius loci rhachitida, & muſculos.

3 Ceruicalis, per foramina in tranſuerſis apophyſibus ſpondylorum colli, & ea quæ ſunt ad radices κορώνων occipitis, in craſſam meningen cum vena ceruicali datis obiter ſurculis per foramina neruorum, rhachitidi colli, & muſculis vicinis.

3 Mammaria, ſecundũ diarthrωſes cartilaginum cum ſterno, deſcendit ad xiphoides, obiter largita ſurculos muſculis, inter coſtarum cartilagines, mammis, membranis medianis vicinis: deinde ad rectos muſculos emergit, & ſurculis reliquis ſpectat ſurculos occurrentes arteriæ epigaſtriæ.

4 Muſcula, intra thoracem orta in poſticos ceruicis muſculos vſque occiput.

5 Humeraria, duplex extra thoracem orta, vna in cauæ omoplatæ muſculos, altera minor in brachij ſummum & articulum & omoplatæ gibbum: ſed

portione

portione sui profunda cum vena humerali quadantenus procedit.

6 Thoracica duplex, vna in musculos thoracis anticos, altera in musculum latissimum: quod reliquum est, axillaris est arteria, quæ axillaris profundæ ramo attensa, descendit inter musculum bicipitem & brachium, surculos illis obiter largita, sed ramum insignem musculis cubitum extendentibus, qui cum vena & neruo quarto ad apophysin externam delapsus, sub musculorum inde natorum capitibus cessat. *Axillaris arteria.*

Axillaris porrò cubiti flexum medium ingressa, surculis vtrinque demissis, paulúmque inter musculos duos digitorum flexores progressa, in duos ramos abit: quorum superior secundum radium descendit per annulum in musculos pollici propinquos, in quem internum surculis duobus, in indicem totidem, in medium vno absumitur, vti inferior in reliquum eius dimidium vno, in medicum duobus, in minorem duobus cessat, sed antè secundum cubiti os per eundem annulum delapsus, musculis parui digiti distributus. Manus externa, vt musculis sic arteria caret, & cutis prope omnis. Sic omnino distribuitur etiam subclauia sinistra, nisi quòd carωtidem non emittit, hæc enim sub thymo producitur. Carωtis autem sinistra ex thymo egreditur, & paulò pòst dextra. *Manus externa arteria caret.* *subclauiæ sinistræ distributio.*

Digitized by Google

Cæliacæ distributio.

Arteriæ magnæ exeũt | Trunco

1 Intercostalis maior, in spacia verarum costarum tria vtrinque reliqua, quatenus hæ sunt osseæ, tota autem notharum vsq; epigastrion, vti vena azygos, surculis statim per neruorum foramina vicinæ rachitidi missis, & vicinis musculis.

2 Phrenicæ duæ, vtrinque vna ad spondylum thoracis vndecimum orta, phrenas totas & cõtinuum pericardion, quibus thorax breuior, distribuuntur.

3 Cœliaca, insignis in ventriculũ, omẽtum, splenem, hepar, folliculum fellis, ecphysin, colon ventriculo adnexum distribuitur hoc modo: in ramos duos abit, dextrum & sinistrum paulò maiorem. Dexter surculum dat omento postico, & ipsius pancrea & colo, alterum postico ventriculo, tertium ecphysi & ieiuni initio, quartum fundo ventriculi dextro, antico, postico, & epiploo antico, duos alios folliculo fellis & simæ hepatis parum profundé. Sinister surculos dat epiploo postico, & ipsius pancrea. Alterũ ventriculo postico, & sæpe fundo, qui vti vena coronaria distribuitur coronæ modo sursum ad stomachum, & deorsum ad corpus ventriculi & pylorũ, & partes vẽtriculi vicinas. Tertiũ epiploo postico, colo: quartum simę lienis, & ab hoc aliũ sępe epiploo antico.

4 Mesenteria superior, mesenterio superuecta in ieiunum, ileon, coli partem, à sima hæpatis ad renem dextrum.

5 Renalis, dextra & sinistra venæ renali æqualis, in renem vti vena diuiditur, in adiposam renum tunicam vix eius aliquid transit.

6 Spermatica, dextra & sinistra, quæ rarò à renali oritur, cum vena sperma-

tica

tica descendit, & peritonæo elapsa, ambagiosè delata, in testis tunicam & substantiam absumitur in viris: in mulierum verò testes tantum abit horum vasorum dimidium, reliquū in vteri fundum & latera.

7 Mesenteria inferior, mesenterio infimo, cœlo, inter simam lienis & rectum, ac ipsi recto distribuitur.

8 Lumbaris, vtrinque per neruorum foramina in lumborum rhachitide, & adnatos lumbis musculos, & abdominis, & peritonæum.

9 Ilia ad osis sacri principium nata, ex magna arteria venā cauā supgressa, ne ab osse sacro lædatur, mox iterū venæ iliæ subiicitur vt sit tutior, in duas autē ilias tota hęc arteria, vt vena, absumitur.

1 Muscula, in eius loci musculos posticos.

2 Sacra, in osis sacri rhachitiden per antica neruorum foramina.

3 Hypogastria, ex interno latere nata portione vna per magnum osis ilium sinum delapsa, in musculos tegentes os ilium & cruris articulum fertur: altera in vesicæ fundū, & collum, & penem, & sedem: in muliere autem in vesicæ & vteri fundum, & collum, & muliebria. tertia per foramen pubis cū vena delapsa & neruo, sed aucta propagine epigastriæ, spargitur in musculos huic foramini adnatos, & quosdam ab osse pubis natos.

4 Epigastria, quę per inguē portione sui in crus abit: altera ascēdit ad musculos rectos, sub quibus sua vmbilicū suis surculis mammariæ surculis occurrit.

5 Pudenda, in commissuram osiū pubis & in penis cutim abit: quod reliquum est, cruralis est.

Parte ilia.

Digitized by Google

Cruralis arteria. Cruralis, aliquot ramulis in cruris musculos dimissis, & inter illos eo, qui miscetur prædictæ arteriolæ per pubis foramen descendenti, vbi poplitem attigit, inter cruris condylos surculos duos mergit in genu, ramum demum secundũ peronæ demittit in anticos tibiæ musculos: vbi iam tibię medium sub musculis gemellis tangit, cessat in ramos duos: quorum interior ramulo in tibiæ articulum immisso, descendit inter tibiam & pternam, & surculis quinque absumitur: duobus pollici, duobus indici, vno medio: exterior verò inter peronen & pternam descẽdens, tibiæ articulo surculum largitus, surculis quinque absumitur: duobus in minimum, duobus in medicum, vno in medium, sed his grandiorem mittit in musculum qui digitos abducit. Variæ autem, vt venæ, sic arteriæ tum in pedem, tum in manum distribuũtur. *Arteriæ cranium intrant.* Arteriæ cranium intrant cum venis, duæ vtrinque: prima ceruicalis per foramen in radice corωnωm, secunda carωtidis minor, & iugularis internæ maxima portio, per foramẽ sibi proprium in sphenoide prope choanam. Venę *Venæ cranium intrãt quatuor.* præter has quatuor intrant cranium, iugularis internæ ramus per foramen propinquum foramini paris tertij & quarti. Secũda iugularis externæ ramus, per foramen post apophysin mastoide. Tertia, per foramen secundi paris. Quarta, per foramen ethmoideωn maximum. Hæc autem vasa meningibus vtique colligata sparguntur. Arteriæ duæ, & venæ totidem illæ, simul ingressæ cranium per foramina corωnωn, & sexti paris degenerant mox, assumpta obiter vena per foramen post mastoide ingressa, in canales duos dextrum & sinistrum fistulatos in crassa meninge cerebellum à cerebro dirimente, quibus occipitis os foueatum dat locum. Ad cerebelli verò summum canales hi in vnum coëunt, statímque rursus in duos abeunt, per cauatam meningem crassam, quà cerebrum separat dextrum à sinistro, & ossa occipitis, bregmatis, frontis foueata, fertur vsque ossa ethmoidea, ramulis obiter plurimis deorsum etiam in tenuem meningem & cerebrum, paucis sursum per suturas dimissis: partim per crassam meningem summũ cerebellum à cerebro separantem rectà deflectit ad gloutia, ac inde in cωronario ramosissimè distribuitur, in tunicam charoide ex tenui meninge ortam, ventriculos cerebri pererrantem, passímque integentem. Sed ab hac parte ramus insignis per crassam meningen profundissimè cerebrum anteriùs diuidentem, fertur vsque ossa ethmoidea. Ex his ductibus quidam venarum, alij arteria-

Digitized by Google

teriarum, alij ambarum munere funguntur: non modo cùm in crassa meninge cauantur, sed cùm in tenuem meningem & cerebri substantiam, & ventres passim insinuantur fere semper, quibus suis partibus tria illa his ductibus propinquant. Venę iugularis portio minor, ramulo in auditus organum immisso, cranium ingressa, in similem prædictis canalem in meninge crassa cessat, quæ illam & tenuẽ meningem per cerebri basin, & latera vsque irrigat surculis variis. Vena per foramen secundi paris, & per maximum foramen ethmoideωn ossium similiter in crassam meningem cessat, & distribuitur excauato intus vbique cranio, quà hæc vasa tangit. Arteria per foramen magnum ad choanam recepta, mittit indidem ramulum in nares & nasum, per foramen exile sed proprium: mittit & ramulum venæ attensum, qui in canalem crassa meninge factum cessat: postremo tota in duos insignes ramos abit, qui antrorsum sup cranium paulisper progressi vniuntur, mox diuiduntur rursus, & ramo minore per secundi paris foramen in oculum & internum latus crotaphitæ desinit: maior crassam meningem perforat, prope glandulam pituitariam, & mox in duos ramos abit: vnus in tenuem meningem spargitur, alter meninge tenui ligatus, & multipliciter implicatus chorij modo, in ventres cerebri absumitur, auctus etiam choroide priore. Qui plexus Galeno visus sub glandula, & in brutis adhuc hodie apparet.

Venæ iugularis portio minor.

De Neruis.

CAP. VI.

NEruus, est pars in nobis simplex ex humido mucoso facta & nutrita, alba, sentiens tantum, aut etiam mouens, ambabus meningibus quadamtenus tecta, dum à cerebri basi, aut rachitide oritur, in partem quam adit variè dispergitur præter opticum.

Neruus quid.

Digitized by Google

Gal. libr. 9. vs. par. & lib. anat. neruorum.

Olfactus instrumenta.

Costalis neruus.

Recurrens

stomachicus neruus.

Paria neruorũ cerebraliũ septem

1 Nerui sunt optici, id est, visorij, mollissimi, caui meatu sensibili, ob quem, & vtilitatis dignitatem sunt maximi: coëunt, mox in oculũ sui lateris abscedunt, & in tunicam degenerãt amphiblistroiden, humori vitreo circundata. Apophyses verò cerebri prælongæ, ad foramina ethmoidea productæ olfactus sunt instrumẽta, de quibus est Galeni libellus: neruis autẽ non accensentur, quia cranio non excidunt.

2 Motores sunt oculorum, graciles, duri, multiplices: nam ramis septem in totidem oculi musculos absumuntur.

3 Multiplex, portio prior, crassior, mollior dat propaginem primam crotaphitis, masseteribus, cuti faciei: secundam genæ superioris dentibus, gingiuis, musculis labiorum: tertiam maiorem genæ inferioris dentibus, gingiuis, musculis labri inferni, & in ore latentibus: quartam maximam, & linguæ tunicam saporũ discretricem distribuit: ob id hæc tota Galeno gustatoria dicitur. Portio posterior, gracilior, durior, dat propaginẽ vnam crotaphitis, secundam cuti frontis, tertiã cuti faciei, musculis labri superni, pterygiorũ externis: quartam nariũ membranæ, musculis internis pterygiorũ.

4 Durum, gracile, in palati tunicam absumitur.

5 Duplex, portio maior in foramen auditoriũ illapsa partim fit audiendi organum, partim per foramen cęcum excidit in musculum latum præcipuè, & in crotaphitas, & in masseteras omnes, in quos & altera portio absumitur, sed elapsa per foramen paruum scissuræ secundi paris subditum.

6 Insigne, ramulis in quosdam colli & laryngis musculos obiter distributis, propè integrum in thoracem vbi incidit, ramulos dat musculis tribus à sterno & vicina claui ascendentibus: ramum per costarum radices demittit ad partes ventris inferni, quem costalem vocamus: alterum ad musculos laryngis recurrentem, sed datis priùs surculis tunicæ pulmonis, & cordis: tertium insigniorem in stomachum & ventriculũ, quem stomachicum neruum vocamus.

7 Durum, in musculos linguæ, ossis hyoidis, laryngis reliquos absumitur, data ad linguæ radicem portione sui pari sexto.

Digitized by Google

ſexto. Ex his omnium mollisſimi ſunt optici, deinde tertium par, poſt id quartum, paulò durius ſecundum, hoc quintum, hinc ſextum, horum duriſsimum eſt ſeptimum. Ex his quoque multas habet ceu radices tertia, plures ſexta, quæ in vnum velut truncum coactæ cranio excidunt, pòſt in partes corporis ſecernuntur, vel diſtribuuntur. Par ſeu coniugatio neruorum dicitur, quia vnus dexter & alter ęqualis ſiniſter in neruis omnibus. Paria hæc ſeptem cranio excidunt, per foramina, primum rotunda, ſecundum ſciſſa, tertium & quartum oblonga, quintum mediocria in oſſe auditorio, ſextum maxima, ſeptimum parua occipitis maximo foramini iūcta. Paria duo neruorum rhachitarum excidunt foraminibus duobus, antico vno & poſtico altero: vti paria duo oſsis ſacri, & tria coccygis. Cætera paria colli quinque, & dorſi duodecim, & lumborum quinque, & primum oſsis ſacri vnico foramine ad vtrunque tantum ſpondylum, ſuperiorem ſcilicet ac inferiorem ſpectante, excidunt, ſed ſuperiori tribuuntur: ſic vt primum par thoracis, inter ſeptimum ceruicis & primum thoracis ſpondylum excidat: primum lumborum par, inter primum lumborum & vltimum thoracis ſpondylum: primum oſsis ſacri par, inter quintum lumborum ſpondylum & primum oſsis ſacri. Ad hæc primum & ſecundum colli par, vt duo oſsis ſacri, & tria coccygis, ex dorſali medulla & anteriore propaginem emittunt maiorem, ex poſteriore minorem & graciliorem. In cæteris nerui tantùm ex medulla lateribus orti, per vnicum foramen laterale, ſpondylo vtrique commune integri excidunt, mox autem diuiſi ramum minorem verſus ſpinas retorquent, maiorem in anteriora deducunt. Nerui quoque partibus vicinis fere diſtribuuntur, ne in longiore via periclitentur: quam ſi ingrediuntur mirè teguntur & muniuntur ad ſecuritatē. Ad ſimilem neruorum ſecuritatē natura oſsium magnas cauitates cauauit, aut perforauit neruis per has tranſituris, aut circa earum baſin neruum inuoluit, eodem modo & tendonem, & vaſa tutò deduxit.

Neruorū differētiæ.

Neruorū foramina quæ.

libr. 6. vſ. part.

Digitized by Google

Lib.13.vsus part. de vtroque pari.

Lib.13.vsus part.

Paria neruorum ceruicis septem.

1 Propagine maiore & postica, per foramen posticum primo spondylo & occipiti commune egressa, absumitur in paruos musculos, primo spondylo & occipiti communes, & partem eius qui omoplatam tollit: minore & antica, per foramen anticum primo spondylo & occipiti commune, absumitur in principium musculi œsophago substrati, caput & collum flectentis, quem longum vocamus.
2 Propagine maiore & postica ad spinę latus elapsa, ramo maiore per surculum paris tertij aucto, in cutim capitis totam absumitur: minore in musculos secundo spondylo & occipiti communes.
3 Minore, & antica ad latus dentis elapsa, in partem sibi propinquam musculi longi, par integrum vtrinque excidit, foramine inter secundum tertiūq; spondylum laterali mox diuisum: ramo minore in ceruicem extendentes musculos sibi propinquos, genam mouentes & collum totum, capútque retro erigentes: reflectitur maiore antrorsum lato, absumitur surculis, vno in cutim capitis cum portione secundi spargendo, aliis tribus in propinquos laterales musculos & partem lōgi: etiam neruis quartę, portio hæc paris tertij anterior, miscetur Galeno.
4 Quartum similiter ortum & diuisum, ramo minore retro in ceruicis musculos & latum absumitur: maiore & anteriore distribuitur surculo vno in musculum longum, altero in lateralis colli musculos, tertio cum portione quinti & sexti paris in diaphragma.
5 Quintum, similiter ortum & diuisum ramo minore in musculos ceruicis posticos retorquetur, maiore & antico, surculo vno in musculum longū, altero in diaphragma cum surculo quarti & sexti, interdum & septimi, tunq; à quarto surculus deest. tertio in musculos tollentes brachium & omoplatam, & alios his vicinos.
6 Sextum, ramo posteriore & minore in musculos posticos reflectitur, anteriore & maiore surculis distribuitur, vno in diaphragma cum prædictis: sed portio

Digitized by Google

portio à quinto pari araneę similis, à quĩto memorabilis, à sexto harũ media, minor scilicet quàm à quĩta, maior quàm à quarta, altero in brachia cũ portione septimi & octaui paris, & ad omoplatã leuantes musculos. *Lib.13.vsus part.*

7 Septimus ramo minore in musculũ latum & alios vicinos reflectitur, maiore miscetur quĩto & sexto ceruicis, primo & secũdo thoracis, sicq; in brachiũ & manũ absumitur: surculo interdum in diaphragma descendentes neruos auget.

Nerui in brachium distribuuntur

Primus, paruus à quinto pari colli ortus in musculũ deltoide, cutim illi incumbentẽ vicinã absumitur. Alij quinque maiores ab ortu intertexti, mox diuulsi, rursum implexi, & diuulsi, per axillam feruntur, & distribuuntur.

Secundus, in musculũ bicipitẽ, sub hoc demũ delapsus & tertio magnam portionem largitus, minimã autẽ musculo cubiti longissimo: vbi flexum cubiti attigit, ramo vno secundum radicem, altero maiore secundum cubitum super membranam carnosam delatus, in cutim totam cubiti & sæpe manum absumitur.

Tertius, hoc ĩferior sub musculo bicipite simul cũ secũdo delapsus, & mistus, substrato musculo surculum largitus, & cuti anteriori brachij alios, cubiti flexum ante brachij apophysin internã vbi superauit, quinto mistus distribuitur, vt in quinto audies.

Quartus, omniũ crassissim⁹ sub eodẽ musculo, cũ vena interna & arteria delapsus, in posteriora cõuersus in musculos cubitũ extẽdẽtes, & cutim brachij internã & externã cubiti, partitus, post cubiti curuaturã vno ramo secũdũ radiũ, altero secũdũ cubitũ defertur ad carpũ. Vbi distribuitur ille surculis quinq;, pollici duobus, indici totidem, vno medio lateri indicem tangenti: hic in carpo cessat.

Quintus, his inferior inter musculos cubitũ flectẽtes & extẽdẽtes delapsus, pone internã brachij apophysin prætereuect⁹, musculis cubiti internis & manus cũ tertio partitus absumitur intra digitos, vt tertius surculis quinq;: tertius quidẽ duobus in pollicẽ, totidẽ in indicẽ, vno in mediũ, rarò duobus: quintus autẽ vno in reliquũ latus medij, duob⁹ in medicũ, totidẽ in minimũ absumitur: sed priùs ad medium cubiti ossis ramum extrorsum miserat, qui surculis quinque in eosdem digitos sed externos, absumitur.

Sextus, omniũ infimus inter cutim & mẽbranã carnosam ꝑ internã brachij apophysin delapsus, ĩ cutim cubiti absumitur.

Paria neruorũ

Thoracis 12

1 Ramo postico in musculos thoracis caput propinquũ sortitos: antico in manum distribuitur, & surculos obiter vicinis musculis thoracis largitur.

2 Ramo postico similiter distribuitur: antico secundum primam costam, vt primum fertur in brachium, surculis obiter distributis in musculos thoracis propinquos.

3 Ramo postico, vt cætera distribuũtur:
4 antico autem in spacia intercostalia
5 cum vena & arteria secũdum partem
6 costæ inferiorem nonnihil cauatam,
7 feruntur in musculos intercostales ad
8 vsque sternum in costis veris, vsque ad
9 musculos abdominis anticos, in no-
10 this: & statim ab ortu singuli ramum
11 sexti à cerebro paris costalem surcu-
12 lis augent, & incumbentibus thoraci musculis obiter distribuuntur.

Lũborum 5

1 Ramo postico, in musculos rhachi-
2 tas, & alios ibi capita sortitos, & cu-
3 tim eius loci absumuntur: antico, in
4 musculos epigastrij & quosdam tho-
5 racicos ibi caput habentes: sed à pari secundo exigua portio ad testem descendit, cùm neruum à neruo costali nõ accepit.

Ossis sacri 6

1 Vt priora, ramo postico inter quintũ lumborũ spondylum & ossis sacri principium exit, ramóque postico in capita musculorum propinqua absumitur. antico autem neruis cruralibus miscetur, sed etiam in musculos abdominis, & alios quosdam propinquos distribuitur.

2 Postico foramine & ramo, in muscu-
3 los ossi sacro foris incumbẽtes: antico
4 autem & maiore, secundi, tertij, quar-
5 ti paris, vt primi, in crus abeũt: ex duo-
6 bus infimis in musculos sedis, collum vteri & vesicæ virilis, & penem. In fundum

dum autem vteri & vesicæ à costali neruus distribuitur. Infimũ autem dorsalis medullæ in duo diuisum nusquam distribuitur.

Nerui qui in femur totũ decurrunt, nascuntur ex tribus infernis paribus lumborum, & quatuor supernis ossis sacri: & statim ab ortu miscentur, minùs tamen quàm brachiorum, mox in neruos quatuor pręcipuos exeunt.

Nerui femoris totius

1 Primus & summus, sub peritonæo descẽdit ad paruum trochanterem, partitus in musculos cruris propinquos, & cutim cruris internam & externam absumitur, priusquam genu attingat.

2 Secundus & inferior sub peritonæo per inguẽ descendit in crus cum crurali vena & arteria, ramúmque insignem cum vena saphena, per internum femur ad pedem vsque demittit, cuti vicinę via illa tota surculos largitus: trũcus autem cum vena & arteria profundus, descendit in internos cruris musculos, supra genu etiam cessat.

3 Tertius his inferior, surculos musculis penis, & quibusdam cruris, & cuti inguinali per foramen pubis excidit in vicinos musculos, absumitur supra cruris medium.

4 Quartus, omnium corporis neruorum crassissimus, siccissimus, durissimus, validissimus, ex quatuor supernis paribus ossis sacri ortus, inter os sacrum & ilium elapsus, partitus capitibus musculorum propinquis, & cuti natium & cruris vicini: deinde etiam vsque ad genu inter cruris condylos bipertitus, in totam tibiam & pedem distribuitur, præter partem eam internam à secundo pari intertextam. Ramo enim minore secundum peronen delapso in pedem superiorem digitis singulis binos dat surculos: maiore autem tibiam sequente, in plantámque delapso, digitis quoque singulis binos dat surculos: sed ambo rami musculorum capita, & cutim tibiæ, & pedis obiter adeunt & texunt.

DE MVSCVLIS.

GAP. VII.

MVsculus, est caro simplex sentiendi mouendíque vim sortita: vel est motus voluntarij instrumentum. Musculi corpus proprium sunt villi à neruis & ligamentis deducti, quos *Gal. initio de fractur. Hip.*

Digitized by Google

ide ibide. caro simplex plurima cingit: ob id musculos, carnem appellat Hippocrates. Atque hæc est propria musculi natura, his scilicet tribus conflata. Venæ autem & arteriæ per hunc, vt partes cæteras distribuuntur, vt nutriatur, & viuat. hæc Galenus. Tres igitur tantùm propriæ musculi partes sunt simplices, neruus, & ligamentum (à quibus & membrana musculos ambiens oritur) & caro simplex ambobus in villos diuisis vndique circũdata. Compositę verò & maximę musculi partes sunt totidẽ, caput seu principiũ (in quod neruus & ligamẽtum inseri solent) venter, finis seu tendo, seu aponeurosis, quæ partibus mouendis inseritur. Est autem quando tres has partes ægrè discernas, vt in sphincteribus, intercostalibus & aliis quibusdam. Quoniam tamen excoriatũ murem, forma imitatur, μῦς, id est mus seu musculus, & ratione eadem lacertus appellatur. Quãquã horum plerique pisces planos, & rotundos magis repræsentant. Porro musculum circunscribit venter pręcipuè, à vicinis musculis facilè separabilis, etiã cũ multis, vel capitibus vel tendonibus, & actio vniformis. Musculi autẽ actio propria est villorum ipsius in seipsos versus suum caput contractio, quæ partem, cui tendo inseritur, versus idem attrahit, sæpe multùm variè pro vario villorum situ: sæpe multũ obscurè, vt interosses manus & pedis, & qui penem constituunt, & his asident, & qui ab hyoïde in coracoïde, & alii. At ne tot musculis quot motibus egeremus, musculi non pauci per se motus obliquos edũt, cum opposito congenere rectos. Congener autem dexter sinistro simili magna ex parte est. Musculo quoque propè omni alter quidem actionis contrariæ author est attributus, vt flexori tensor, adductori abductor, leuatori depressor, clausori apertor. Sphincteres verò & pauci quidam alii antagonista carent. Nec tamen numero aut magnitudine, aut robore pares semper sunt musculi actionum contrariarum effectores: sed multũ inter se his tribus variant, pro partis mouendæ pondere, aut actionis vehementia. Numerus denique musculorum corporis totius hîc non describitur, sed propemodum alterius dimidii, vt dextri vel sinistri: ex quo reliqui dimidii tot musculos facilè colliges. Linguę tamẽ, hyoïdis, epiglottidis, laryngis, & paucarũ partium aliarũ omnes simul explicantur, vt qui sunt azyges, diaphragma, sphincteres. Musculorũ differẽtiæ aliæ, post cognitam ipsorũ historiã faciliùs cognoscẽtur, quę ab ipsorũ substãtia carnosa, neruosa, mẽbranosa magis: magnitudine, vt magn⁹, lõgus: latus

Musculi partes simplices & cõpositæ.

Musculi actio.

Musculorum differentiæ.

latus:numero partium,vt biceps,triceps:totóue,vt gemelli, trigemini:figura,vt deltoides,rhomboïdes,ſcalenus:à parte,vt crotaphitæ,rhachitæ:ſitu,vt antici, poſtici,interni,externi:actione, vt ſphincter,maſſeter,flexor,tenſor:cónexione tã muſculorum totorum,q̃ partium ſuarũ. Quæ verò hîc deſiderare poſsis, ex Gal.lib. de motu muſculorum,& de vſu partium ſubſtitues paruo negotio:preſertim ſi te priùs in ſecandis ſimiis,ſecundũ precepta in adminiſtrãdis anatomis tradita,&in Gal.myotome de ſimiarũ muſculis exercueris:niſi fortè tibi magna eſt cadauerũ humanorũ poteſtas,in quib⁹ ſolis exercitatus, corporis humani naturã breuius & certius,q̃ ex ſimiarũ collatione cognoueris.

Muſculi mouent
- Oculum 7
  - ſitus:
    - Surſum,vnus,ſupernè
    - Deorſum,vnus, infernè
    - Verſus naſum vnus,ad magnũ canthum
    - Verſus zygoma vnus, ad paruum canthum
  - Circumagentes duo:vnus à magno cantho ad paruum ſupernè porrectus:altero infernè à paruo cantho ad magnum extenſus.
  - Intro,vnus in duo vel tres diuiduus,neruum opticum ambiens,in duram oculi tunicam propè dimidiam inſertus.
  - Primi autem quatuor ſimul contracti, ſua aponeuroſi oculum ad iridem ambiunt:& omnes ab optici craſſa meninge,vel pericranio ꝓpinquiore oriuntur.
- Cilium supernũ 2
  - Surſum vnus, à naſi radice in vicinum tarſi dimidium.
  - Deorſum,vnus, à malo per canthũ paruum in alterum tarſi dimidium.

Sed dicere poſsis villos cilium tollentes,à muſculoſa cute frontis & ſuperciliorum, deprimentes verò à lato muſculo (qui totus eſt ſimilis capitio equitantium,ſi eius tantum auferas,quantum pileolo tegitur) prodire, *Muſculus latus* cui faciem propè totam, & collum totum tegenti ac mouenti originem dat mẽbrana quædam neruoſa toti noſtræ cuti ſubnata,hîc,vt in fronte & capitis parte aliqua, carnoſior effecta: in ciliis enim præ paruitate viſui obſcurus etiam in magnis animalibus eſt hic muſculus.

Digitized by Google

- Musculi mouent
  - Pterygiū
    - Foras; vnus obliquus à malo descendens.
    - Intro, vnus minimus à nare interna.
  - Labra
    - Sursum, bini vtrinque, à malo descendentes in labrum, duo supernum, totidem infernum.
    - Deorsum, bini vtrinque, à menti lateribus ascendentes in labrum, duo supernum, totidem infernum. Horum congeneres duo, dum simul agunt, labrum motu recto mouent: dum alteruter tantùm, obliquo. Adhæc villi tollentium labrum supernum & deprimentium infernum, interni quidē intro versus dentes, externi verò foras versus cutim labra euertunt. Hos propè omnes labri vtriusq; motus non parum iuuat musculus latus, ab aurium radice, occipite, spinis omnibus ceruicis, spina omoplatę, acromio, claui, sterno exort⁹: totus tenuissimus, in faciei partes propè oēs villis à tā diuersa origine variis insertus, eásque ob id in omnem propè partē moturus.

Musculi lati ortus.

  - Genā infernam.
    - Sursum, quatuor vtrinque. Crotaphitæ duo, à tota temporum cauitate sub zygωmate in totum huius genæ corωnon. Masseteres duo, bicipites: quorū caput vnum, à malo, villis in partē genæ posteriorē emissis, hanc mouet antrorsum: alterum, à zygωmate villis istos in χ literæ similitudinem intersecātibus, in genam anteriorem immissis, eam retrorsum: simul verò agētibus villis vtrisque, motu medio genam tollit.
    - Rotundi duo, à genæ supernæ gingiuis omnibus in genæ infernæ gingiuas omnes oris tunica tecti.
    - Parui duo, inter hos medij latentes, à cauo pterygoidis apophysios toto, in genæ infernæ partem latissimam intus inferuntur.

feruntur. Iidē cum lato buccas, immota etiam gena, mouent.

Deorſum, vnus vtrinque gracilis, in medio neruoſus, à ſtyloide in mētum interiùs, ſtatim poſt genæ flexurã, inſeritur.

Muſculi mouent

- Linguã
  - Surſum, duo, à ſtyloide in linguæ latus.
  - Deorſum, duo, à gena inferna, quâ ſunt molares in linguæ latus infernè.
  - Antrorſum, duo, à mēto interno ad linguæ radicem.
  - Retrorſum, duo magni, contigui, villis omnibus intertexti ab hyoidis baſi in linguæ partem infernam.
  - Dextrorſum, vn⁹, ſiniſtrorſum vnus, ambo ab hyoidis cornib⁹ ſupernis, aliquãdo infernis, in linguæ latera inſeruntur.
- Hyoides
  - Surſum, duo, à ſtyloidis radice in hyoidis cornuum principium.
  - Deorſum, duo, à coracoide in idem cornuum principium: in medio neruoſi: omoplatam quoque leuant Galeno.
  - Antrorſum, duo, ab interno mento, ad hyoidis radicem.
  - Retrorſum, duo, à ſterno ſecūdũ aſperã arteriã in hyoidis radicē: quos hyoides deorſum mouere Galenus ſcribit lib. 7. de vſu par. Hi oēs nullo alio oſſe firmatũ hyoides, firmãt vndiq; veriùs q̃ mouent.
- Epiglottida
  - Surſum, duo, contigui à radice hyoidis in radicem poſticam epiglottidis.
  - Deorſum, duo, ſub ipſius tunica tecti, in magnis animalibus manifeſti, in homine obſcuri: vt quos ad pariſthmia ſitos, deglutitionem iuuare ſcribit Galenus.
- Laryngen
  - Surſum, duo, ab hyoidis radice, in thyroidis baſin.
  - Deorſum, duo bronchij, à ſterno interno ſecūdũ aſperã arteriã in thyroidis baſin, quã cōtrahũt, & cũ ea aſperã arteriã.
  - Dextrorſum, vnus: ſiniſtrorſum, vnus:

Digitized by Google

ambo à colli ſpondylorum regione in thyroïdis latera, qui ad innominatam contrahunt, & laryngis meatum conſtringunt. Hi ſex vt prædicti octo hyoïdes, ac ſeptimus oculum, thyroïde etiã confirmant. Sunt autem hi ſex muſculi communes thyroïdi cum vicinis partibus: quibus bronchios addit Gal. ſicq; octo numerat.

Laryngis 12. proprij muſculi
- Duo, ab innominata antica.
- Duo, ſub his ab innominata poſtica, in anticam & infernam thyroïde.
- Duo, ab innominata poſtica in poſticam arytenoïde.
- Duo, ab innominatæ lateribus, in latera arytenoïdis, quam hi quatuor claudunt.
- Duo, à thyroïde media interna in anticam arytenoïde, quam claudunt.
- Duo, ab arytenoïdis poſtica baſi in eiuſdem baſin anticam, quam comprimunt.

Laryngis cartilagines. Larynx nãque tribus his cartilaginibus conſtat, thyroïde antica, poſticis autem innominata & incumbente illi arytenoïde: quæ quidẽ mobilis eſt, vt thyroïdes: ſola autem innominata immobilis eſt: in eáque multi ob id firmantur aliarum duarum muſculi: qui quidem quas inuicem iungant cartilagines, thyroïde cum innominata vel arytenoïde, aut innominatam cum arytenoïde ex prædictis illorũ tum originibus tum inſertionibus conſtat.

Mu-
- Caput
  - Extẽdũt
    - Splenij duo, à ſpinis quinq; thoracis ſupernis & quatuor infernis ceruicis, circa quintam abcedunt in occiput.
    - Complexi, duo (quorũ vtrunque in duos, tres, quatuor, diuidere poſsis) ex apophyſi tranſuerſa tertia, quarta, quinta thoracis & ſpina ceruicis vltima in occiput.
    - Parui octo, recti quatuor: quorum duo à ſpina ſpõdyli ſecundi, & totidem ſub his minores, à parte poſtica ſpondyli primi: omnes quatuor in occiput medium. Obliqui quatuor, quo-

ſculi

rum duo à cōtactu rectorum ex occipite in apophyſin tranſuerſam primi ſpondyli. Duo reliqui ab eadem apophyſi in ſpinam ſecundi ſpondyli. Hi omnes triangulum æquilaterū vtrinque conſtituunt.

Flectunt — Maſtoïdeï duo, (vterque in tres diuiduus) à ſterno ſummo, & parte clauis vicina, in apophyſin maſtoide, obliquè inſeruntur, & caput motu recto ſimul ambo flectunt: alteruter ſolus circumagit.

Collum

Extēdūt — Tranſuerſarij duo, à radicibus apophyſeωn ſex trāſuerſarum thoracis, in omnes tranſuerſas ceruicis externé.
Spinati duo, à radicibus ſpinarum ſeptem ſuperiorum thoracis, & prima ceruicis, in reliquas ceruicis ſpinas. Quos quatuor in duos Gal. reducit.

Flectunt — Longi duo, à ſuperioribus ſpōdylis quinque thoracis, ſub œſophago per totam ceruicem villis obliquis aſcendunt vſque occiput, cui obſcurè inſeruntur, ipſúmque ob id etiam flectunt Galeno.
Scaleni duo, ab oſſe toto coſtæ thoracis primæ in omnes ceruicis apophyſes tranſuerſas internè inſerti, villis omnibus obliquis, ſed breuiſsimis, à coſtæ radice in proximas apophyſes, longiſsimis à coſtæ fine in primi ſpondyli apophyſes, mediis propinquorum quātitatem imitantibus.

Digitized by Google

Musculi omoplatã mouẽt

Antrorsum, serrati duo: maior ex ossibus costarum nouem superiorum, longius quàm ex spatiis in totam omoplatæ basin, thoracem quoque dilatare videtur: minor ex osse costarum quinque, interdum sex superiorum, in coracoide internum.

Retrorsum, rhomboides vnus, à tribus spinis infernis ceruicis, & tribus supernis thoracis, in totã propè omoplatæ basin. Geminum hunc facit Galenus.

Sursum, duo: vnus trapezius, ab occipite toto, spinis omnibus ceruicis, octo supernis thoracis, in totam omoplatæ spinam, vsque acromion, & basin propè totam. Hic etiam deorsum & retrorsum villis aliis eam trahit: éstque hic similis mulierum collario. Alter leuator, propius ab apophysi transuersa primorum quatuor ceruicis spõdylorum in angulum omoplatę superiorem ad vsque ipsius spinam. Addi potest qui ab hyoide in coracoide inseritur, & qui ab apophysi transuersa primi spondyli, in omoplatæ finem ad acromion: & pars editior pectoralis.

Deorsum, vnus latissimus à spinis ossis sacri lumborum, & nouem thoracis, & parte multa ossis ilium, in omoplatæ angulum inferiorem per membranas obiter insertus parte aliqua sui. Nam tendone robusto brachium propè totus deorsum trahit. Deorsum omoplatam mouet etiam pars inferna trapezij, vt media retrorsum, summa sursum.

Musculi brachiũ mouent

Antrorsum, duo: vnus pectoralis à claui plusquam dimidia, sterno propè toto, costa 6. 7. 8. in brachij os inter deltoide & bicipitem: Galeno in quatuor diuisus: Alter ab omoplatæ sima parte tota.

Retrorsum, duo: vnus ex maxima parte costæ in omoplata imæ: seu ex inferno fine costæ in omoplata imæ. Hic etiam parum mouet deorsum. Alter illi contiguus, costæ eiusdem partem simam articulo proximam occupans, qui tamen brachium magis deorsum mouet, quàm retrorsum: vt qui ex vtraque parte spinæ in omoplata sunt, magis sursum quàm retrorsum mouent brachium, & summa portio latissimi retrorsum magis, quàm deorsum.

Sursum, duo: vnus deltoides, à claui dimidia, & tota omoplatæ spina & acromio. Alter à cauitate supra

omoplatæ

omoplatæ ſpinam, inter acromion & articulum in brachij ceruicem inſeritur. Tertium addit Galenus à cauitate ſub eadem ſpina. Ex tribus his muſculorum coniugationibus, priores longiùs in brachium, poſteriores latiùs in brachij ceruicem inſeruntur: & hi brachium magis quàm priores circũagũt actionis cuiuſque quadam ſucceſsione.

Deorſum, paruus ex coſtæ in omoplata imæ ſima parte, qui etiam retro parum mouere dictus eſt. Brachium quoque cùm vi maiore opus eſt, deorſum trahunt, prior eorum qui retrorſum agit, & partes pectoralis & latiſsimi infimæ.

Muſculi in brachio ſiti cubitum
- Flectunt
  - Duo, vnus biceps principio vno, ex omoplatæ glenes labro, per brachij fiſſurã, altero ex coracoide in radiũ ſummũ intus, qua parte eſt aſperior & tumentior.
  - Alter brachiæus, à brachio ſuperno, cui ſub bicipite affix⁹ eſt, in ſummũ radiũ & magis in cubitũ int⁹, quã colligãtur ãbo.
- Extẽdũt
  - Duo, vnus longus à coſta inferna omoplatæ, brachio hærens.
  - Alter breuis, à ceruice poſtica brachij, priori connatus & ſubiectus: ambo tendone foris carnoſo, intus neruoſo, in olecranum inſeruntur.

Muſculi verò ſiti in cubito, interno quidẽ radij ꝓnatores duo, carpi flexores duo, digitumflexores duo, palmaris vnus paruus: à brachij interna apophyſi omnes orti, præterquã radij pronator paruus. Externo autem cubito, radij ſupinatores duo: carpi tenſores duo: digitumtenſor multiplex & in plures diuiduus, vt mox audies. Hi ab externa apophyſi oriuntur, vt illi ab interna, præter quadratum pronatorem, & longum ſupinatorem.

Muſculi radiũ & cum eo manum.
- Pronant
  - Duo, vnus rotundus ab interna brachij apophyſi, obliquè in radium prope medium tendone membranoſo ceſſat.
  - Alter quadratus, tenuis, ab imo cubito in imum radiũ, tendone etiã mẽbranoſo.
- Supinãt
  - Duo, vnus longus, à brachio inferno & externo toti radio, & eius imæ epiphyſi inſeritur carnoſus.
  - Alter à brachij externa apophyſi prope olecranũ, in radiũ ſupra ipſius mediũ.

Digitized by Google

Musculi carpum

- **Flectunt**
  - Duo interni, simul contracti: vnus infernus à brachij interna apophysi ortus, cubito osi attensus, tandem suo tendone crasso super os carpi dictum nūc quintum, nunc octauum, & per radicem externam apophyseos osis in carpo sustinentis os metacarpij tertium & quartū, in hoc vtrunque inseritur.
  - Alter supernus, à brachio sub longo supinatore ortus, radio interno inuectus per cauitatem in osse carpi pollicē sustinente, vnico tendone fertur in os metacarpij primum.
- **Extēdūt**
  - Duo externi simul contracti: vnus supernus à brachii externa apophysi ortus, radio instratus, tendone vno quidē in metacarpii os primum, altero in secūdum inseritur.
  - Alter infernus indidē natus, cubito externo instratus, tendone vnico in metacarpii os quartum inseritur.

Carpi motus obliqui. Motus carpi obliquos edunt iidem musculi, sursum quidem superni ambo ad radium siti, deorsum verò inferni ambo ad cubitum locati. Horum autem singuli efficiūt singulos motus, rectorum seu flexionis & tensionis, & obliquorum medios: vt leges in Annot. in lib. Gal. de vsu partium.

Musculi flectunt phalāgē digitorum 4.

- Primam actione robustisima egētem, digitumflexores ambo, tum per ligamentum latum ipsis commune, tum per villos plures multò à sublimi quàm à profundo, osi huius phalangis propè toti affixos. Hanc flexionem cœptam firmant lumbrici & interosses, & indicis adductor, parui abductor musculus.
- Secundam, digitumflexores ambo, sublimis quidem sua insertione in huius principium: profundus autem tum ligamento lato, tum villis suis multis in multam partem osis inserto.
- Tertiam, digitumflexor maior sua insertione in huius principium.

Primam

Musculi phalāgē pollicis flectunt: Primam & secundam per ligaměta, tertiam per insertioně, tendo quintus à digitumflexore profundo. Primam & secundam præcipuè, tertiam minùs duo musculi thenar constituentes: sua enim portione interna illis inseruntur: externa verò, tumentior quidě pollicem ab indice abducit, planior verò indici adducit: ambo in tres diuidui.

Digitumflexores duo intra cubitum ab interna brachii apophysi, vnus sublimis, alter profundus radio & cubito, & medio horum ligamento membranoso affixus, in tendones quinque absumitur, qui digitorum quinque articulos omnes, quo dixi modo, flectunt: Sublimis in quatuor tantùm tendones abit, qui digitorum quatuor articulos duos primos flectunt.

In cubito externo inter radium & cubitum intimus musculus, portione vna in latus externum, & velut angulum totum quatuor digitorum insertus, ipsos abducit: portione altera in medios eorum articulos foris inserta ipsos extendit: portione tertia per tendonem minimum pollicis velut toti angulo inuectum, pollicem indici adducit: per alium paulò maiorem angulo opposito inuectum, pollicem abducit: per ambos simul contractus pollicem extendit. Per tertium verò tendonem horum omnium crassissimum, in primum pollicis articulum bipertitò aut etiam tripertito inseritur, eúmque partim extendit, partim abducit. Horúmque digitorum adductionem & abductionem iuuant musculi interosses, gemini per singula ossium metacarpii interualla: & proportionales his duo inter indicem & pollicem. Qui verò pollici crassior insidet ab indice abducit, vt qui quarto metacarpii ossi foris affixus est, paruum abducit. Horúmq; omnium tendones qui ad tertium perueniunt articulum (perueniunt autem propemodū omnes, vt in annot. in libr. 1. vsus part. docemus) hi suorum villorum portionem in singulorum phalangum principium dimittunt, ob id graciliores sunt, qua tertiam phalangem attingunt.

Digitized by Google

- Musculi thoracē
  - Dilatant inſpirando
    - Vnus, ex claui interna & antica in primæ coſtę cartilaginem ad ſternon vſque.
    - Alter, ſerratus maior, ex omoplatæ baſi tota interna in coſtarum nouem ſuperiorũ oſſa longiùs quàm in ipſarum ſpatia.
    - Tertius, ex ſpinis ceruicis tribus infernis,& prima metapheni in ſpatia tria coſtarum quatuor ſuperiorum longiùs quàm in ipſas coſtas.
    - Quartus, ex ſpinis lumborum ſuperioribus,& duabus aut tribus metaphreni inferioribus, in 4 coſtas inferiores longiùs quàm in ipſarum ſpatia. Hi ambo tenuiſsimi, rhomboïdes, ſerrati poſtici, intercoſtales externi ex coſtæ inferno latere in ſubditę coſtæ latus ſupernũ obliquè antrorſum feruntur.
  - Contrahũt expirando
    - Vnus, ex ſpinis oſsis ſacri, lumborũ, metaphreni totius, ſibi continuus in coſtas 12. prope ipſarum radicem.
    - Alter, triãgulus à ſterni lateribus internis in totas verarum coſtarũ cartilagines, eas in ſternon adducens.
    - Intercoſtales interni, ex coſtæ ſuperno latere in ſuprapoſitæ latus infernum obliquè antrorſum inſeruntur, & externos vbique in χ literæ formã interſecant. Sed inter verarum coſtarum cartilagines, villorum ſitus eſt dicto contrarius vtriſque intercoſtalibus.

Has thoracis actiones multùm iuuant, tum phrenes ſeu diaphragma, tum muſculi octo epigaſtrij. Diaphragma liberæ reſpirationis inſtrumentum muſculus eſt rotundus, admodum obliquus, cui caput in medio eſt, fines vndique thoraci interno adnexi, vt etiam duabus aponeuroſibus in lumbos longiùs decurrant.

Diaphragma.

Obliquum

Digitized by Google

Musculi epigastrij quatuor paria.

1 Obliquum descendens, ex serrati magni contactu, seu ex spatiis inter costas sex inferiores longiùs, quàm ex ipsis costis, in os ilium & pubis inseritur.

2 Obliquum ascendens, ex vtroque hoc osse & spinis tum ossis sacri, tum lumborum fertur antrorsum in fines costarum quatuor inferiorum.

3 Rectum, ex osse pubis antico in sterni latera, & ipsi articulatas costarum inferiorum cartilagines.

4 Transuersum, ex transuersis lumborum apophysibus in os ilium, & pubis, & notarum costarum fines. Sic ordine naturæ describit Galenus libr. 6. methodi, & libr. 5. administ. Rectos autem primos explicat loc. affect. libr. 5. cap. 6. & libr. 5. vsus partium: quòd illîc tres alios ad rectorum contactum, in aponeurωsin degenerare, hîc alios tres ex rectorum collatione nomen habere doceret: ne illum negligentia, aut ignorantia lapsum existimes. Accedunt sæpè in viro & muliere duo parui, plerunque inæquales, ab osse pubis externo in partem infernam rectorum, his velut succenturiati. Quomodo quibusdam duo sæpè inæquales, sæpè vnicus, & is sinister frequentius quàm dexter, à summo sterno super pectoralis capita à sterno exorta descendit. *Musculi alij duo parui.*

Musculi lumbos

- Flectunt: Vnus vtrinq;, triangulus, ab ossis ilium costæ multa parte in apophyses transuersas lumborum, & inferni thoracis spondyli internè villis obliquis: & his, quò altius ascendunt longioribus, breuissimis autem in lumborũ finẽ insertis.
- Extẽdũt:
  - Duo, vnus semispinatus, à spinis omnibus ossis sacri, & lumborũ, in apophyses lumborum & thoracis totius transuersas, villis obliquis inseritur.
  - Alter sacer, sub prædicto ex ossis sacri lateribus in spinas lumborum & vndecim thoracis villis obliquis.

Rhachis antrorsum, ab anticis ambobus, retrorsum à posticis ambobus, nisi vnicus est omnino medius. in latera à binis: vnius lateris antico vno & postico altero: in medium motus recti & *Rachis à quibus moueatur musculis.*

obliqui situm ab singulis mouetur: ceruicis quidē rhachis, vt suo loco dictum est: lumborum verò, vt nuper audiisti: metaphreni autē seu thoracis rhachis, ob costas & musculorum penuriā parum est per se mobilis: cum ceruice tamen superior, & cum lūbis inferior obscurè mouetur: adiuuātibus eius motum musculis quibusdam, etiam thoracis spondylos tangentibus; supernos quidem longis, scalenis, transuersariis, spinatis: infernos autem lumbaribus, tam flectentibus quàm extendentibus, thoracis inferiora tangentibus: quorum propè omnium villi sunt obliqui. Sed qui ab vndecimo thoracis spondylo ad primum ascendit per medios, eorum omnium spinas omnes & totas complexus, & solis spinis & membranis inter has mediis dexter à sinistro secretus, villos habet rhachitarū omniū maximè rectos. A singulis quoque apophysibus transuersis spondylorum in spinas singulas proximè superpositas abeunt singuli.

Musculus sedē
- Leuat: Vnus, quem in duos aut tres diuidere possis, à tubere ischij interno in tunicam externam intestini recti longulè descendit.
- Claudit: Sphincter villis transuersis ipsius fini circundatus: qualis est alter vesicæ collo, post prostatam glandulam circundatus, ipsum etiam claudens & contrahens.

A tubere ischij interno musculi duo ascendunt: vnus mox latus sed tenuis, bonam penis partem constituens.

Alter ad meatum vrinarium, vbi dexter sinistro supernè vnitur, infernè dehiscit.

Musculus quoque gracilis, longus, cum vasis spermaticis à musculis *hypogastrij* descēdit ad testes, ipsos releuās. Insunt quoq; vtero corpora musculosa ad testes descendētia. Gal. li. 14. vs. par.

M. crus Flectunt
- Vnus, à lumborum apophysibus transuersis omnibus in trochantera paruum anticè, quem possis duplicem statuere: ψόας vocant Hippocrat. & Gal.
- Alter, à tota cauitate interna ossis iliū super cruris caput & ceruicē descendit in eundem trochantera paruum, tendone robusto ex vtrisque coacto. Hunc motum adiuuant musculi in crure antico tibiā tendentes, orti ab osse pubis, ischij, iliū, & obiter in crus portione quadam sui inserti.

Tres

Musculi crus extendunt

Tres natium authores, validis tendonibus foris carnosis, intus neruosis.
Primus, extimus & amplissimus, à coccyge osse sacro, superna ilium costa plusquã dimidia, villis obliquis in os cruris palmũ sub trochãtere magno (cui etiam obiter affigitur) longulè inseritur.
Secundus, situ & magnitudine medius (nã breuior, tenuior, angustior) à labro costę ilium propè totius, in summum trochanteris magni corωnon, & superficiem eius externam.
Tertius, horum breuissimus, tenuissimus, angustissimus, intimus, ab eadem ossis iliũ facie externa, sed inferna magis, in trochanteris magni superciliũ internũ & cauitatis principiũ. Hunc quoque motũ adiuuant musculi in crure postici, ex ischij tubere & aliis ossibus vicinis supra crus exorti, & obiter dum in tibiam descendunt, cruris ossi aut musculis id mouentibus affixi. Crus quoque cum tibia adducunt interni in eo musculi, & abducunt externi. de quibus omnibus mox in musculis tibiam mouentibus, & crus cum tibia circumagentibus.

Musculi crus cum tibia circumagunt.

Intro, vt genu ad poplitem cruris alterius, & pterna foras feratur triceps totus: quem etiam triplicem statuere possis, cùm capita habeat tria, & tres insertiones: sed in medio confusus est, totúsque admodum obliquus.
Primum & summũ caput, à commissura summa ossium pubis, & eorum spina in ossis cruris lineã sub ipsius ossis medio inseritur.
Secũdũ, primo & obturatori externo ꝓpè toti contiguũ: ab ima ossiũ pubis cõmissura & ãbitu forat⁹ pubis supno, ĩ os cruris ĩternũ & posticũ, seu lineã sub trochãtere paruo.
Tertiũ illi cõtiguũ ab ima cõmissura ossis pubis & iliũ, in os pubis & radicẽ trochanteris parui: insertionẽ enim habet secundo continuã, sed paulò superiorẽ. Huic & primo principiũ neruosum & forte, secundo autẽ carnosum. hic triceps etiã crus cũ tibia intro adducit, vt interni: vtrũque hunc motum iuuat membranosus, & vastus internus.
Foras, vt genu foras pterna intro feratur, quadrigemini oẽs parui, & ꝓpè trãsuersi, ac ordine locati: quorũ summ⁹ ab ossis sacri & coccygis cõmissura in cauũ trochãteris magni inseritur: alter eo breuior à spacio, inter cotylẽ & ischij tuber medio ꝓpe ipsi⁹ spinã in latus magni trochãteris propinquũ & cauum.

Digitized by Google

Tertius, ab ischij tubere interno & paulò supra, in spatiũ inter trochanteras medium & cauum magni.

Quartus illis paulò latior, à toto tubere externo in latus externum & posticum trochanteris magni & eius cauum.

Obturator externus. Quintus, obturator externus foraminis inter os pubis & ischij patentis, ab huius ambitu toto natus, ac tendone robusto, & velut multiplici, cauitate inter ischij tuber & cotylẽ media vect⁹, in cauum trochanteris magni cum quadrigeminis inseritur.

Obturator internus. Sextus, obturator internus foraminis eiusdem, ex ossium ischij & pubis eo ambitu natus, cauitate inter ischii tuber & spinam media, prædictæ opposita vectus, tendonibus geminis in trochantera magnum & eius radicem inseritur. Horum motũ iuuat longus, & externi cruris, & vastus externus.

Musculi tibiã

- Flectunt
  - Postici quatuor, quorum tres à tubere nascũtur, interiores scilicet duo, & vnus exterior: & interiores vno tendone cum interno gracili in tibiam internam desinunt: vti & quartus posticorum à symphysi ossis pubis, & ischij lineæ affixus.
- Extẽdũt
  - Rectus, gracilis, vastorum medius, à spina inferna ilium, capite superiore paruo, inferiore robustissimo etiam cotylen attingẽte, in molã propè mediã tendone incidit, qui in tibiam cũ vastis desinit & crureo: nã hi quatuor in tendonem vnum cessant, qui molam amplexatus, in tibiæ principiũ anticum latè inseritur, & genu hac parte pro ligamento est.
  - Vasti duo, rectum vtrinque tangentes, & crureo magna parte intus connati, villis supernè subrectis, infernè obliquis, oriuntur: externus quidem à radice tota trochanteris magni & cruris osse subiecto, in molã & anticam tibiã desinens: internus verò à trochantere paruo, & cruris osse subiecto in molam & anticam tibiam cessans.
  - Crureus, recto substratus, ossi cruris affixus, ab osse cruris antico inter trochanteras tendone vno in molam, altero carnoso in tibiam posticam per poplitem.

Longus

Digitized by Google

Longus ex ſpina ſuperna oſsis ilium obliquus in tibiam internam fertur, in eámq; aponeurωſi lata inſeritur, & eam ab aliis flexam per ſe ad inguem adducit.
Membranoſus, ex ſpinæ eiuſdem radice obliquus in tibiã externã fertur, eámque per ſe abducit. Ambo autem hi dum ſimul agũt, tibiam extendunt. Horum plurimi præcipuè vaſti, & crureus villis compluribus in cruris os inſertis, ipſum pro villorũ ſitu & inſertione mouent, ſed ab aliis ſibi connexis, & ab oſſe ilium ortis priùs moti. Nam cùm toti in crure ſiti ſint, id mouere non poſſunt.

Muſculi tibiã cũ crure

- adducũt
  - Interni duo, vnus inſignis ad vſque cruris medium neruoſus, deinde carnoſus tricipiti contiguus, à tubere ortus in tibiam internam tendone deſinit: alter gracilis internæ cuti ſubditus, principio lato, tenui, ab inferno oſsis pubis limbo ſub commiſſura poſt cruris caput internum, cum longi tendone vinculo communi ligatus in tibiam longè, latè, obliquè deſinit.
  - Tertius lõgus, à ſpina oſsis ilium ſuperna obliquus deſcendit in tibiam internam & anticam, qui etiam tibiam cum membranoſo extendit. Hunc etiam motum iuuat triceps totus, præſertim ſi cũ quadrigeminis agat, & qui duo ex poſticis à tubere nati in tibiam internam deſinunt, & vaſtus internus.
- abducũt
  - Membranoſus, à radice ſpinę oſsis ilium ſupernæ in principium tibiæ externum latè non longè, principio ad ſemipedem carnoſus, deinde membranoſus, & cùm membrana muſculoſa confuſus: obliquus autem totus, vti & longus, & genu pro ligamento eſt foris. Hunc motum iuuant poſticorum exterior biceps, à tubere ortus in tibiam externam deſinens, & vaſtus externus.

Musculi in tibia siti pedem

Flectūnt antici

Peronæus, vno capite à perones epiphysi superna, altero à perones medio, peronæ foris & antè affixus descēdit, circáq; eius infernam epiphysin posteriùs tendonem geminum mittit, eidem alligatum vinculis, vno communi, duobus propriis. Tendonum maior sub planta intimus, obliquè delatus ad pternæ cum cyboïde articulum, os sesamoïdibus vsu simile assumit, sed amplum: minus tamen eo quod habet pedis tensor ad astragali & scaphoïdis articulum, deinde in os pedij maximum & vicinum inseritur: vt per se pedem foras moueat in scaphoïde, & astragalo, cum tibiæo autem flectat: minor autem in minimum, pedem etiam flectit & foras mouet, interdum portione sui parua in latus externum digiti parui, eum extendens & abducens.

Tibiæus anticus, à superna tibiæ epiphysi ortus, tibiæ affixus, & medio *eius fini anticè alligatus*, tendone vnico sed ad finem bifido, per internum pedis delato, ad finem bifido inseritur infernè, partim ossi innominatorum primo & medio, partim principio ossis in pedio maximi portione sui exigua pollicem intrò adducens & extendens.

Digitūtensor, horum duorum medius, tendone sexto, & eodem paruo, in os pedij minimum insertus: de quo mox fusiùs dicam.

Extēdūt postici

Gemelli, internus quidem à radice condyli in cruce interni: externus autem à latere aspero cōdyli externi: ambo mox carnosi, intus neruosiores, iuncti descendunt, & ad tibiæ medium cum soleo in vnum tendonem pternæ principio inserendum

rendum desinunt.
Soleus,his subditus latior,à tibiæ & perones commissura in gemellorum tendonem sub tibiæ medio degenerat.
Tibiæus posticus,à tibiæ & perones epiphysi superna ortus, totus tibiæ affixus: circa eius malleolum,seu internam apophysin ligato tendone maximo. Nam tendones eius minores duo reliqui digitos pedis flectũt,vt paulò pòst leges.

Flexionem pedis hîc intelligimus, cùm pes à recto cum tibia situ recedit,& angulum facit nunc obtusum,nunc etiam rectum,& aliquando acutum. Quo more, capitis,colli,rhacheos aliarum partium,brachij,cubiti,carpi,digitorum, & cruris ac tibiæ flexionem intelligimus, & contrariam illi extensionem, cùm partes hæ ab angulosa figura versus rectam mouentur. Quanquam in pede motum hunc vtrunque κάμπτην καὶ ἔκτασιν à quibusdam vocari scribit Galenus in fine Comment. tertij in libr. περὶ ἄρθρων.

In gastrocnemia pręter illos, musculus est digitumflexor magnus mox dicendus:& duo parui,popliteüs & plantaris: ambo ab externo cruris condylo exorti,sed popliteüs obliquior, & sua carne mox tibiæ inseritur posticæ, & internè eam motu paruo attrahens,alteri vel resupinatori,vel pronatori similis situ & vsu. Plantaris inter gemellos & soleum gracilis descendit, mox in tendonem degenerans prælongum & maximè gracilem: qui secundum tendonem pternæ robustissimum descendit, & ad astragali tergum latescit, pérque latera pternæ in plantæ totius cutim absumitur, vt palmaris in palmam. Quibusdam tamen plantaris & palmaris musculus deest, túncque tendo hic à vicinis sufficitur tendonibus ac membranis.

Popliteus. *Plantaris.* *Quibus deest plãtaris & palmaris musculus.*

Musculi digitorũ pedis articulos

- Extẽdũt
  - Omnes, digitumtensor à summa & externa tibia, eidem attensus & alligatus, per supernam pedis partem delatus, tendonibus quinque in quinque pedis digitorum articulos omnes variis sui portionibus (vt digitumtensor in manu) insertus: interdum & sexto tenui, sed longo in os pedij minimum propè totum, pedis flexiones iuuat: altero etiam exiguo paruum digitum abducit, & modicè flectit, interna verò in pollicis articulum ossa sesamoïdea cessat, articulũ eius priorem flectens & modicè abducens. Est quando non extendit paruum digitum, cùm scilicet peronęi portio exigua eum extendit, vt in musculis pedem flectentibus dictum est.
- Flectunt
  - Omnes, vt in manu, digitumflexor magnus à perones medio & tibiæ superna epiphysi ortus, inter hæc ossa medius descendit, & ad malleolum internum in tres abit tendones magnos: quorũ vnus peronæ *posticæ respondens*, inter pternam & malleolum internum transmissus, in pollicem & indicẽ trifidus subit: alij duo tibiæ respondentes per eiusdem malleoli partem anticam transmittuntur, & horum minor in reliquos tres digitos *subit*, maior in os primum innominatorum cessat, pedem totum cũ peronæo antico extẽdit. Hos autem quinque digitos flectunt hi tendones quinque partim ligamentis tum longis, tum breuibus: partim insertione, vt in manu. Primos & secũdos digitorum quatuor, digitumflexor paruus in plãta pedis media situs, à pterna inferna ortus: primos etiam horum quatuor flectunt lumbrici quatuor & interosses, vt in manu.

Digitized by Google

Digitumflexor magnus inter tibiam & peronen profundus descendit, & ad pedem in tendones magnos tres abit: quorum duo post malleolum internum ligamento communi iunguntur, & proprio separantur. Horum exterior pollicem flectit, interior è regione articuli scaphoïdis cum astragalo, os sesamoïdes magnum & crassum assumit ad eius articuli firmitatem, vt peronæus alterum ad articulum pternę cum cyboïde, & inseritur in os innominatum internum portione vna, aliis in alia, & cyboïdes: immo portione vna sub tendone peronæi desinit in os pedij quartum, prope paruum digitum. Pedis tensor hic potest statui, licet etiam per se sit obliquator: Reliquus per latus internum pternæ profundus fertur, & digitorum quatuor articulos omnes flectit, vt in manu, Galeno autem primum & tertium.

- Musculi pedis
  - Adducunt
    - Pollicé, vnus, ossi pedij maximo intus attensus.
    - Digitos quatuor, lumbrici 4, digitumflexoris magni tendonibus affixi, vt in manu: sed pedis lumbrici à digitumflexore paruo in planta sito produci videntur.
    - Interosses latus ossium pedij internũ contingentes.
  - Lumbrici in pede portione maiore digitos quatuor adducunt, minore digitum alterum abducere videtur, vt in manu.
  - Abducunt
    - Digitos quinq;, vnus, astragalò, pternæ, cyboïdi totus supernè attensus, in tendones quinque absumptus, aliquando paruum non abducit. Paruũ item abducit paruus musculus ei foris attensus.
    - Interosses latus ossium pedij externum contingentes.

Pollicem quoque ab aliis abducunt, seu intrò ducunt duo, à cauitate inter pternam & astragalum media orti, in latus pollicis internum inserti.

Musculi præterea tres in pedio ab ipsius ossibus orti, maximo, secundo, medio, omnes pollicé & indicem mouentes, vt qui in

Digitized by Google

manu ſunt ad thenar. A pedio quoque moles carnea in digitorum reliquorum latera.

Partibus aliis quibuſdam muſculi inſunt aliquando vel deſunt. A ſterno enim ſummo muſculus initio neruoſus, deinde carnoſus, ſuperficiarius, tenuis, pollicem latus, in ſextam coſtã dextrã ceſſans, ad recti muſculi dextri exortum, ſingulis coſtarum ſuperiorum cartilaginibus inſertus, mihi viſus eſt, ſiniſtrum autẽ latus eo muſculo carebat: interdum habet eum latus vtrunque, ſed inæqualem.

Ab oſſe pubis ſub cuti multis tum viris, tum mulieribus parui duo ſurſum feruntur, ſæpè inæquales, rectis velut ſuccenturiati ad eorum robur augendum.

DE TENDONIBVS.

CAP. VIII.

O τένων id eſt tẽdo ἀπὸ τοῦ τείνειν, id eſt à tendẽdo dicitur, quòd eius actio præcipua in tenſione ſeu contractione eſt. Horũ enim vnuſquiſque fibris ſuis verſus muſculi caput retractis, partem cui inſeritur eôdem contrahit ac euellit. Eſt autem tendo muſculi ἀπονεύρωσις ſeu finis, quo in partem mouendam inſerto fit motus omnis voluntarius. Villis neruorum & ligamẽtorum conſtat in vnum coëuntibus, interdum carne adhuc eos villos ambiente: id quod in multis cruris & pedis, plãtæ & cubiti muſculis apparet: ne addam linguæ, laryngis, colli, thoracis, epigaſtrij, & aliarum quarundam partium muſculos propemodum vbique carnoſos: quà tamen hi os, aut cartilaginem, aut partem aliam à ſe mouendam tangunt, neruoſi magis apparent.

Tendo quid.

ANACEPHALEOSIS MVSCVLORVM.

CAP. IX.

MVſculorum magna eſt natio, & ob id cognitu & memoratu difficilior, præſertim cum partium ſibi ſuccedentium ordinem & actionem docendo ſequimur. Clarior autem, ſed imperfectior eorũ hiſtoria fiet, ſi anticos omnes primùm, deinde poſticos recenſuero tantùm (non enim totam eorum naturam hîc repetere conſtitui) & horum medios. Corpore igitur ſupino cutíque ablata, & adipe, vbi adeſt, membrana muſculoſa totum corpus

Cutis. Adeps. Mẽbrana muſculoſa.

corpus ambiens apparet:quæ carnosior in facie & collo toto vsque ad omoplatarum spinas & claues, musculum facit latū, *Musculus latus.* sub quo in facie spectantur cilij superni leuator & depressor:labri superni & inferni leuatores vtrinque duo,& depressores totidem,& qui pinnas nasi aperit:qui verò claudit intus in naribus latet:spectantur etiam crotaphita & masseter, & sub hoc paruus in ore latens,deinde rotundus, & qui genam infernam aperit:qua fracta linguæ musculos & hyoïdis & laryngis tum communes,tum proprios aspice,& fracto osse frontis musculos septem oculi.Sub lato etiam sed in collo apparent, mastoïdeus,coracoïdeus,bronchius:& sub broncho seu aspera arteria & œsophago, super colli spondylos omnes:& superiores dorsi longus vtrinque vnus,& in cæteris quoque numerus est geminandus.In thorace autem supino corpore,spectantur deltoïdes, pectoralis:sub quo serratus maior,& ei contiguum caput obliqui per epigastrium descendentis: sub serrato maiore minor: sub his intercostales externi,& his subiacētes interni, qui aperto,excisis costarum cartilaginibus,thorace, apparent clariùs,& cum his cartilaginum septem ad sternum adductor vtrinque vnus,& diaphragma vnicum.In ventre inferiore musculi octo epigastrij,obliquus descendens,sub quo ascendens: inter cuius aponeurœses rectus, sub obliquis transuersus.Hi quatuor vtrinque. His exectis,& ablatis intestinis, ad lumbos apparent ψόαι. Musculi crus flectentes cum ilio,& obturator internus:sphincter vesicæ,musculi in huius collum propè reliquum vtrinque duo:sedis sphincter & leuator,& ante hos cremaster. In crure obliqui duo,longus & membranosus,rectus,vastus,internus & externus,crureus.In anticnemio tibiæus,peronæus, digitumtēsor. In pede, abductor digitorum quinque. In brachio manu etiam supina,cubiti flexores duo.In cubito, carpi flexores duo, digitumflexores duo,radij pronatores duo,palmaris. In manu extrema thenarii duo,ad paruum digitum duo, ad medicum vnus,lumbrici quatuor,interosses sex.

Deinde vbi pronum cadauer locaueris, apparent in collo, vbi latum sustuleris,trapezius etiam ad thoracem pertinens, sub hoc splenius,sub hoc complexus, deinde parui vtrinque quatuor,caput extendentes & circumagentes.Ad latus autem colli,scalenus, transuersarius, in medio spinatus, rhombus, & alii duo minores omoplatæ leuatores:sub rhombo in thorace rhōboïdes supernus,& sub latissimo infernus, & rhachitæ rhachi

Digitized by Google

vbique attẽſi & affixi. Ad lumbos & os ſacrum latiſsimi portio ſub qua ſemiſpinatus, ſacer, triangulus. In natibus tres: ſub his quadrigemini. In crure, quatuor poſtici, inter quos & anticos medij intus ſunt adductor craſſus, & gracilis, & triceps: ſub cuius capite ſecundo eſt obturator externus. In gaſtrocnemia gemelli, plantaris, ſoleus, popliteus, tibiæus, peronæus, digitumflexor magnus. In planta, digitumflexor paruus, lumbrici, & qui alij digitos pedum adducunt vel abducunt. In omoplata apparent præter leuatores, & rhombum etiam retractorem, deltoides, lati & latiſsimi portio: deinde ſuper eius ſpinam vnus, ſub eadem tres, ſub omoplata vnus. Hi propè omnes brachij motores. In brachio cubiti tenſores duo. In cubito iam prono: radij & cum eo carpi & manus ſupinatores duo, carpitenſores duo: digitumtenſor vnus, ſed cuius partes aliquæ digitos etiam in obliqua mouent, & hi omnes externi oriuntur à brachij apophyſi externa, vt interni ab interna, ſed radij ſupinator longus horum medius à brachio naſcitur.

IACOBI SYLVII ISAGOGES
Anatomicæ Libri ſecundi,

FINIS.

Digitized by Google

In Hippocratis & Galeni anatomicos

LIB. IACOBI SYLVII MEDICÆ REI apud Parrhisios Regij interpretis Isagoges, Liber Tertius.

PROOEMIVM.

PARTES corporis cæteras peritonæo tunica & subcostali, meningibúsque comprehensas perstringere quàm potero breuissima, sed tamen perspicua oratione aggredior. In qua quidem historia, quæ partes à nobis priùs descriptæ occurrent, vt ossa, ligamenta, cartilagines, membranæ, villi, carnes, adipes, glandulæ, venæ, arteriæ, nerui, musculi, scienter omittentur, vbi illarum memoriam leuiter lectori refecerimus: ne de re eadem nobis identidem sit dicendũ. Actionem verò cuiusque partis aut vsum ab ipsius actione, substantia, magnitudine, numero, figura, situ, connexione sumptũ, vt in priùs scriptis partibus, sic in scribẽdis, ad libros de vsu partiũ remittimus: ne Galeni plumis nos inglorij gloriemur, more quarundam Æsopi cornicum hodie infestissimarum.

DE PERITONÆO TVNICA.

CAP. I.

Peritonæos tunica, quòd toti inferno ventri περιτείνεται, id est circuntenditur, dicta, à ligamentis spondylorum lumborum præcipuè exorta, ibíque crassissima, & supernè viris, infernè mulieribus crassior, & robustior. Epiploon gignit, & mesenterium & partes ventris inferni omnes communiter ambit, & singulis singulas, & eas, quà crassior est, crassiores largitur tunicas, tanquam apophyses quasdam intro subsidentes ac extensas magis, sine tamen vlla vera perforatione. Eadem à lumborum & partium in processu vicinarum, neruis quidem sensum, venis verò nutritionem mutuatur. Huius vtilitas multiplex tum publica, tum priuata Galeno plenissimè declaratur: & nos de hac non pauca capite de Membranis diximus. *Peritonæi ortus.*

Digitized by Google

DE EPIPLOO TVNICA.

CAP. II.

Epiploon vnde oritur.

Epiploocele.

EPiploon, quòd vẽtriculi fundo & intestinis ἐπιπλέει, hoc est, innatat, dictũ: his quidẽ attensum tantùm: ventriculi autẽ fundo, & coli cõtiguæ parti ac ecphysis, & simo hepatis ac lienis etiam affixum. Ex membrana fit duplata, sed nusquam in medio vnita, à peritonæo seu supernis lumborum ligamentis nata. Venis portæ quamplurimis, & coniugibus à lũbari arteriis intertexta, surculos à costali neruo sortita, partim adiposa. id autem hominibus multis est breuius, quibusdam longius, vt etiam in scrotum rupto peritonæo quandoque delapsum, epiploocelen herniæ speciem excitet.

DE OESOPHAGO ET VENTRICVLO.

CAP. III.

Oesophagi tunicæ duæ.
villi tunicarũ œsophagi.
Tertia œsophagi tunica.

OEsophagus, seu via cibi, tunicis duabus constat, interna quidem oris tunicæ continua, & ibi crassior, durior, vbique autem neruosa: externa verò carnosa: villis vtraque contexta, illa rectis, hæc transuersis: sed ambobus deglutitionem celerantibus & vomitum, dum illi trahunt, hi trudunt. Tertiam habet tunicam à ligamentis spondylorum quibus incumbit, medius quidem colli septem & metaphreni quatuor, dexter autẽ quinto, sexto, septimo, octauo, vt cedat aortæ descẽdenti, ad nonum denique ligamentis valentibus ab eo natis in altum leuatus, arteriámque præteruectus, iam sinister pertusis phrenibus cum duobus neruis insignibus à sexto pari demissis vnitur. Ventriculus, primæ coctionis officina, œsophago continuus & substãtia similis. Duabus enim tunicis etiam constat: interna neruosa, crassa: externa carnosa, minus tamen quàm œsophagus. Villis etiam vtraque contexta est: illa rectis, hæc transuersis, & vtraque obliquis, sed paucis. Venas à porta multiplices, arterias à lũbari: neruos nuper dictos insignes à sexto pari, & minimos à costali. Ventriculi denique os, supernum stomachus dictum, amplius, & maximè sentiens ob dictos nuper neruos, infernum autem pylorus appellatum, angustius. Rotundus est vbique ventriculus, in figura oblonga, vt inflatus ostendit. Dum verò spon-

Ventriculus eiusdémque tunicæ.
Vẽtriculi os supernum, stomachus.
Os infernũ pylorus.
Vẽtriculi figura.

Digitized by Google

dylis & vasis ambobus maximis descendentibus parte postica pronatur, simitatem quandam, sed mox euanidam mentitur. Tertiam habet tunicam à peritonæo, parte phrenas subtegente, omnium crassissimam, epiploï antici procreatricem, vt posticum ventriculo substratum ligamenta lumborum supernorum edunt.

Tertia vẽtriculi tunica epiploi antici procreatrix.

DE INTESTINIS.

CAP. IIII.

INtestina tunicis quoque constant duabus propriis villos tantũ transuersos ad chyli & stercoris expulsionem sortitis: alicubi & rectis, ad horum firmitatem. Sunt enim chyli à ventriculo cocti in hepar per mesaraïcas portæ venas numerosè in suã partem simam insertis distribuendi instrumenta, præcipuè tenuia, ecphysis, ieiunum, eleon. Crassa verò cæcum, graphicè Galeno descriptum, colon, rectum, stercori colligẽdo magis destinata. Tunicam habent tertiam à peritonæo propriis illis circundatã: arteriam à lumbari, neruos à costali & vicinis rhachitis. Singulorum intestinorum iam enumeratorum magnitudo, figura, situs, connexio, in ipsis corporibus secandis potiùs quàm in picturis quibusdam omnino vanissimis, & quæ ne superficiẽ quidem corporum repræsentare possunt, spectanda. Naturæ igitur archetypum sequere, non imitatricem eius artem omnino mãcam, & rerum vmbras etiam malè effigiantem.

Intestinorum tunicæ duæ propriæ.

Tenuia intestina chylũ distribuunt.

Crassa stercus colligunt.

Tertia intestinorũ tunica à peritonæo.

DE MESENTERIO.

CAP. V.

MEsenterium, quia μέσον τῶν ἐντέρων, id est medium intestinorum, & μεσαραῖον, à raritate quadam media corporum opinor glandosorum in pancrea, & locis quibusdam aliis. Duabus etiam constat tunicis, à peritonæo prope lumbos exortis & connatis, nisi quà aut venas à porta, & arterias à lumbari in medio sui interclusas intestinis conuehunt, & easdem spondylis hepatíque affirmant & committunt: aut quà adeps multus intercessit, aut quà ipsa intestina coüestiunt propè omnia. Nam ecphysis à peritonæo, colon, quà fundum ventriculi superuehitur, ab epiploo postico vestitur. Illis autẽ in partibus intercedentia va-

Mesenterij etymõ & mesaræi.

Mesenterij tunicæ.

ſa, adeps, inteſtina, tunicas meſaræi connaſci prohibent. Suis idem glandulis & magnis & multis pancreas conſtituentibus vaſorum diuiſionem ſtabilit, & ſecuriorem efficit.

Pancreas.

DE HEPATE.

CAP. VI.

HEpar, viſcerum natura primum, ſanguinis & venarum principiũ, lobis nunc nullis, nunc duobus aut tribus, nunc quatuor, etiam quinque Hippocrati præditum: nobis plurimum quatuor, magnis duobus, paruis totidem. Horum ſinguli, præcipuè magni, conſtant carne ſua ſanguinis effectrice, venæ portæ & cauæ ceu radicibus mutuò ſe oſculantibus, ſtomachis cholidochis inter illas radices mediis, arteria partem eius ſimam difflante, membrana totum viſcus ambiente, neruulũ tum à coſtali, tum à ſtomachico recipiente, hypochondrio dextro ſuppoſitum eſt.

Libro ſuo de oſsibus

ſanguinis cauſa effectrix.

DE FOLLICVLO FELLIS.

CAP. VII.

Κύστις χολὴδοχος ſeu χολόδοχος, hoc eſt veſica bilem ſcilicet flauã recipiẽs, villos habet in ſua tunica intus rectos, nec ita multos, foris tranſuerſos, medios horum obliquos: quibus bilem retinet, vt rectis trahit ex hepate, tranſuerſis expellit in ecphyſin. A collo enim ſuo ſtomachos habet duos: vnum in hepar, inter venæ portæ & cauæ radices numeroſis ſurculis diſtribuendum, quibus bilem in ſe allicit: alterum rarò geminum, ſæpius ſimplicem in ecphyſin delapſum, quo in ipſum & inteſtina bilem expellit, euerſa facilè gemina membrana eius oſculum in ecphyſi claudente. Maximo hepatis lobo dimidia mergitur: reliquam ſimæ hepatis tunica tegit ad venæ portæ exortum, à qua venulas duas, & à vicina hepatis ſimæ arteria arteriolas, in imum vſque ipſius fundum cum nerui coſtalis dextri portione diſtribuendas accipit.

ſtomachi folliculi fellis. 2.

DE SPLENE.

CAP. VIII.

LIenis caro, tum venis à porta, tum arteriis ab aorta lumbari pluribus & maioribus, q̃ ſuæ magnitudini cõueniat intertexta,

Digitized by Google

texta, veſtitur peritoneïde membrana, neruulum à coſtali ſiniſtro recipiente, trahítq; ſanguinis in hepate geniti ceu fęcē per vas venoſum portæ ramum ſuperiorem & minorem, ac eius fęcis parte ſibi cognata magis ac familiari, per arteriarũ præcipuè calorem & motum elaborata nutritus: reliquum excernit nũc in portam & inteſtina per idem vas venoſum: nunc in vẽtriculi latus ſiniſtrum, per inſignem venam ex ſummo aut propinquo in lienis ſimę ramo prodeuntẽ: nũc in ſedem per hæmorrhoïdas, à ſiniſtra epiploïde natas: nunc in renes, per arterias ab aorta ſupra renes natas potiùs, quàm per portam & hepar & cauam, hypochrondrio ſiniſtro ſupponitur.

DE RENIBVS.

CAP. IX.

Renum caro dura & denſa, ſanguinem paucũ ad ſui nutritionem, vrinam verò ad voluptatem attrahit, renali tũ vena, tum ſubdita illi arteria multò ob hęc maiore, quàm renum magnitudini conueniat: & ſecernit vaſe duro craſſo, ex iiſdem renalibus conflato, in ipſam carnem vtrinq; diuiſo, ramis primũ binis, deinde ſæpius ſeptenis ęqualibus, dimidio ſui exteriore carni renum connatis, interiore liberis, tandem ad gibbæ renum partis medium coaleſcentibus: expellit denique in veſicam per vreteras numeroſè etiam in carnem renum diffiſſos, quos, vti & vaſa, parte ſua ſima recipit, membrana inuoluitur à peritonæo neruulum ex coſtali recipiente.

Quorſum venæ & arteriæ in renibus maiores.

DE VESICA ET VRETERIBVS.

CAP. X.

Veſicam conſtituunt duplices tunicæ, propria vna villis valde intertexta, intus rectis, foris tranſuerſis, mediis inter hos obliquis: altera ex peritonæo pubis os intus veſtiente orta: & venæ ac arteriæ inter has tunicas à colli lateribus ad vſque fundũ ſparſæ, à ramo per foramen oſsis pubis in crus deſcendente, neruuli deniq; à coſtali & infima rhachitide. Hæc vrinã ex vreteribus exceptam, foras quidem per vrethran editis in lucẽ ex-

Digitized by Google

cernit, vtero autem gestatis per vrachon in allantoïdis cauitatem longam, angustam, rotundam: quæ in ipsius fines magis effunditur, ne amnion, chorion, vterum, fœtum premat. Vreter autem stomachus quidam est tunica tenui, sed densa, villis tantùm obliquis texta, à renis sinu per eius simam super psoas delatis, vbi alteram à peritonæo tunicam mutuatur, tandem inter vesicæ tunicas, spacio breui interlapsus, donec paulò supra vesicæ os in ipsius capacitatem erumpat, membranulis tamen geminis eius orificio appresis, tunc cedentibus, aliâs vrinam in vretêra regeri prohibentibus. Vrethrã autem seu meatum vrinarium, in viris longum, angustum. S. literæ Romanæ modo obliquũ, incipit prostata contigua vesicæ glandula: continuat sphincter, & propria colli vesicæ corpora penis absoluit, in mulieribus verò breuem, latum, rectum, neruosa tunica efficit.

Vreter.

Vrethra seu meatus vrinarius.

DE TESTIBVS ET VASIS SPERMATICIS. CAP. XI.

TEstes, διδυμοι dicuntur, quia gemini sunt, rarò plures, aut pauciores. Substantia constant molli & ob vasorum spermaticorum, quibus variè pertexuntur, multitudinẽ, rara, laxa, cauernosa, semẽ ipsum percoquente: ab iisdem vasis acceptũ, per epididymiden, propriam ipsorum & vbique contiguam tunicam, & inde per parastatan testi impositum corpus testis alterius quadam effigie. Porrò vasa spermatica prodeunt, dextra à caua, & aorta sub renali: sinistra verò vena quidem à renali, rarò à renali arteria: deducũtur autẽ inuoluta, in ventre quidẽ peritonæo, sed extra ventrem erythroïde tunica, à vasis iisdem & suis, & musculo testium gracili rubrata, ex peritonæo etiam nata, & testem testísque epididymiden totam inuoluẽte. Ea autem erythroïs tunica mulieris testibus aut nulla est, aut ob paruitatem non conspicua. Aliæ sunt tunicæ vtrique testi communes, cutis ipsa ὄσχεος seu scrotum, priuatim hîc vocata, & subiecta illi, passimq; vt etiam erythroïdi connexa mẽbrana carnosa, hîc quàm in corpore reliquo vtraque tenuior, venis tamen multis & arteriis interspersa. Sunt præter hæc pori spermatici, ex parastata prodeuntes, erythroïde ad imum vsque ventrem educti, quem ingresi, & peritonęo tecti, mox reflexi per prostatan in vrethrã corriuant, seménque in eam excernunt.

Epididymis.

Vasa spermatica.

Erythroïs tunica mulieribus nulla, aut admodũ exigua.

Pori spermatici.

DE

DE PENE.

CAP. XII.

Vesicæ collum, à prostata circulari & pertusa aut duplici glandula incœptum, sphincter ad sedem vsque producit: inde musculi duo graciles vretico, & eidem seminali poro subditi, & iūcti aliis duobus prodeuntibus ab intestini recti musculis, cōtinuant per totū peritonæum vsque ad penem. Hunc verò efficiunt ligamenta duo, rara, sanguine crasso, nigro, plena, tactu exquisito prædita, ex osium pubis commissura propè tota prodeuntia: supernè vnita, infernè distantia, quantum poro vretico perficiendo cum cuti & membrana carnosa sufficiat, donec in glandem, penis finem desinant. Quibus & ambientibus ipsa membranis compluribus, præsertim carnosæ & cuti, vasa & multa & magna à sacris, nerui autem à costali & rhachitide infima distribuuntur.

Quæ penem constituant.

Glans penis.

DE VTERO.

CAP. XIII.

Vterus, tunica constat propria, velut ex duabus diuiduis coagmentata, villos habenti rectos intus, nec ita multos trāsuersos, foris paulò plures, obliquos horum medios & plurimos & valentissimos. Vteri naturam perficiunt tunica altera, venæ, arteriæ, ambarum cotyledones, nerui, cornua, testes, & per hæc omnia connexio cum partibus vicinis, situs, magnitudo, numerus, figura: præter hæc, vteri os & collum, & ipsius colli os seu pudendum. Tunica vteri altera est neruosa, à peritoneo hypogastrij propinquo nata, in recens fœtis & parturientibus, vti & propria, est tenuissima in virginibus, sterilibus, parere cessantibus, crassissima. Venæ & arteriæ vtero distribuuntur duplices: primæ à spermaticis vasis, quæ mulieri vt viro nascuntur: dextra quidem à vena caua & aorta, paulò infra renalia: sinistra verò à renalibus, nisi quòd arteria sæpè ab aorta exit, sed venæ ambæ multò maiores quàm arteriæ: præsertim parturiente iam muliere Hæc vasa ramulum quēdam flexuosum valde testibus largita, in vterum absumūtur, inter tunicas eius duas variè dispersa, sed magis propriè vteri tunicæ hærentia, vti & secundę, partim in vterum ascendentes, partim in eius collum descenden-

Vteri tunica.

Altera vteri tunica.

Venæ & arteriæ vteri.

Digitized by Google

tes, ortæ autem à sacrorum vasorum ramo, per osſis pubis foramen in crus deſcendente. Quæ verò vaſa quatuor alia in vterum à renalibus vidit in quibuſdam Herophilus, in aliis mulieribus non vidit Galenus, ſed tantùm in ſimiis & ea rariús. *Cotyledones.* Cotyledones ſunt ora vaſorum in vterum internum penetrantia, quæ præſertim grandiore iam fœtu, aut menſtruis per hæc fluxuris intumeſcunt, hæmorrhoidum paruarum modo, ſeruata ſcilicet in medio ipſorum orificiorum parua ceu cotyle, & cauitate, per has vtero pregnantis adhæret chωrion, paribus ſuorum congenerum vaſorum oribus, tum chωrij interuentu fretus, ſicq; in vtero nutritur. Hæ in capra, oue, cùm mactantur, granis tritici forma, magnidine & colore ſunt ſimiles: in iiſdem parturientibus maiores. In vacca recèns pregnante, papillam vaccæ referunt, in parturiente ſpongias albas foraminulentas repræſentant, tam magnæ vt ſingulæ manum impleant. Cotyledones autem in muliere qui negat, Hippocratem negat. Ob id librum quintum anatomes Hippocraticę legat, vbi Galenus *Aph. 45. lib. 5.* Hippocratis in his reprehẽſores apertè confutat. Spectet etiam mulieres magnas, ſanguine paulò caſsiore præditas, venis latis, recèns enixas: in his enim cũ manifeſtè viderit, in cæteris eaſdẽ, licet obſcuriores ſint, facilè intelliget: & ſi luſcioſus eſt, aut aliter imbecilla oculorum acie, decrepitorum conſpicilia aliis nõ paucis perſpiciẽdis vtilia adhibeat. *Nerui in vtero vnde.* Nerui in vtero diſtribuuntur, à coſtali & ab infima rhachitide. *Cornua vteri.* Cornua, ſunt duæ vteri apophyſes exiguæ, à lateribus ad ilia, papillæ ſeu cornibus exorientibus ſimiles, ob id eas cornua vocat Diocles. *Semẽ muliebre in cornua excernitur.* In hæc duo cornua ſemen muliebre excernitur, & contractæ allantoïdis extremitates finiuntur. *Teſtes muliebres.* Teſtes vteri lateribus ad fundum adiacent, vtrinque vnus, multò minores virilibus, tecti tum peritonæo, vaſa in hos ipſos cum ſanguine ſeminali varicoſius educente, tum epididymide propria tunica. Sed erythroïde & ſcroto, & carnoſa membrana carent. A teſtibus vaſa ſemen in vterũ per cornua deferunt, initio ampla, vt virilia, deinde anguſta, rurſus ad vterum laxata. *Connectitur vterus vicinis partibus.* Connexio vteri cum partibus vicinis maxima eſt, per tunicam à peritonæo exortam, quę vterum firmiſsimè alligat oſsi pubis, ilium, & ſacro. Per venas quoque & arterias præcipuè ſpermaticas, & peritonæi apophyſin has deducentẽ, magnis vaſis alligatur, vt per neruos rhachi. Per quoſdã quoq; villos tenues inteſtino recto, per alios veſicæ, ſed plures & laxos. Per vincula etiã laxa oſsis pubis & ſacri, & lũborum,

musculis.

musculis. Sine vllis autem vinculis vterus attingit, in pregnante præsertim, intestina multa, ilia & totum hypogastrion, in quo ipse situs est, inter vesicam & intestinum rectum: ita vt recto intestino propè toti incumbat, & vesicæ fundum suo vmbilicū versus excedat maiori ex parte, à collo autem vesicæ ad pudendum excedatur. Magnitudo mediocris vteri longa, vt plurimū, est vndecim digitos, à fundo ad pudendum. Ad ilia autem præcipuè cornibus extenditur. Enixæ quàm adhuc grauidæ vterus multò est minor, & virginibus, & vetulis, & sterilibus, quàm vtero gerentibus. Vterus muliebris sinu duplici dextro & sinistro, etiam Hippocrati distinguitur, per illam tunicę proprię in medio glutinationem sutura quadam, qualis scroto inest, obscuriore tamen, foris designatam. Figura vteri & vesicæ similis, sed cornibus differt atque cotyledonibus, quanuis multùm obscuris, præterquam (vt dixi) ad partum, & in menstrua purgatione. Vteri os in virginibus, & vtero gerentibus, & sterilibus, & parere cessantibus est glandi virili persimile, parturientibus verò & recèns enixis adeò extenditur & patet, vt nihil eius supersit, sed cauitas vna propè æqualis, à fundo vteri ad pudendū appareat. Id os à conceptu multum contrahitur Hippocrati: mediocriter autem aperitur dum semen aut recipit, aut excernit, & menses. Idem os epiploon inter vesicam & vterum illapsum in valde obesis comprimit, & conceptum impedit Hippocrati. Vteri collum, est corpus musculosum, carne dura & cartilaginosa cōstans: in annos semper magis durū, & cartilaginosum euadens: ita vt vetulis iam sit simile summitati asperæ arteriæ, vt rectè comparauit Herophilus. Pudendum cunnus nostris dictum, os colli est vteri, cui cutacea epiphysis, seu pellicula quædam innascitur virorum præputio respondens, quam nympham vocauerunt. Fœtum in vtero totum membranæ inuoluunt duæ, χόριον & amnios: allantoides vnius tantùm lateris portionem tegit. Chorion membranis constat duabus, ex virili semine, &, quà tāgit cornua, ex muliebri genitis: inter quas feruntur ad fœtum nutriendum multæ tum venæ, tum arteriæ, nascētes ex congenerum vteri vasorum oribus, numero & magnitudine paribus: quæ cotyledonas vocauit Hippocrates. Allantoïdes tunica, allanti, id est intestino cuidam laxiori vtrinque contracto similis, ex vracho (cui ex spermate serosiori origo est) gignitur, dilatato & vtrinque longiùs sed rotundè producto, sed mox paulatim ad fines ambos cornibus insertos contracto. Est enim tu-

Vteri magnitudo vndecim digitorū.

Sinus duplex vteri.

Figura vteri.

Vteri os.

Aph. 51. lib. 5.

Aph. 46. libr. 5. & lib. de sterilibus.

Vteri collum.

Pudēdum muliebre.

lib. 14. vsus part.

Fœtus mēbranæ.

Chorion duabus membranis cōstat.

Aph. 45. lib. 5.

Cotyledones.

Allantoides.

Eius origo.

nica tenuis,ac debilis,duplex,rotunda,ſtricta,longa,vrinam totam ſola continens: totum autem fœtum non comprehendit, ſed partibus tantùm eminẽtibus,capiti,natibus, pedibus ſuperiecta apparet,ſub chorio & ſuper amnion ſita, & amnij minimę portioni vno latere ſuo ꝑ tunicæ ſuæ apophyſes affixa. Amnios, tunica eſt ampla,adeo vt totum fœtũ ambiat vndique,& craſſa & robuſta: quia non ſolùm ſudorem fœtus acrimonia & fœtore moleſtum continere debet, ſed etiam fœtus artuum motioni obſiſtere,ne ab ea promptè rumpatur. Hanc verò & chorion,& interdum allantoïdem rumpit facilè fœtus in partu, morbo, morte, brachiis iactatis & cruribus. A chorio vndique comprehenditur,ac etiam tangitur vndique,præterquam qua parte minima intercedit allantoïdes.

Amnios fœtum totũ ambit.

DE TVNICIS SVBCOSTALIBVS.

CAP. XIIII.

COſtas omnes ſua perioſtio veſtitas tunicæ ob id ὑπεζωκῦιαι,ſeu coſtas ſuccingentes dictæ,& ſitos inter has muſculos ſubtegunt, & diaphragma, œſophagum,venam cauam,arteriam læuem & aſperã, pericardion, pulmones: à ligamentis ſpõdylorum thoracis enatæ,& mox parte ſui altera connexæ, per thoracem medium in duo æqua diuidendum eductæ ad ſterni medium, inde ad ſuas coſtas & ſuam originem recuruatæ, vtris vtraque ſpeciem præfert. Venas & arterias ab azygo, arteria magna, mãmalibus, & phrenicis vaſis parte ſui his propinqua recipiunt, neruos autem,à paribus dorſalibus quidem quà coſtas tegunt, phrenicis verò qua phrenas,ſextis ex cerebro ortis,cætera.

Origo ſubcoſtalium tunicarũ.

DE ASPERA ARTERIA.

CAP. XV.

ARteria hæc,larynge & cartilaginibus,C Græcũ referentibus omnibus cõſtat,quę σιγμοειδεῖς vel σιγματοειδεῖς ob id vocantur, à quibus aſpera & inæqualis efficitur. Harum pars craſſior foras vergit, tenuior & finis vterque intro, quà œſophagum tangit. Hæ membrana,oſſium modo,veſtiuntur,& ab hac tum per

ſuos

ſuos fines ſecum, tum per ſua latera vicinis cartilaginibus colligantur. Tota hæc arteria tunicis duabus veſtitur, intus quidem denſa & dura, villis vbique rectis intertexta, cum tunica oris & œſophagi interiore continua, foris verò molli & tenui neruos recurrentes colligante. Larynx verò arteriæ huius principium faucibus continuum, tribus conſtans cartilaginibus: thyroïde ceu ſcuto quodã aliis præpoſitã, arytenoïde ſumma vaſis oleari os imitante, cartilagines tamen duas ſortita: tertia verò innominata infima, ori œnophori (quod brochum Galli vocant) perſimilis. Totus autem larynx præcipuum vocis eſt organum: beneficio muſculorum in myotome dictorum: quam tamen acutam vel grauem præcipuè facit arytenoïdes, adiuta cartilagine epiglottide, arytenoïdem, magis minùs, claudente, laxatis aut contractis duobus muſculis ipſam releuãtibus, adiuta quoque gargareone, carũcula de pallato ſummo & intimo pendẽte, vocem ipſam plectri ritu modulante.

Tunicæ aſperæ arteriæ duæ.

Larynx, eiúſque cartilagines.

Larynx vocis organum.

Vox acuta, grauis.

Gargareõ vocis plectrum.

DE PVLMONIBVS.

CAP. XVI.

PVlmo, carne molli, rara & velut ſpongioſa conſtat, vaſis tribus intertexta: antè quidem arteria venoſa, pòſt verò vena arterioſa, & media harum aſpera arteria, hácque iam inde à quarto thoracis ſpõdylo: vena à dextro cordis ventriculo, arteria à ſiniſtro: omnibus in totos pulmones ramoſè diſtributis vſque ad ipſorum tunicam à ſubcoſtali ortam, & neruulos à ſexta cerebri coniugatione ſortitam. Pulmo tam dexter quàm ſiniſter lobis duobus conſtat: ſuperiore vno, altero inferiore, ſæpè palã diſcretis, interdum obſcurè. Præter hos tertius eſt dexter exiguus, vaſis perpaucis textus, media cauitate venam cauam cor appetentem ceu puluino molli excipiẽs ac firmans, in hominibus ſternõ oſsibus ſeptem compoſitum ſortitis. Quales Galeno & Mondino, & Nicolao Maſſæ Veneto ſemper ſunt obſeruati, nobis aliquoties, ſemel Geruaſio Guetaldo Aureliæ, medico lõgè præſtantiſsimo, & aliis, ſcio certò, non paucis. Quibus verò cũ ſterno thorax anticus eſt breuior, iis pericardios tunica in phrenas magna ſuæ cauitatis parte incidit, & in hanc cauitatem vena caua, lobo hoc quinto propter viæ breuitatem non indigens.

Arteria venoſa.

Vena arterioſa.

Aſpera arteria.

Lobi pulmonis.

Tertius pulmonis lobus.

Digitized by Google

DE PERICARDIO.

CAP. XVII.

Lib.6.vsus part. PEricardios tunica est crassa, dura, villorum expers, à cordis basi nata, cordísque, quod vndique ambit, figuram imitata, à subcostali, quà thoracem dirimit, tunicam alterã mutuata, neruos autem à sexta cerebri coniugatione, seu à recurrente sinistro, venas & arterias à phrenibus, & membranis medianis. Phrenas, vt dixi, non attingit quibus sternon septem ossa est sortitum: attingit magis quibus duo tantùm, aut tria, & ea breuia, minùs quibus plura & longiora. *Humor in pericardio* Seorsum humorem largiorem, parciorem continet naturâ, sed vaporum concretione per mortis frigus auctiorem.

DE CORDE.

CAP. XVIII.

Lib.13.vsus part. COr vitæ principium carne constat sua, sed dura & solida, villos suos certè validos ambiente rectos, à basi ipsius in mucronem tendentes, transuersos illis ad angulum rectum incidentes, obliquos horũ situ medios: quorum rectis fit per diastolen ex caua vena sanguinis, ex arteria venosa aëris in ventres attractio, *Diastole.* transuersis per systolen sanguinis in venam arteriosam, & arteriam magnam expulsio, fuliginosi autem excrementi in arteriam venosam: obliquis verò per quietes inter diastolen & systolẽ medias cor sanguine ex vena caua in suum ventrẽ dextrũ, spiritu ex arteria venosa in sinistrum attracto perfruitur. *Systole* Sunt namque cordi ventres duo, carnis ipsius portione media ceu diaphragmate quodam secreti: dexter idémq; multò amplior, sed carne & parciore & molliore septus: sinister verò alter spirituosus multò angustior, & carne tum largiore tum densiore tectus: *Ventres cordis duo Dexter, sinister.* quorum vtrique sua est auris neruosa, caua, ad ora vasorum materias immittentium affixa, villis etiam triplicibus cõtexta, sanguinis & aëris ceu promptuarium quoddam. *Vasorum cordis orificia.* Sua etiá sunt ventribus orificia vasorum: dextro quidem venæ tum cauæ, tum arteriosæ: sinistro autem arteriæ tam magnæ, quàm venosæ: & orificiis singulis suæ sunt epiphyses membranarũ par- *In orificiis vasorum cordis epiphyses mẽ*

tim

tim foris intro enatę, ori scilicet venæ cauę tres, arteriæ autem venosæ tãtùm duæ: & hæ omnes ambitu inæquales & velut lacerę (illæ sanguini, hæ aëri in cor immittẽdo præfectæ) partim intus foras in duobus reliquis oribus, tres in vtroque ambitu æquales, sanguini tum crassiori ex dextro ventre in pulmones per venam arteriosam, tum spirituosiori ex sinistro in magnã arteriam emittẽdo destinatę. Omnium autem orificiorum in cor apertorum maximũ est arterię magnæ, cuius ex corde initium est cartilaginosum, magnis autem & vetulis iisdem animalibus, osseum. Cordi etiam sua est tunica, neruulum à sexto pari aut recurrente sinistro sortita. Venam quoque à caua ventrem dextrum ingressura, circa basin coronę modo inuolutã, & ramulis inde multis in cordis corpus superficiarium distributam habet, & arteriolas duas inæquales, ab aorta sub membranarũ epiphysibus productas, & venæ coronariæ modo distributas. Internum enim cordis corpus à sanguine ventribus contento abundè nutritur & temperatur.

branarũ multiplices, quas valuulas vocant.

Cordis tunica neruum recipit.

DE MENINGIBVS.
CAP. XIX.

MEmbranæ duæ cerebrum vestiunt & muniunt, & suis vasis nutriunt & temperant: crassa & dura, cranio in suturis, & alibi passim colligata, per vincula quędam membranosa vasculis plena, partim ab ipsa foras in pericranion emergentia, partim à pericranio in ipsam transeuntia. Inferno autem cranio vbi crassior est, passim velut cõnata sic inuenitur, vt eam separare sit labor: alibi & altiùs in cerebrum trifariam diuidẽdum dimissa, tantum à cerebro & tenui meninge discessit, quãtum illi suscipiẽdo, dum pulsatione dilatatur & contrahitur, sit satis. Cum tenui tamẽ meninge iuncta est in rhachitide, quia ibi non pulsat: alibi contracta eadem ac duplata, sed in vasis ibidẽ conclusi formam fistulata, sanguinem in omnem suam & tenuis meningis & cerebri partem dimittit. Interior autem meninx tenuior, nõ modo cerebrũ vbiq; etiam quà id crassa meninx quadantenus separat, & quà sunt ipsius meandri, vestit, & vasis irrigat, & nutrit, & temperat: sed etiam in ipsius meãdros & anfractus cum vasis suis altiùs inseritur, & sub lambdoidis summo in ventres cerebri, ambę quoque rhachitida totam & neruos deducunt.

Crassa meninx.

Tenuis meninx.

Digitized by Google

DE CEREBRO ET CEREBELLO.

CAP. XX.

Lib. 8. vs. part.

CErebrum, est veluti medulla quædam foris in magnos flexus tenui meninge interceptos digesta, intus autem coactior. Nam sua basi continuum non sibi tantum, sed etiam rhachitidi & per hanc cerebello. Anticum est præhumidum, quò autem posterius procedit, eò siccius euadit, vti & rhachitis ex vtroque nata, & neruos iam multos intra cranium velut enixa: hoc verò rhachitidis principio longè siccius est cerebellum, ex multis & admodum paruis corporibus coagmentatum, velut vstione quadam subflauum. In cerebro antico ventres duo, prægrandes viuo homine: priori parte pueris quamplurimis, aliarum ætatū paucis, in foramina ethmoïdea peruij: posteriore in tertium ventrem mediocrem, sub psalloïde concurrentes: à quo meatus est longus, sed angustus, in viuis autem amplior, gloutiis subditus in ventrem quartum, omnium postremum & minimum, inter cerebelli basin & parua quædam eiusdem latera rhachitidi continua, & ipsam rhachitida constitutum. Hi verò quatuor vētres præcipuè, sed etiam tota cerebri & cerebelli & rhachitidis ibi sita substantia, spiritum animalem continent, facultatis animalis, & per eam actionis motoriæ, sensificæ & principis authorē, qui plurimus in cerebello est: quippe quòd principium omnium neruorum in corpus totum distribuendum erat futurum.

Anticum cerebrum humidius

Cerebellū.

Antici cerebri ventres duo.

Meatus in in tertium ventrem.

Psalloides

Meatus in quartum.

Quartus venter minimus.

Quid vētres quatuor in cerebro præstent.

Lib. 8. vs. part.

DE QVIBVSDAM TOTIVS CEREBRI PARTIBVS.

CAP. XXI.

VEntres duo anteriores separat corpus τυλλοειδὲς, hoc est callosum, ex cerebri antici substantia durata coactum, horum ventriū initio & fine crassum in medio tam tenue vt perluceat. Ab huius fine ψαλλοειδὲς corpus incipit, tribus ceu arcubus ex durata quoque magis cerebri substantia conflatis, tanq̃ fornicem ad vētris medij tutelā repræsentans. Huic proxima sunt γλοῦτια, & velut nates quædā geminæ, ex durata etiā cerebri substantia constitutæ, suprà quidem & antè κωνάριον sustinentes.

γλούτια seu nates κωνάριον sustinent.

Posterius

Poſterius verò epiphyſin σκολικοειδῆ: inter latus autem dextrũ & ſiniſtrum conſtituentes meatum, à medio ventre ad poſtremum. In vaſorum autem ſublimium chωroïde plexum & ventres anticos petentium diuiſionem ſecuram κωνάριον glandula, κώνῳ & nuci pineæ forma ſimile, conſtitutum eſt, non autem velut præfectum ſpititus animalis diſtributioni. Glandula altera, cerebro & craſſę meningi in clinoïde ſubdita, quæ pituitam ex medio ventre per meatum amplum, & per anguſtiorem ſæpè ex poſtremo choanæ, id eſt infundibulo influentem, tranſcolat in palatum & nares: circa quam glandulam πλέγμα δικτυοειδὲς ex arteria carωtide inibi ſæpius retium modo implexa & intertexta cõflatum, ſemper in omnibus hominibus (vt in calumniarum depulſione decimanona demonſtraui) conſpicuum, licet nunc minus, nunc maius.

Altera glandula.

Plexus retiformis vulgò rete mirabile.

Choana, cauitas eſt mẽbranoſa infundibulo ſimilis, ex portione meningis tenuis ſeu chωroïdis facta. Hæc autem incipit vbi meatus duo coëunt: vnus ex fundo medij ventriculi, alter à meatu in ventriculum poſtremum: deſinit autem in glandulam medio cauam, foraminibus oſsis ſphenoïdis inter apophyſes clinoïdεις incumbentem ſub craſſa meninge, circum quam & πλέγμα δικτυοειδὲς loco omniũ tutiſsimo collocatum.

Choana.

σκωληκοειδὴς ἐπίφυσις, corpus eſt ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, multipliciter, variè, denſè articulatum & compoſitum, modo vermium coſſorum vetulas quercus depaſcentium: gloutiorum dorſo id corpus inuehitur & illis vtrinque aſtringitur & affirmatur per ligamenta quæ τένοντας id eſt, tendones appellant: ſecundum totũ meatum, qui à ventre medio ad poſtremum fertur, extenſum eſt, ac ſpiritus animalis per eundem tranſitui præeſt.

Vermiformis epiphyſis.

Lib. 8. vſ. part. & lib. 5. sanitatis tuendæ.

DE RHACHITIDE.

CAP. XXII.

Μύελος ῥαχίτης, id eſt, medulla ſpinalis ſeu dorſalis, ex cerebri totius baſi exorta, eíque corporis ſubſtantia ſimilis, cerebello etiam continua, neruorum propè omnium principium: per rhachin totam deſcendit, ſemper ſeipſa & durior & minutior reddita: neruorum paribus (quæ intra cranium quidẽ quatuor poſtrema, in rhaci autem viginti nouem producit)

tandem velut effœta in finem desinit breuem, acutum, simplicem cum coccyge. Vestitur quoque vti cerebrũ meninge tum tenui vasa ipsam nutritura colligante & substantiam eius admodum mollem, cerebro tamen non paulò duriorem constringente, tum crassa tenuem ambiente & muniente contra spondylorum duriciẽ. In quod subsidium tertia præter has tunica neruosa, valida admodum & crassa & aspera, humore viscoso circunfusa, illis duabus est circundata: per quam rhachitis à cerebro differt, & quòd pulsu motúq; caret, & quòd nullum habet medium interuallum vt cerebrum. Venæ verò & arteriæ ex vicinis maioribus vasis tot paria rhachitidem & spondylos nutritura immittunt per foramina etiam neruis communia, quot per eadem neruorum paria emergunt. Oriũtur autem, tenuis tunica rhachitidis à tenui meninge cerebri, vt crassa à crassa: sed tertia illas complexa, & colligans, & muniens, ab osse occipitis quo loco spondylis committitur: desinunt autem in ima spina. Porrò horũ triũ ventriũ modò cõmemoratas partes coniungi dicimus: supremi quidẽ meningibus, medij costali seu succingente costas membrana: infimi peritonæo: id enim nutritorias partes (vt antè docuimus) ambitu suo omnes conuestit, & singulis peculiarem largitur tunicam. Epiploon, etiam à peritonæo exortum, simam hepatis, lienis, ventriculi fundum coli vicinam huic partem & ecphyseos etiam colligat: & mesenterium, à peritonæo quoque vel peritonæi origine productum, intestina, hepar, lienem, vẽtriculum connectit. Ad hæc vena porta, & portio quædam lumbaris cauæ & arteriæ, & neruus tum costalis, tum à lumbis & osse sacro exiguus, multas partes nutritorias colligat, & sua facultate iuuat. Hepar præterea in multis colligant peritonæo vincula quædam membranosa, vt interdum lienem, & costali tunicæ pulmones. Sed quibus aliis partes tum hæ, tum aliæ alligentur, spectanti clariùs apparebit quàm legenti aut audienti. Nunc ad administrationis anatomicæ explicationem transeo.

Tertia rhachitidis tunica

Gal. cõm. 3. in libr. περὶ ἄρθρων.

DE

DE ADMINISTRATIONE ANAT. CAP. XXIII.

ADministratio anatomica mihi constat, in corporum delectu, instrumentis idoneis, sectionis modo. Corpus hominis temperatum sit, ergo bene carnosum, magnitudine mediocre, iuuenile: id enim, vt est sanissimũ, sic partes ostendit integriores substantia, magnitudine, numero, figura, situ & connexione. Tamen in omnibus exercenda est sectio, nec sine aliquo cõmodo. Nam gracile venas, arterias, neruos promptiùs & clariùs exhibet: obesius adipem, tunicas, membranas: longius enormi magnitudine, vt breuius paruitate, partium figuram vitiat. Quanquam nihil prohibet temperatum esse aut paruum aut magnũ, si modò vtrique adsit partium omnium eucrasia & symmetria, & actionum perfectio. In pueris partium teneritas sectionem facit promptam, & multa ætatis huiusce corpus habet ætatibus aliis negata: ventres cerebri anticos in ossa vsq; ethmoïdea pertusos, ossa cartilaginosa, epiphyses manifestas, ossium sterni, sacri, coccygis, innominati apertas discretiones: senes ossa perfectiora, duriora, coactiora, cartilagines in ossa duratas, partes solidas omnes duras & corij modo rigidas, ob id fractu dum violentius tractantur, contumaciores. Adhæc morbo etiã sublata corpora secabis, vt mortis causa tibi certiùs cognita te in aliis prudentiorem reddat. Nec hominum corpora solùm secabis, sed etiam simiarum, & aliorum animalium homini in multis similium: tamen malim te in solius hominis partibus primùm exerceri: deinde scientia hominis partium consummata in aliis animalibus colludas. Quãquã veteribus exercitationem hanc video primam placuisse in simiis: vel quòd illarum quàm hominum secãdorum copia erat maior, vel vt homines formidolosos paulatim assuefacerent corporibus hominum secandis. Nam reuera pleriq; sunt initio tanta animi paruitate, vt animo statim linquãtur, si vel morborũ vel remediorũ nomina audiuerint, multò plures in idẽ symptoma incidũt, si vulnus apparari viderint, aut venam incidi. Plurimi autem hominis sectionem per initia auersantur, nec sine animi magna molestia ferunt: si tamen possunt, statim ab initio hominis corpori primùm spectando dum secatur, deinde etiam suis manibus secando assue-

Corporum delectus.

In omnibus corporibus exercenda sectio.

Pueri.

Senes.

Morbo sublata corpora quare secanda.

Simiæ & alia animalia secanda.

Digitized by Google

ſcant. Simplex enim illa diſcendi ratio & breuior eſt & certior & memoratu promptior, dum vni tantùm hominis corpori ſumus intenti, neque auertimur ad partium noſtrarum cum partibus aliorum animalium ſimilitudinem vel diſsimilitudinem. Quæ res profectò ingenia etiam præclara multùm turbat, & hodie etiam cogit ambigere de hominíſne, an ſimiæ partibus, hæc vel illa ſint conſcripta. Vnius itaque hominis vt ſanitatem & tueri, & amiſſam reſtituere medici eſt munus, ita & partes penitiùs & maxima cura exploret. Sed vt ſimias aqua ſuffocatas Galenus deligebat, ſic homines aquis merſos delige potiùs quàm laqueo ſtrangulatos, vel truncatos, vel vulnere enectos, aut morbo aliquo confectos. In ſuffocatis enim omnia ſunt integra, ſi aquæ magnam vim ex ventriculo manibus compreſſo per œſophagum effuderis. Qui verò ſunt ſtrangulati, partes colli omnes habent contuſas, & caput ac thoracem ſanguine pleniora, quàm vt earum partium naturam poſsis facilè explorare. In truncatis perit partium quamplurimarum continuitas, & ſanguinis multa vacuatio venas & arterias reddit flaccidas, ob id parum conſpicuas. Quę incómoda etiam ſunt in his quæ vulnere inſigni ſunt enecta. Si autem id vulnus ſua eſſentia fuerit paruum, ob læſæ tamẽ actionis præſtantiá, magnum & inſigne dicetur, vt initio rhachitidis, in corde, in neruo vulnuſculum: vt etiam à caſu non ita violento ſint mortui deprehenſi. Morbo denique mortui partes ſæpè multas ob noxam inſignem habent vel putres, vel à ſua natura ita mutatas, vt ſpectari eas vel nequeas, vel ob graueolentiam non velis. Tamen etiam horum ſectio nõ eſt, vt antè dixi, infrugifera, quomodo neq; eorũ, quibus totus ferè ſanguis effluxit. Nam & ſępè ſecta caua ſanguinẽ totum in vas ſubditum effundimus & lauamus, ne is poſtea partes alias obſcuret, vt pòſt audies. Inſtrumentis vtor admodum paucis, ſcalpris, figura, acie, materia variis, metallica, buxea, eburnea: cultello perbreui, forma cordis, ſed ancipiti: & ſerra omnibus conſueta, præterea falcata, & ea nunc in dorſo, nunc ſimo dentata: & tubulis inflando cauas partes vtilibus. Nec tamẽ prohibeo, vel ad apparatum maiorem aliis vti: & his vel argenteis vel aureis, &, ſi vis, ex quauis materia, modò ſint affabrè cócinnata: ſi gloriam captas ex eorum pulchritudine & multitudine. Hanc inſtrumentorum ſupellectilem tam variam, nec appello, nec pingendam exiſtimo, ſed ſpectandam & viſu cognoſcendam tibi relinquo, dum ſectiones vel obſeruabis, vel etiam

Homines aquis merſos ſecandos potiùs quàm alios.

Strangulati.

Truncati.

Vulnere enecti.

Morbo mortui.

Inſtrumẽtorum delectus.

cum

Digitized by Google

cũ alio peritiore, & instrumẽtis his instructiore obibis. Nam & sectionis modũ visu & tactu tibi experiũdũ potiùs duco, quàm auditu & lectione: quæ sola neque nauclerum, neque imperatorem, neque idoneum theriaces compositiorem vnquam fecerit: sed ipsa potius administratio aut visa, aut etiam tuis manibus tractata: tamen paucis admodum verbis ipsos sectionis idoneæ fontes aperio, in venis, arteriis, neruis, musculis, contentis ventre inferiore, superiore, cranio, & paucis quibusdam aliis partibus. Nam ossa & ossium medulla, & adeps, & aliæ partes non paucæ simplices se ob oculos secando passim offerunt, vt non ita curiosam requirant obseruationem. Venas igitur & arterias sic disquires, vnguibus, aut obtuso cultello, & suspẽsa manu, ne ipsarum tunicam violes, sanguinémque operis tui perturbatorem effundas, deteges, vt spectes quò, & quot, & quantis ramis distribuantur. Quod si tuæ manui parum fidis, eas ex paruis interuallis laqueo per acum librariam seu intortam iniecto, excipe, vt si imprudens venam secueris, aut laceraris, paucus & solus qui inter vincula est effluat. Quod si largior sanguis affluat, opúsque tuum nimis turbet, totum eum effunde, & vasa ablue, & aquam in subiectam peluim abiice, pòst inceptam sectionem perfice, immissis in vasa filis quibusdam ferreis aut plumbeis, aut etiam betulę, vel similis plantę surculis: secundùm quæ fila sectionem vasis totius & ramorum persequere. Potes etiam non infœliciter tunc vasorum distributionem inflando per tubulos explorare, quod probo magis, quàm humorẽ crocatum, vinatum, vel aliter coloratum in sanguinis iam effusi locum per tubulos immittere. Hi enim opus postea interturbant dum effluunt calore suo, quo venas reddebant magis conspicuas & repletione distentas. Venas portæ similiter aut plenas sanguine, aut flatu, humoréue colorato explorabis: sed faciliùs ligato duobus locis stomacho, & inter vincula secto, deinde in ventrem inferiorem deturbato. Sic enim portæ distributionem in ventriculum, lienem, intestina, epiploon, promptiùs conspicies, quàm si intestina huic portæ diuisioni opposita separare coneris: sic enim multos venę ramos abrumpas necesse est. Quo autem modo plexum retiformem inuenies à sola carotide pręcipua contextum, paucis accipe. Arteriam carotidem vtranque in collo, iugulari internæ & neruo sextæ coniunctam, preme digitis, & sanguinem ab ea in cerebrum velut emunge: postea, & dum id efficis, inspice aperto cranio & ablato cerebro toto,

Visu & tactu potiùs, quàm auditu & lectione discenda sectio.

Venarum & arteriarũ disquisitio.

Venæ portæ inquiruntur.

Qua ratione inueniendus plexus retiformis.

Digitized by Google

& secta modicè crassa meninge ad neruorũ tertij paris originé & viam primã. Eo enim loco arterias hunc plexum texentes inflari, & ex tensione nõnihil moueri spectabis: & sanguinis aliquid per duas illas arterias opticis neruis propinquas (in quas plexus tandem degenerat) exudare: & si recens mortuum animal & calens adhuc, etiam impetu erumpere. Deinde, contrà, has arterias si comprimas, in carωtidas sanguinem regurgitare spectabis. Si in altera tantùm carωtide id explorare libet, idem in eo latere spectabis. Præterea flatu per tubulum aperta carωtide idem explora, & sanguinem quoque cernes expelli cũ flatu: &, hoc toto vacuato, flatum solum per illas duas opticis neruis vicinas erumpentem cernes. Quòd si inanibus iam arteriis coloratum humorem impuleris flatu in tubulum, colorari plexum retiformem similiter spectabis, & per arterias supernas effluere, per quas si eadem tentes in colli carωtidibus similia spectabis. Si hæc tibi non satisfaciunt, sequere carωtidas colli, ad vsque suũ in osse lapidoso foramen obliquum, & id vel serra falcata, sed in dorso dentata, vel forcipe dentem vnum fortem & prælongum sortito, vel etiam scalpro valenti per malleum impacto, secundum foraminis longitudinem diuide, sic tamen ne carωtidem, si posis, violes. Post id namque foramen arteriam in duas diuidi cernes, deinde in alias atque alias, plexu multiplici sibi mutuò intertextas: quarum congeries maior est ad latera sphenoïdis. Tamen interdum tam magnus est is plexus, vt etiam posteriùs feratur, & initium dorsalis medullæ attingat: interdũ etiam glandulã pituitariã ambit. Nulla in vasis aliis est difficultas. Neruos à cerebro ortos sectis, vt dixi, ossibus, sequere, præsertim paris tertij, quinti, sexti, septimi. Qui verò à dorsali medulla prodeunt in brachia vel crura, admodum perspicui sunt ablatis musculis spondylos suæ origini datos tegentibus. Musculos, in quibus est operosa magis anatomica administratio, separare aggredieris, nunc à ventre, vbi linea quædam alba diuisionis index conspicua est, nunc à capite, nunc ab aponeurωsi seu fine: prout clariorem & faciliorem diuisionem præsumpseris, & superiores subiectis priores, & vnum à capite, alterum à fine secabis. Vt partes vẽtris inferni planius spectes etiam cartilagines excide: vt eas verò quæ thorace continentur, costas propius radices frange & execa. Mox partes ipsas sine vlla sectione disquire & obserua: quibus ablatis alias intus latentes obseruabis. In quo opere tibi est opus imitatione magis quàm præceptione,

Neruorũ disquisitio.

Musculorum separatio.

Partes vẽtris inferni quomodo spectandæ.

Digitized by Google

præceptione, ob id ne ſim verboſior, ab his particulatim percẽſendis abſtineo, ſi addidero, villos partium elixarum faciliùs quàm crudarum deprehendi. Sphenoïdis foramina, ablato cerebro & glandula, ſpectabis, & ſub his ſinus duos inſignes tenuiſsimo oſſe & tectos & diremptos: in quos pituita per dicta foramina excernitur, & inde in palatum & nares: id quod ſectis oſsibus hos ſinus ambientibus promptè & clariſsimè ſpectabis. Oſſa ſeſamoïdea in digitis quà flectuntur promptè inuenies, ſi extendentem tendonem excideris, deinde articulorum ligamenta tranſuerſim ſecueris. Membranas tres fœtus ſic reperies. Digitis duobus tolle partem tunicarum vteri & ſeca, pòſt digito vno immiſſo chorion molliter ſepara, ſectionem paulatim auge, quantum ſcilicet chorij ſecretionem digitis tuis promoueris. In quo opere obſerua cotyledonas, quibus chorion vteri tunicæ adhæret potiùs quàm ſuo corpore. Nam hæ in calidis & multi ſanguinis mulieribus facilè apparent calente adhuc muliere. Vbi totum chorion à toto vtero ſecreueris, ex vtero eximes in peluim: deinde ſecto aut pertuſo chorio, id ab amnio digitis ſimiliter ſeparabis, & ab allantoïde, qua parte interiacet. Ablato deinde chorio totum fœtum inuoluente, ſpectabis amnium etiam fœtum vndique ambientem, & per amniũ tranſparentem ſpectabis ſudorem largiſsimum, & in eo innatantem fœtum. Spectabis præterea in latere altero amnij, albiore ſcilicet ad digitorum duorum latitudinem, tunicam allantoïde ibi propè ſemper vacuam, ſed quæ in vtroque extremo intimis carnibus ſuis innexo, vrinam fœtus non ita multã contineat: quam ſi in mediam allantoïdem regeras, in vrachum repelles: hanc digitis clementer ſepara, nam firmiter amnio altera ſuarum tunicarum hæret. Hæc ſectis cornibus poteſt inflari, vt clariùs ſpectetur. Potes etiam aperto amnio, & emiſſa vrina, apertáque fœtus veſica, per eam vrachum & allantoïdem inflare: ſicque illam videbis inteſtino laxiori ſimilem, velut accinctam ipſi amnio. Potes etiam ligatis vaſis vmbilicis & ſectis fœtum extrahere, & contracto amnij foramine, per tubulum inflare amnium, deinde firmiter ligare, ſicque vtranque ſpectabis ſecretam, ſed tamen parte aliqua adhuc connexã allantoïdem: & hanc, ſi vis, totam ab amnii latere cui adhæret ſeparare potes, & per ſe inflare, & ſeruare. Iunctas tamen inflatáſque ſeruare ſoleo, vt cæciores talpa Momos quoſdam hac tempeſtate viris undequaque abſolutiſsimis, Hippocrati & Galeno, infeſtiſ-

Sphenoïdis foramina, & ſub his ſinus duo.

Membranæ fœtus quomodo reperiantur.

ſimos, planè conuincam. Hæc de adminiſtratione anatomica tantùm ſcribenda cenſui, cùm multò pluris faciam in hoc opere inſpectionem hiſtoriarum naturæ & tractationem, quàm narrationem, quæ verbis admodum multis, neque artem naturæ ſatis exprimentibus, temporis multum requirit, & frugis habet parum: cùm naturæ liber ſtatim ob oculos omnia ponat, quorum eſt fides certior quàm aurium. Huc pertinet, quod Galenus ſæpè cupiebat, res poſſe ſine nominibus doceri, quòd nomina ipſa ſint velut vmbræ quædam rerum, non expreſſæ imagines, vti ſunt conceptus rerum: qui, vt res ipſæ, apud omnes homines ſunt ſimplices & iidem: cùm nomina ipſa ſint apud gentes ſingulas de re vna, diuerſa: immo apud nationem vnam ſæpè etiam rei vnius variæ ſint multùm appellationes. Quæ res facit vt nominibus paucis vtendum ſit, cùm illorum nec vtilitas magna eſt, nec neceſsitas: cùm ſcilicet quæ docentur ſpectari nullo negotio poſſunt. Sed mihi Iſagogen præſertim ſcribenti hæc in præſens ſufficiant. Vos verò candidi & pij lectores, qui ad medicinam animum appuliſtis, quíque iam noſtro ductu & auſpiciis, Hippocr. & Galen. libr. anatomicos lectum eſtis admiſsi, grati animi ſignificatione quod in gratiam veſtram fecimus ſemper proſequimini, & ex Hippocratis & Galeni puriſſimis medicinæ fontibus, veram medicinam haurite, eos obſeruate, colite: ita fiet vt à teterrimo ingratitudinis vitio vos vindicetis, & æterna apud omnes bonos commendatione ſemper vigeatis.

IACOBI SYLVII ISAGOGES
Anatomicæ Libri Tertij,

FINIS.

Digitized by Google

In variis corporibus secandis obseruata

QVÆDAM A IACOBO SYLVIO MEDICO.

LATOMVM secui lapsum ex alto, aperto ven-
tre inferiore, mox effluxit sanguis multus, in spa-
tium fracta vena caua effusus. Hepar habuit ma- *Hepar.*
gnum, pallens, quale est coctum, & cocti mo-
do tenerum & fragile, lobis tantùm duobus, vno
maximo dextro, minore sinistro. Id vincula habebat ad no- *Vincula*
thas costas, & ad vmbilicum vinculum omnibus commune *hepatis.*
ex vena vmbilica: ab vmbilico etiam arteriæ in vesicam adhuc
erant conspicuæ, quanuis annos natus esset quadraginta. Re- *Ren.*
nem sinistrum habuit parte postica planum non rotundum,
& ab eius vena emulgente rami tres insignes ad lienem fere- *Lien.*
bantur: quem habebat cineritio foris colore cum scirrhis par-
uis duobus lapidi similibus, intus erat velut coctus. Nullũ fora-
men erat à capacitate ventris ad scrotum, sed peritonęum è re-
gione meatus quo descendũt vasa erat integrum: vasa sub hoc
tecta descendebant cum peritonæi portione. Sapheam inte- *Saphæa*
riorem vidi ortam à ramo cauæ tribus digitis supra inguina, *vena.*
quæ proxima cuti ad pedẽ delabebatur, ramulis aliquot obiter
ad cutim emissis: magna verò vena sub internis cruris muscu-
lis descendit ad poplitẽ, vbi in musculos tibiæ magna sui parte
finiebatur. In genu sinistro sub cute scirrhum habuit patellæ
simillimum, sectus autem is vera erat cartilago, & in ea paruæ
aliquot cauitates cum sero. Crus fregerat ad caput coxę, frege-
rat & sternum medium. In ventriculo nullæ rugæ erant, neque
vnquam reperiuntur, nisi dum ob inanitatem contrahitur, vt
venter mulierum quarundam à partu. Os ventriculi durũ, ru- *Os ven-*
gosum & solidius apparuit atque albius. Diaphragma vbique *triculi.*
proximum fini hypochõdriorum, ut etiam descenderet pro- *Diaphra-*
pè renes. *gma.*

Habuit in coxa passim ramos quosdam transuersos uenæ
& arteriæ communes.

Manifesta in eo fuit arteria in simam hepatis inserta.

HOminis corpus in ædibus meis secui anno 1553. pridie Pa- *Renes am*
schæ, cui renes amplissimi, & ad dextrũ arteria duplex in- *pli.*
serebatur: hepar habuit similiter maximum, breuissimum ta- *Hepar.*

Digitized by Google

men, sed latissimum & crassissimum, supernè propè planum, & diaphragmati longissimo & fortissimo vinculo appensum à ventriculi ore ad hypochondrij initium.

Vena caua. Vena caua per medium ferè diaphragma ascendebat mox ad dextrum cordis ventriculum sine quinto lobo: nam thoracem habuit breuissimum sed altissimum, & in eo cor maximum: arteriam magnam longè amplissimam, ita vt carotides pollicarem crassitiem æquarēt: sub duabus valuulis rami duo insignes & æquales in cor: pericardios connascebatur medio diaphragmati.

Azygos. Vena azygos in eo costas omnes nutriebat, non solas octo inferiores. Habuit ad coronariam in bregmatis ossibus foueas digitum latas propè in pericranium peruenientes.

In cubito externo musculus inter radium & cubitum medius, sex habebat tendones: quatuor extendentes, & duos qui minimum & annularem abducerēt. In eodem à musculo quodam supra extendentem vnicus erat tendo abducēs indicem, medius abducente omnino carebat.

Mulier in puerperio mortua. IN muliere puerperio mortua obseruaui peritonæum verum duplū vbique, & inter duplaturas ferri vasa vmbilica, arterias ad ramos arteriæ magnæ crurales, & vrachum ad vesicæ fundum, & hæc deorsum: sursum verò venas, quæ vbi è regione simæ partis fuerunt assumpto altero peritonæo scilicet interiore, in simam hepatis ferebantur etiam altiùs, vt venam cauam attingerent.

Venam præterea & arteriam sub rectis musculis conditā, cum vasis mammalibus communicantem, ad os ilium sub peritonæo tendentem ad ramum venæ & arteriæ cruralis: supra quarum musculis rectis tectarum exortum, ex vase crurali ad vnius ferme digiti crassitudinem vena & arteria exoriebatur, priori propè opposita, præcipuè arteria (nam hæc alteri est vicinior quàm vena venæ) vtraque contigua varicosè secūdum os ilium descendebat versus vteri collum: vbi cùm aliis permultis ex crurali prouenientibus in collum iungebatur, quæ etiam in corpus vteri sursum longiùs ferebātur, donec occurrerent vasis aliis, quæ à spermaticis paulò antè natura separauit, vt docet Galenus in anatome vteri. Per priora illa vasa māmis communio est cum vtero, quanuis vnà (vt dixi) non sunt, sed duo ex ramo crurali orta.

Os vteri. Os vteri ita extensum & lacerum erat vt vix appareret.

Vterus

Digitized by Google

Vterus magnitudine capitis erat adhuc,& crassitie pollicari. Intus sanguinis reliquiæ,& ora vasorũ crasso & nigro sanguine adhuc sudantia. Vincula vteri cũ ossibus ilium,sacro,& lumborum,& intestino recto firmissima,parte anteriori nulla,præterquã cũ vesica admodũ exigua. Intestinũ cæcũ crassitie minoris digiti erat &solidũ,vt multis accidit,quibus ab ileo in cœlõ mox stercus transit per os cæci tantum. Cœlon tres villorũ rectorum ordines habuit,singulos digiti parui latitudiue: qui vbi rectum intestinum minùs cœlo capax attigerunt,id vndique cingunt. *Cœlon intestinum.*

Fœtus à matris febre velut excoctus cutim habuit proptè lacerabilem,& carnẽ ceu coctione friabilẽ.In eo ramũ à caua ad arteriã venosam,& ab arteria magna ad venã arteriosam inuenire non potui.In eo vena ad solã simã hepatis ferebatur,nulla ad pãcreas.Sed de his vasis lib.6.& 15.vsus partium multa. *Fœtus.*

PVella propter glãdulas in toto corpore scirrhodes, per atrophiã mortua pilos habuit dẽsos & lõgos in corpore vniuerso.In eadem meatus à folliculo fellis erat vnus,alter à cauissima parte hepatis,in vnum autem corriuabant communẽ ecphysi.

Lobi hepatis tres,maximus sub hypochõdrio,in quo folliculus fellis,alter anticus,inter has vena vmbilica cũ ligamẽto peritonæi,tertius omniũ minimus intimus ad portę venæ exortum. *Lobi hepatis 3.*

Vterus in ea velut bicornis,vt in multiparis apparet, verũ id efficit eius breuitas & testiũ,vasorum spermaticorũ distãtia lõgior.Nã vbi peperit mulier,quantũ vteri fundũ supernè fertur, tãtũ descẽdere videtur testes,cornua,& vasa:ita vt ꝑpè in mediũ incidãt vterũ,cùm puellis absint hæc lõgissimè ab vtero, vt fingere possis vterũ esse mulieri vt polytocis animalibus bicornẽ. *Vterus bicornis.*

IN SIMIA MASCVLA.

APoneurœsis est musculorum obliquorũ descendentium supra musculos rectos.Epiploon altè sub intestina ad os pubis occultum descendit:alligatur infernæ parti lobi vnius hepatis, & altè supra fundum ventriculi ascẽdit. Hoc emoto intestinum cœlon nigricãte colore (quia,opinor,herbis multis vescebatur) triangulum,longum sesquipede aut plus,cellulis permultis altè striatum:per huius latera duo media ab intestino cæco duæ neruosæ ceu corrigiolæ,vngue dimidio latæ, vsque initium intestini recti feruntur: per latus tertium venæ mesenterij inseruntur.Hoc intestinum ad fundum vesicæ super os sacrum serpentis modo inflectitur,vt illi annexum rectum intestinum etiã ibidem anfractuosum,& longum sesquipede. Idem cœlon ad fines loborum hepatis receptum reflectitur ad intestinũ cęcũ hu-

Digitized by Google

mano persimile. Intestinum tenue admodum breue in simia.

Hepar peritonęo multis locis annexũ. Lien quãminimus, lõgu lus, sed velut dẽtibus cõcisus. Testes humanis maiores, venis per epididymidẽ ambage viarũ distributis. Erat enim simia veruece paulò minor. Pudendi tunica qualis homini sed laxior. Glãs obtusior q̃ homini. Parte inferna meatus est vrinarius, in medio meatus est suprà amplus, & semen sanguineq; continens, infernè exitũ manifestũ nõ habebat, fortasse ob continentiã. Renibus & caua emotis, videas tẽdones robustissimos musculorũ in spina interna lũborũ accũbentiũ, à quibus in magnũ trochanterẽ insertis tollitur crus. Ibidẽ videas ex duobus spõdylis lũborũ concurrẽtes neruos duos vnâ efficere crassum, qui in crus medium descendit. Super diaphragma vena est, siue pars ex caua nascens sub corde, quæ sub corde secũdũ basin ad sinistrã cordis auriculam festinat: inde diuisa ramũ bifidũ mittit duob⁹ mesopleuriis, vtrinq; reliquũ descẽdit ad reliquas sex costas inferiores dextras & sinistras: supra cor itẽ alia vena sine pari, quæ dextra spõdylorũ parte descẽdit ad octo costas inferiores nerui sextæ coniugationis, pars quæ ad radices costarũ fertur ad linguæ radicẽ separatur: reliquũ descẽdens non inuolutũ mẽbrana cõmuni cũ caratide, vt in homine. Musculus latissimus super infernum omoplatæ angulũ laxior superfertur, deinde vno tendone in brachij ceruice locũ paulò inferiorẽ: parte altera sui carnosa secundum bicipitẽ descendit & tendone inseritur in olecranũ. A parte reliqua costæ infernæ omoplatæ vnus in brachiũ prope insertionẽ latissimi, vt in homine. Deinde deltoïdes vt in homine. Sub spina omoplatę vnus, & supra vnus, vt in homine. Qui sub spina tẽdone in caput brachij carne in eiusdẽ ceruicẽ inseritur. Sub pectorali vnus est parte vna natus ab exortu rectorum quę in brachiũ aponeurosi desinit prope tendonẽ pectoralis & ligamentũ supernũ bicipitis: parte altera maiore à reliquo sterno tendone lato in ligamenta cõmissurę brachij & omoplatæ & coracoïdis. Biceps in radij initiũ intus, brachięus in cubiti initiũ propè totũ, & ligamentum ipsi cũ radij principio cõmuni. Cubiti flexores in brachio vt in homine, cubiti tẽsores etiã, sed hi insignes: vnus à costa inferna omoplatæ, alter à summo brachio, ambo in olecranum cum germine quodam latissimi. Membranosus ab osse sacro inferno & musculo crasso gloutio, tegit modo deltoïdis articulum, & portione sui in os cruris sub trochantere abit, reliquo vt in homine. Rectus, vasti, crureus, in tibiam per rotulã. Sub membranoso crassus est, totum cauum externum ossis

ilium

ilium occupans vsque os sacrum, in coronon seu rostrum totũ trocha̅teris magni desinit: sub hoc infernè paruulus in cauum trochanteris magni cum tribus transuersis & duobus obturatoribus fertur. Lumbaris biceps totus in trochantera paruum desinit. Tricipitis pars longissima, à tubere in condylum: altera portio insignis, à tubere etiam nata, postico cruri propè toti affixa, ad vsque cauitatem inter duos condylos mediam: tertia minima & breuissima, à commissura ossis pubis, in medium & posticum os cruris.

Abductor tibiæ à tubere in molã & finem cruris & principium tibiæ tendone inseritur, & bona sui portione degenerat in musculum carnosum. Adductor crassior à commissura ossium pubis cum longo coït diu, & aponeurωsi subcarnosa in tibiam longulè inseritur obliqué.

Sub his flexor tibiæ paruus à tubere ortus prope abductorem, tendone obliquo in tibiæ principium sub epiphysi abit, vt etiam adducat, & introrsum tibiam totã cum pede vertat. A tubere deinde mediocris tendone in ipsum tibiæ principiũ internè & anticè inseritur. Duo alij graciles à tubere, quorum interior in epiphysin tibiæ, exterior in tibiæ os sub epiphysi: ambo tibiam flectunt.

Capita gemellorũ ossa sesamoïdea habent firmantia in cõdylis crus cum tibia. Popliteus vt in homine. In poplite multũ adipis. Plantaris in ligamentũ crassum plantæ toti subditũ desinit, estq; maior q̃ in homine. Soleus ad vsq; pternã carnosus.

Peronæi portio maior tendone posteriore post epiphysin perones reflexo, os sesamoïdes assumit sub commissura cyboïdis & pternæ: pòst obliquus in os pedij maius inseritur, minor portio tendone in os minimum pedis: ipsum ambo extendũt, & hic germen tẽdonis in paruum digitũ abducendũ emittit.

Tibiæi tendo alter assumit sesamoïdes è regione commissuræ astragali & scaphoïdis.

IN OVE.

VTerus ouis est bicornis qualis est polytocon: nam cornua habet duo prælonga, acetabulis circiter 20. vtrinque (quæ in his sunt velut grana quædam tritici humectati rufa) plena: quæ vterum propè totum constituunt, & cauitatem habet insignem vsque ad extremum. Hæc pertusa & inflata vteri reliquum inflant, & aër tandem foras erumpit per collum vteri. A collo autem vteri inflato nihil intro ingreditur, quia via est

Digitized by Google

angusta & multùm anfractuosa, cartilaginibus & iter obstruentibus,& anfractus quinq;,sex miros aspectu efficiētibus.

Testes sunt omnino extra cornua in ligamentis,vbi vasorũ diuisionẽ in vterũ & testes & vasa deferētia pulchrè spectabis.

In ouis cranio ad frontem cauitates maximæ cauitati cornuum continuæ,plenæ carne glandosa,quã vasa nutriunt immissa per foramen prope oculum.In tunica externa œsophagi carnosissimi villi sunt foris recti,intus obliqui cessantes ex vtroque latere in vnam lineam.

Vterus vaccæ,prægnantis dies fortasse septem,habuit in altero cornu & vtero velut albumen oui quantitate & consistētia,in cuius medio rotundum & crassiusculum iam aliquid apparebat:deinde materia quædam viscosa, sed liquida effluxit,quæ semen vaccinum videri potuit.

Cotyledones iam apparebant magis in eo cornu, quàm in vacuo.

Vterus alter pręgnantis vaccæ circiter tres septimanas, vitulum habuit perfectũ,sed magnitudine parui catelli:in quo omnia erant ob crassitiem firmiora,quàm in grandioribus.

Tunica peritonęos erat crassissima,multò tenuior,& vbiq; velut connata vteri tunica,sed arctiùs è regione cotyledonũ.

Ei vbique atque adeo in totis cornibus continuum est chωrion,& è regione cotyledonum tanquam continuum.

Id vbique amnion attingit, illi semper annexum; nisi quo spacio angusto quidem,sed longo annexa est amnio allantoïdes,media inter chωrium & amnion, & parte externa chωrio, interna amnio alligata per tunicam tenuem,sed fortem, quæ amnion vbique ambibat,tanquam altera esset chωrij tunica.

Allantoïdes,ad cornua amnion non tangit, sed chωrio annexum vbique adhæret,non tamen toti,quia chωrij cornua nõ attingit,sed allantoïdis. Separabis autem inflãdo primũ chωrion,deinde pertusa allantoïde in fine cornuum vrinam, sero lactis similem,emittes:postea eodem foramine ablato chωrio allantoïdem inflabis,vt eius situm,figuram,cõnexum, magnitudinem obserues.

Allantoïdis cornu ab vracho est maius & longius,quod in cornu vteri à fœtu occupatius fertur.

Allantoïdes in vitulo mensis vnius albicat,& vrinã sero lactis recenti non colato similem continet,non ita multam tamen vt chiopinam:amnios verò tres pintas aquæ vrinam co-

lore

lore & consistentia referentis (nam sudoris & vrinę eadem est substantia, sed sudor ob longiorem in corpore moram est coctior) continebat.

Aperi allantoïdem in fine cornu alterutrius vel vtriusque, & lotium emitte, deinde infla, sed clementer, ne rumpas, præsertim dum adhuc hęret amnio & chorio, quia minus tunc est capax, quàm ab vtroque auulsa: pòst liga, deinde sudorem & fœtum, rupto alicubi amnio, emitte, & infla, & liga.

Allantoïdes lateri tantùm dextro amnij adhæret: cornu habet longius in sinu minùs occupato à vitulo, alterum breuius.

Chorij tunica interior est multò tenuior, vasa alteri connectens. Tunica allantoïdis exterior est tenuior interna, & ferè abrumpitur dum à chorio separatur & ab amnio, qua parte illi adhæret.

Vrachus, quà vasis aliis ambitur, capacior: vt allantoïdes in cornibus, quà amnio incumbit, tẽdens ad allantoïdem, latitudine profunditatem pẽsat impeditam amnio & chorio, vti & allantoïdes quà inter amnion & chorion intercluditur. Si magna autem esset plenitudo, absolutam rotunditatẽ acciperet: vt exempta si infletur: sed tunc amnion & chorion premit. Quo fit, vt dũ allantoïdes adhuc inter has clausa inflatur chorion rumpat potiùs, quàm amnion tunicam humoris copia renitentem.

VTerus uaccæ pręgnantis à mense, tunicã habuit, ex duabus dimidiis in medio coagmẽtatam, cotyledones autem circiter octoginta, spongiolis similes etiam in cornibus frequentes, quas ambiunt totidem asperitates in chorio æquales, sed parum eminentes, & rubentes fœdis impetiginibus & ulceratis similes: cùm cotyledones albicent, ambo magnitudine extremi digiti aut pollicis.

In uacca autem partui propinqua magnitudo cotyledonũ mediocres spongias, colore, forma, cauernulis imitabatur. In chorio autem partes cotyledonibus circumplexæ ficui maturæ digitis laceratæ in rotundum similes erant.

Chorion, partibus inter suas eminentias impetiginosas mediis, in parturiente uacca passim rubescebat, in noua prægnãte colorem natiuum candidum seruabat, nusquam tamen hærebat vtero.

Cornua sunt ampla ad latera uteri plena cotyledonibus, quæ etiam allantoïdes sub chorio implet.

Digitized by Google

Allantoïdes in parturiente fuit longa duas vlnas ab vracho, vtrinque caua ad quartæ noſtratis capacitatem: ſed in cornibus gracileſcebat,& multis plexibus ſibi per tenues membranas vnitis totum fœtum ambibat,tanquam cōtinua eſſet,præterquam ad os vteri, vbi chωrion amnio fœtum totum ambienti vniebatur.

In collo vteri erant anfractus ſubſtātia cartilaginoſa circunſcripti.Os vteri habebat ſimile muliebri,ſed ab ore collum alterum breuius,ſed æquè amplum, cui ſuccedebant anguſtiæ palmum aut ſpithamen longę, materia multa craſſa adipi ſimili obſtructæ.Tunica vteri altus in vteri capacitatem,à fundo ad vicina ori loca,emicabat ibi duplata.

In vacca iamdiu enixa vterus eſt ſimilis ouillo, ſed maior. Vterque enim propè totus iam inde ab ore vteri in cornua ceu capri prælonga & reciproca degenerat, circunſcriptionē ſupernè habentia manifeſtam à canaliculo quodam, quale inter nates perinæum.Intus autem diſtinguūtur vbique cornua hæc duplata vteri propria tunica,quæ in parturientibus abrupta videtur.Cotyledonas vbique habet tritico craſsior e macerato ſimiles.

IN SVE.

VTerus ſuis non prægnantis longior quàm ouis, cornua habet longiſsima,vtrinque meandris inuoluta modo inteſtini cωli,& in anfractus hos vaſa ſimiliter diſtributa.

Carnoſa eſt interna tunica & molli & concidente,adeo vt vix cauitatem deprehendas eius & cornuum,niſi digitum,vel quid tale immittas.

Teſtes habet ad mucronem cornuum ceu granis 6.7.8.racematim cohærentes.Cotyledones nullæ apparent nec in vtero,nec cornibus.Os vteri anfractus habet vt vaccinus vterus, ſed minus durωs.

In ſue iam prægnante,chωrion vnicuique porcello toti ſuū, & amnios toti ſua,& allantoïdes lateri ſua:ita tamen iunguntur,vt vnaquæque tunica videatur omnium cōmunis & vnica:ſed tamen omnes ſunt diſcretæ. Nam inflata amnio ſimul cum chωrio ſibi connexo vbique,flatus ad ſequentis porcelli amnion non peruadit:nec ſudor amnio compreſſo,nec vrina compreſſo allantoïde, qui velut nodo quodam alligatur extremo amnio.

Cotyledones non magis in ſue apparēt,quàm muliere, niſi dum

dum hæc cùm amnio inflatur: tunc enim aſperitates manifeſtas cernis, quales ſunt pori in refrigeratis & deplumatis anſeribus, quibus chorion vtero leuiter cohæret.

Secui ſuem cuius vtero chorion nuſquam hærebat, ſed in chorio apparebant infinitæ cotyledones in ſingulis fœtibus ſimiles granis ſalis. Habuit autem peritoneïdem duplicem, & in cornu altero duos tantùm fœtus, in altero quatuor: & primí ambo erant fœminæ, ſecundi ambo mares, deinde fœmina, poſtremo mas.

VTterus iumenti vaccino ſimilis forma, ſed intus cotyledones nō habuit, nec harū veſtigia, cornua habuit ſimilia, ſed in fundo ventriculi non diſcreta foris canaliculo, intus membrana. Os vteri habuit rugoſum tantùm in longum, non grumis inæquale.

ANATOME CANIS IN AQVA SVFFOCATÆ.

EPidermis, ipſa cutis vera, adeps, mēbrana carnoſa, muſculi octo epigaſtrij, peritonęū, epiploō, inteſtina, meſaręū, vena porta, hepar, vena caua, diaphragma, cor, pericardiū, pulmones, trachea arteria tota cū ſuis muſculis, œſophagus, vētriculus, folliculus fellis, renes, & in eos à vena caua rami venoſi, & ab arteria venæ ſubdita arterioſi, & ab eis vteres in veſicam obliquè interreptantes, ueſicæ & uteri collum in exitu & pudendo commune, inteſtinum rectum, forma, numero, magnitudine, ſitu, ſubſtantia, actione & uſu parum ab humanis differunt: & quid interſit paucis accipe. Muſculi epigaſtrij (quos rectos appellant) in cane uillos habent à capite ad finem continuos, in homine autem uelut aponeuroſi gemina in tres partes propemodum æquales diuiſos. Inteſtinum cæcum in hoc capaciſsimum, in alio anguſtius, ſed in omnibus obliquum, uelut aſſuitur fini tenuium & principio craſſorum.

Colon in cane nullum eſt (à colo enim, id eſt artubus, quòd cætera inteſtina magnitudine ſuperet, dicitur) ſed rectum ſtatim excipit cæcum, initio præanguſtum, (unde canibus illa gerendi difficultas) & nonnihil adhuc obliquum, quoad ſpinæ lumbi & oſsi ſacro attenſum omnino rectum efficitur. A cæco autem uſque ad anum longitudo eſt ſpithamæ, uix maior.

Matrix in cane, ut in muliere, inter rectum inteſtinum & ueſicam cubat media. Sed quia canū ueſica eſt exigua (unde frequens eis reddendæ urinæ neceſsitas, & ob ardentem quandam & pungentem à bile acrimoniam.) illius fundum altiùs

Digitized by Google

collo matricis non attollitur. A collo bifida hæc dextrorſum & ſiniſtrorſum ſurſum fertur ad renes vſque:in extremo ſunt teſtes.Mulieri verò vterus phialæ vitreæ forma perſimilis fundo introrſum inuerſo in duos ſinus diductus: ad huius orificium cornua ſunt prælonga,& in horum ferè principio teſtes. A renibus vreteris tranſitum in veſicam,fiſtula quadam ſtramentitia per foramen in renis cauitate medium,exploramus, nunc flatu ſolo,nunc aqua ſucco quodam idoneo, vt mororũ tincta,ita deſcendentes,vt apertiſsimè appareat ingreſſus:id ſimiliter tentandum in omnibus cauis corporibus.

In cauitate renum circuncirca videas colatoria, quaſi valuulas quaſdam à vena emulgẽte,numeroſa ſobole per renum ſubſtantiam diſperſa,effectas.

Folliculo fellis ſurſum rupto & bile expreſſa, inflauimus, apparuítque flatui exitus ſolus in duodenum, duobus digitis poſt ecphyſin, ſed ſine membrana foramini appreſſa. Ab eadem veſicula meatus in ſimam hepatis,exoriens ſimplex,mox ramoſius in lobos ſparſus.

Cordis dextrum ventriculum per venam cauam, & arteriam aortam per ſiniſtrum ventriculum inflauimus,ex illo flatu continuitatem venæ,ex hoc motum cordis & arteriarum deprehenſuri.Vena caua in ipſo dextro cordis ventriculo ramum in pulmones mittit venam arterioſam, exortu ſimplicem,ſed mox totuplicem, quot ſunt lobi in quos ſobole numeroſa diſtribuitur. Digito ſupra cor ramum emittit prægrandem in dextram partem ſpinæ, à quo vtrinque ramuli in muſculos intercoſtales ſecundum ipſas coſtas emittuntur ſimul cum arteriis à ſiniſtra ſpinæ parte dimiſsis. Paulò ſupra ad claues bifida fertur in anteriora,& quadantenus perlata ramos emittit inſignes ad caput per partem colli lateralem & ſuperficiariam.

IN equo arteria ſuperior eſt, ac multò ante renem,in ramos inſignes per partem renis ſuperiorem tendentes diuiditur, ſimúlque ramum maximum demittit, in partem renis inferiorem cùm propè renis ſubſtantiam proceſſerit diuidẽdum, qui tandem ſibi occurrunt. Inter hos ſuperiores & inferiores arteriæ ramos, vena renalis ſolida pergit in renem penitiùs, priuſquã arteriæ modo diuidatur in ramos ſcilicet ſuperiores ac inferiores,ramis arteriæ tamen ſemper interiores.In medio vreter breuibus ramis,ſed æquè multis diuiſus.

IN

IN CERVO.

CErui tibia noſtræ ſimilis, & ſub ea aſtragalus, & ſub aſtragalo os calcis, à quo ad tibiam vtrinq; oſsicula duo aſtragalum conſtringunt.

Os ſacrum longum, anguſtum, vno oſſe & principio ſecundi os ilium tangit.

Foramina intro & foras, vt in homine habet in duobus primis ſpondylis: in tertio tantum antè, ſed per latus etiã exeunt: in quarto & quinto foramen anticæ & poſticæ parti ob oſsis tenuitatem commune: in ſexto ceſſat medulla.

Spondyli in lumbis ſex, apophyſes horum tranſuerſæ etiam oſsi ſacro proximę, longè & ſurſum ſpectantes, poſticæ omnes deorſum.

In metaphreno tredecim ſpondyli, quot & coſtæ: ſpondylus ſpinà ſcilicet duodecimus eſt ἀῤῥεπὴς, & decimustertius, & primus lumborum. Coſtæ in medio inter ſpondylos omnes articulantur.

In collo, ſpondyli ſeptẽ prælongi, infimus breuiſsimus, dens breuis in ſecundo, ſed amplus & ad medullam cauatus.

Septimus colli ſpondylus non eſt in lateribus pertuſus. 6. 5. 4. 3. ampla in lateribus corporum non apophyſibus habent foramina ad ceruicalia vaſa: ſextus in quo dens tantum ſupernè in ſuo corpore exiguum, ſeptimum capiti proximum ſupernè minimum, quod in foramen medullæ incidit.

In oſſe pternam & aſtragalum ſimul excipiente ſecundum longitudinem totam cauitas eſt, quæ per foramen amplũ in canalem medium duarum pedis trochlearum incidit.

Spondyli thoracis & lumborum parte antica acuminati, non vt in homine rotundi.

Ligamentum habet in iſchij latere ad foramen pubis, quale homines.

Venas, arterias, neruos hîc nõ perſequor, quòd cum iis, quæ antè memorata ſunt, ferè conueniant.

IN LEONE.

A Cranio leonis in muſculos temporis, foramina quinque neruis in crotaphitas viam dant.

Os maſtoïdes magnitudine & forma, oui cauitate intus manifeſta cum aurium cauitate continua.

Os occipitis apophyſes habuit duas ſimiles noſtris, quæ cũ primo ſpondylo articulantur.

Digitized by Google

Os occipitis craſsiſsimum & latiſsimum, vt locum det muſculis caput tendentibus.

IN TROCTA.

TRocta maculis rubris paſsim variegata, ordines dentium habet ſex: primum labris connatum, alios quinque à labro in pharyngem abſcedentes: in quo tamen ſunt dentes in contrarium hamati, & qui cibum ex ventriculo regeri prohibeant.

Bronchias vtrinque quatuor dentibus hamatis & aſperis & duris contumaces habet: ventriculum magnum limacibus quibuſdã fluuiatilibus & coloris herbacei plenum, quos aquæ fundum producit, ſquama admodum tenui & herbacea. Inteſtina habet in multas ecphyſes exoluta, deinde rectum, cætera nota ſunt.

Pulmones habet & diaphragma & inter hæc cor triangulum, ſub diaphragmate ventriculum, & cæteras ventris inferioris partes.

Lienem habet nigricantem talpæ æmulum: hepar rubrum, id dextrum, illum ſiniſtrum, animalium cæterorum modo.

FINIS.

Digitized by Google

IACOBI SYLVII MEDICI EPITAPHIVM, per I. Veureum. Hed.

Syluius Hippocratis vindex ille, ille Galeni,
Immo artis vindex medicæ, medicúsque, docenti
Cui rerum fuit & verborum copia, qualem
Vix reliquo quisquam medicorum ex ordine iactet:
Quem certa methodo medicis de rebus agentem
Assiduè in ludo totius principe terræ
Mille acri assiduè spectabant lumina visu:
Quo dum augeretur doctorum Regius ordo,
Vix dicas laudis plus Rex, an Syluius ipse
Carpserit ex sylua totum ex oriente per orbem,
Ex sylua medica, qualis non extitit ante:
Denique qui duro atque agresti robore natus
Creuit, & ante alios exultus floruit omnes,
Atque idem nulla vitæ defloruit hora,
Et nihilo secius fructum tulit omnibus horis:
Ille, inquã, ille nouus medicorum hìc dormit Homerus.

DE EODEM E GRÆCO Theosebiæ.

Ars medica haud dubiè tria funera vidit acerba:
Hippocratis primùm planxit nece, deinde Galeni,
Nunc in eo tumulo gemebunda, vbi Syluius hæret,
Ac pudor est cerni, & tanto superesse magistro.

Digitized by Google